

Sportrendezvények biztonsága és biztosítása

Tanulmánygyűjtemény

Személy-, Vagyonvédelmi
és Magánnyomozói Szakmai Kamara

Budapest 2006.

A kiadvány
a Személy-, Vagyonvédelmi és Magánnyomozói Szakmai Kamara megbízásából,
a Nemzeti Sporthivatal támogatásával készült.

Szerkesztőbizottság:

Kabók József
Peterdiné Árva Ilona
Szalóki Sándor
Szécsi György

Szerzők:

Kabók József
Dr. Lapid Lajos
Peterdiné Árva Ilona
Dr. Szabó László
Szalóki Sándor
Vágó Imréné
Végh József

A szöveget gondozta, szerkesztette:

Sas Ferenc

Lektor:

Dr. Komáromi Endre

Felelős kiadó:

Vörösmarti Mihály
a Személy-, Vagyonvédelmi és Magánnyomozói Szakmai Kamara elnöke

ISBN 963 06 0697 6

Köszöntő

A fenti cím – azt hiszem – nem is képes kellőképpen kifejezni azt az örömet, amelyet jelen kiadvány megjelenése miatt érzek. Valójában az állami sportirányítás részéről nem csupán köszönjük, hanem egyben üdvözljük is azt a tényt, hogy végre elkészült egy igazán színvonalas és komplex oktatási segédanyag a sportrendezvények biztosításának témájában. Igaz, a legjobban talán annak örülhetnénk, ha nem lenne szükség arra, hogy „Sportrendezvények biztonsága és biztosítása” címmel oktatási segédanyag lásson napvilágot, ám jól tudjuk, hogy ez manapság világszerte a sportélet kiemelt problematikája. Hazánkban ennek a kiadványnak a megszületése – valljuk be – már régóta váratott magára, tehát most valódi hiánypótlásról is beszélhetünk.

A személy- és vagyonvédelem, valamint a sportrendezvények biztosítása mind-mind egy speciális területet képvisel, sajátos módszerekkel. Az elmúlt évek, évtizedek sajnálatos eseményei bizonyítják, hogy ezt nem lehet csupán egy kézlegyintéssel elintézni, mondván: „nem lesz gond, mi aztán értünk hozzá.” Komoly a felelőssége e területen mindenkinek, hiszen egy szakszerűtlen intézkedés, a könnyelműség, vagy a szakma és az azt szabályozó jogszabályok nem ismerete akár emberek életébe is kerülhet. Magyarország az EU tagállamaként sem teheti meg, hogy elhanyagolja ezt a területet. Mindemellett, mint általában elismert sportnagyhatalmat is kötelezi erre hazánkat a múltja, de leginkább a jövője!

Európai példák sora igazolja, hogy a sportesemények biztosítását kellő hatékonysággal csakis speciálisan erre a célra kiképzett szakemberek tudják ellátni. Ehhez pedig elengedhetetlenül szükséges a megfelelő szintű és minőségű oktatás, amelyet egyébként a nemzetközi egyezmények és kötelezettségek is mindinkább megkövetelnek. Mindezek figyelembevételével talán

még egyértelműbbé válik, hogy ez a kiadvány mennyire fontos, mennyire aktuális, mekkora úrt pótol és hogy miért szükségszerű az állami sportirányítás – korábban a Nemzeti Sporthivatal, a jövőben az Önkormányzati és Területfejlesztési Minisztérium – számára is az, hogy saját lehetőségein belül, a közös cél érdekében e kérdésben mindenkivel együttműködjön. Jóleső érzés tudni, hogy mindezt talán kellően bizonyítja – többek között – az e kiadvány megjelenéséhez nyújtott támogatás is.

Elbert Gábor
szakállamtitkár

Előszó

A Személy-, Vagyonvédelmi és Magánnyomozói Szakmai Kamara kiemelt fontosságú feladatként kezeli a polgári biztonságvédelmi szakma területén tevékenykedő vagyon- és személyőrök szakmai tudásának magas szintre történő emelését, az elvégzendő feladatok szakszerűségének meghatározását. Jelentős esemény ebben a munkafolyamatban a most kiadásra kerülő, „Sportrendezvények biztonsága és biztosítása” címen megjelenő könyv, amelyik úttörő szerepet tölt be a sportrendezvények biztosításában részt vevő polgári biztonságvédelem feladatainak, lehetőségeinek és korlátainak a tisztázásában.

Rendkívül időszerű, hiánypótló ez a szakmai munka. Fontos volt bizonyos alapkérdések tisztázása: a komplex biztosítási tervben milyen feladatokkal bízhatók meg a biztonságvédelmi vállalkozások, a polgári biztosító erők és a rendőrség, illetve a rendezőség közötti, valamint a feladatokat ellátó személyek közötti együttműködés kérdései, az utasítási jogosultságok meghatározása, az információáramlás szervezeti és technikai feltételei, az intézkedési jogosultságok, a személyi állomány felkészítése, eligazítása, hogy csak néhányat említek a meghatározandó követelmények közül.

Köszönetet szeretnék mondani mindazoknak, akik szakmai tudásuk, sokéves gyakorlati tapasztalatuk birtokában, a vagyonvédelmi szakmáért érzett felelősségtől áthatva közreműködtek a könyv létrehozásában. Meggyőződésem, hogy hatására jelentős mértékben javulni fog a biztosítási tevékenységek színvonala; a sportrendezvény rendezőjének, a biztosításban részt vevő rendőri erőknek hatékony segítséget nyújt a követelménytámasztáshoz és a feladatellátás ellenőrzéséhez.

*Vörösmarti Mihály
az SZVMSZK elnöke*

A sportrendezvények biztosítására és biztonságára vonatkozó jogi szabályozás

A sportrendezvények biztosításáról és biztonságáról összefoglaló módon a sportról szóló **2004. évi I. törvény** (a továbbiakban Stv.), a sportrendezvények biztonságáról szóló **54/2004. (III. 31.) Korm. rendelet**, a személy- és vagyonvédelmi, valamint a magánnyomozói tevékenység szabályairól szóló **2005. évi CXXXIII. törvény** (a továbbiakban SZVMtv.) valamint a közbiztonságra különösen veszélyes eszközökről szóló **175/2003. (X. 28.) Korm. rendelet** ad tájékoztatást. Az Stv. 65-76. §-a részletesen taglalja, kit kell szervezőnek és rendezőnek tekinteni; mi a felelősségük; hogyan történjék a beléptetés egy sportrendezvényre; mit jelent az a tény, ha valakit eltiltanak sportrendezvények látogatásától; hogyan lehet kamerával figyelni a sportrendezvény rendjét és résztvevőit; milyen szabályok vonatkoznak a nézőre egy sportrendezvényen.

Az Stv. értelmében sportrendezvényt jogi személy, vagyis gazdasági társas vállalkozás, egyesület, illetve szövetség, vagy büntetlen előéletű természetes személy szervezhet, amit, illetve akit a törvény együttes fogalomként „szervező”-nek nevez. Külön jogszabály kiemelkedő veszélyességüként meghatározhat egy-egy sportrendezvényt (pl. kiemelkedő nemzetközi mérkőzéseket, bajnokságokat, világ- vagy Európa-bajnokságot stb.), és ezeknek a szervezője csak sportszervezet, szakszövetség, vagy sportági szövetség lehet.

Általános szabály, hogy a sportrendezvény biztonságáért a szervező tartozik felelősséggel. Igen lényeges elem továbbá, hogy egy adott sportrendezvényen, ahol megbomlott a rend és az másként nem állítható helyre, a rendőrség kezdeményezésére a

szervező köteles a sportrendezvényt megszakítani vagy felfüggeszteni.

Kiemelendő a törvényből, hogy a szervező köteles megtenni vagy az illetékes hatóságnál kezdeményezni minden olyan intézkedést, amely a sportrendezvényen részt vevők személyi és vagyonbiztonságának megóvása, valamint a bűnmegelőzés érdekében szükséges. Hasonlóképpen fontos előírás, hogy a szervező a sportlétesítményen kívül és annak területén jól látható hirdetésekben köteles meghatározni a sportrendezvény megtekintésének feltételeit, amelyeket összefoglaló módon a belépőjegyben, bérletben is fel kell tüntetni.

A szervező a sportrendezvény biztonságos lebonyolítása érdekében, külön szerződésben rendező szervet vagy rendezőt bízhat meg. A rendező szervnek azonban csak az SZVMtv. hatálya alá tartozó – külön jogszabályban meghatározott képesítésű, és sportrendezvényen való rendfenntartásra felkészített – egyéni vagy társas vállalkozás vezetője vagy alkalmazottja, rendezőnek pedig csak személy-, vagyonvédelmi, illetve magánnyomozói képesítéssel rendelkező személy bízható meg. A rendezőnek e minőségében külsőleg, tehát szemmel láthatóan is azonosíthatónak kell lennie (kitűző, karszalag, formaruha viselésével).

A beléptetésről nagyon fontos tudni, hogy a sportrendezvény helyszínére a néző akkor engedhető be, ha – a törvényben felsorolt egyéb feltételek mellett – nem áll nyilvánvalóan alkohol, kábítószer vagy más bódító hatású szer befolyása alatt, nincs nála szeszes ital, kábítószer vagy a közbiztonságra veszélyes eszköz, gyűlöletre uszító felirat, zászló, jogszabály által tiltott önkényuralmi jelkép. A törvény szerint a rendező szerv alkalmazottja jogosult a néző csomagjának átvizsgálására, a nézőt kilétének igazolására felhívni, továbbá az SZVMtv-ben foglalt kényszerítő eszközök alkalmazására.

Ha valakit sportrendezvénytől – a törvényben foglaltak szerint – eltiltottak, a rendező szerv alkalmazottja a belépését megakadályozhatja.

A szervező elrendelheti, hogy a rendező szerv – a résztvevők személyi és vagyoni biztonságának érdekében – a helyszínen részt vevő személyeket kamerával vagy más képi adathordozóval megfigyelje, és a felvételeket rögzítse. A rögzített adatok tárolásáról a sporttörvény részletesen rendelkezik.

Megjegyzendő, hogy sportrendezvényeken a személy- és vagyonőr számára az Stv. részben más jogosultságokat határoz meg, mint az SZVMtv. (pl. a személy- és csomagátvizsgálás, vagy a kamerával való megfigyelés tekintetében).

Az alábbiakban ismertetjük az Stv. 65-76. §-ának szövegét.

X. fejezet

A sportrendezvények szervezése

65. § (1) Sportrendezvényt – a (2) bekezdésben meghatározott kivétellel – jogi személy vagy büntetlen előéletű természetes személy (a továbbiakban együtt: szervező) szervezhet.

(2) Külön jogszabályban meghatározott sportrendezvény szervezője csak sportszervezet, szakszövetség vagy sportági szövetség lehet.

A szervező felelőssége

66. § (1) A sportrendezvény e törvényben, más jogszabályokban és a szakszövetség, illetve a sportági szövetség szabályzatában meghatározott előírásoknak megfelelő lebonyolításáért a szervező – illetve rendező szerv (rendező) alkalmazása esetén a szervező és a rendező egyetemlegesen – felelős.

(2) A szervező köteles megtenni vagy az illetékes hatóságnál kezdeményezni minden olyan intézkedést, amely a

sportrendezvényen részt vevők személyi és vagyonbiztonságának megóvása, valamint a bűnmegelőzés érdekében szükséges.

(3) A szervező felelőssége a résztvevőknek a sportesemény helyszínén történő megjelenésétől addig tart, amíg a résztvevők a sportesemény helyszínét elhagyják.

(4) A szakszövetség, illetve a sportági sportszövetség az (1) bekezdésben meghatározott előírások be nem tartása esetén a szervezővel szemben a külön jogszabályban meghatározott joghátrányt alkalmazza.

67. § (1) Sportrendezvény a szakszövetség, illetve a sportági szövetség által meghatározott előírások, valamint a külön jogszabályban foglaltak szerint szervezhető.

(2) Sportrendezvény csak olyan sportlétesítményben szervezhető, amely a sportrendezvény jellegére is tekintettel a sportrendezvényen részt vevők személyét és vagyonát nem veszélyezteti.

(3) Ha a sportrendezvényt nem sportlétesítményben tartják, a sportrendezvény jellegének megfelelően a szervező köteles a sportrendezvényen részt vevők személyi és vagyonbiztonságára, valamint a környezet és a természet védelmére vonatkozó előírásokat teljesíteni.

(4) A szervező a sportrendezvény jellegének megfelelően köteles a fogyatékos résztvevőknek a helyszínre való akadálymentes bejutását és távozását, ott az akadálymentes közlekedést biztosítani, és a helyszín kommunikációs akadálymentesítését elvégezni.

(5) A fogyatékos sportolók részvételével tartandó sportrendezvények szervezésénél figyelembe kell venni a fogyatékos személyek különleges szükségleteit, amelyeket a Fogyatékosok Nemzeti Sportszövetsége állapít meg.

68. § (1) A szervező köteles a külön jogszabályban meghatározott sportrendezvény esetében a belépőjegy-eladást, a sportrendezvény helyszínére a beléptetést, a szurkolótáborok

elhelyezését és folyamatos figyelemmel kísérését, valamint a sportrendezvény helyszínének elhagyását a szükséges műszaki és biztonsági intézkedéseket megtéve úgy megszervezni, hogy a szurkolótáborok elkülönítése biztosított legyen.

(2) A sportrendezvény biztonsága érdekében a szurkolótáborok sportrendezvényen való részvételének megszervezésekor, valamint a sportrendezvény időtartama alatt és a rendőrség igényei szerint a sportrendezvényt megelőzően, illetve követően a szervező köteles az illetékes rendőri vezetővel együttműködni és részére az igényelt segítséget megadni.

(3) A rendőrség, a Személy-, Vagyonvédelmi és Magánnyomozói Szakmai Kamara és a szakszövetség (országos sportági szövetség) által – külön jogszabályban meghatározott eljárás szerint – kiemelt biztonsági kockázatúnak minősített sportrendezvény biztosítását a szervező által megbízott rendező mellett a rendőrség közfeladatként látja el. A nem kiemelt biztonsági kockázatúnak minősített sportrendezvény biztosítására a szervező – a külön jogszabályban meghatározottak szerint –, amennyiben a körülmények alapján indokolt, köteles kezdeményezni a sportrendezvény térítés ellenében történő rendőri biztosítását.

(4) Ha a sportrendezvény biztonságos megrendezésének – e törvényben, valamint a külön jogszabályban meghatározott – feltételei hiányoznak, a rendőrség a sportrendezvény nézők részvételével való megtartását határozattal megtilthatja.

(5) Ha a sportrendezvény résztvevőinek magatartása annak biztonságos megtartását veszélyezteti és a megbomlott rend másként nem állítható helyre, a szervező köteles a sportrendezvényt megszakítani, illetve felfüggeszteni. A rendőrség kezdeményezésére a sportrendezvényt meg kell szakítani.

(6) Ha a rend az (5) bekezdésben meghatározott módon nem állítható helyre, a sporttevékenységet irányító személy (mérkőzésvezető) a versenyt (mérkőzést) befejezetté nyilvánítja.

69. § (1) A szervező a sportlétesítményen kívül és annak területén jól látható hirdetésekben köteles meghatározni a sportrendezvény megtekintésének feltételeit, amelyet – általános szerződési feltételekként összefoglalva – a belépőjegy, bérleten is fel kell tüntetni.

(2) Ha a sportrendezvény elmarad, a belépőjegy ellenértékét három munkanapon belül vissza kell téríteni. Ha a sportrendezvény félbeszakad, a megismételt sportrendezvényre a belépőjegy érvényes.

A rendező

70. § (1) A szervező a sportrendezvény biztonságos lebonyolítása érdekében, valamint a helyszínen a rend fenntartására és a szervezési feltételek biztosítására (a továbbiakban: rendezés) szerződésben rendező szervezet vagy rendezőt bízhat meg.

(2) Rendező szervnek csak a vállalkozás keretében végzett személy- és vagyonvédelmi, valamint a magánnyomozói tevékenységről szóló törvény hatálya alá tartozó – külön jogszabályban meghatározott képesítési követelményeknek megfelelő, és sportrendezvényen való rendfenntartásra felkészített – egyéni vagy társas vállalkozás vezetője vagy alkalmazottja, rendezőnek személy- és vagyonvédelmi, illetve magánnyomozói képesítéssel rendelkező személy bízható meg.

(3) A rendezőnek e minőségében külsőleg azonosíthatónak kell lennie.

(4) A sportrendezvényen való rendfenntartásra és a rendőrséggel való együttműködésre a szervező köteles a rendezőt rendszeresen felkészíteni. A felkészítéshez a szervező a rendőrség közreműködését a külön jogszabályban meghatározott szolgáltatásként igénybe veheti.

(5) Külön jogszabály meghatározhatja azokat a sportrendezvényeket:

a) amelyeken a rendezésre rendező szervezet, rendezőt kell megbízni;

b) amelyek esetében a szervező köteles a sportrendezvény résztvevői számára felelősségbiztosítást kötni.

(6) Az (5) bekezdés b) pontja alapján meghatározott sportrendezvények felelősségbiztosítás nélkül nem tarthatók meg. A felelősségbiztosítás meglétét a belépőjegy fel kell tüntetni.

A beléptetés

71. § (1) A néző a sportrendezvény helyszínére akkor léptethető be, ha:

a) érvényes belépőjeggyel, bérlettel vagy más, a sportrendezvény helyszínére való belépésre jogosító igazolással rendelkezik;

b) nem áll nyilvánvalóan alkohol, kábítószer vagy más bódító hatású szer befolyása alatt;

c) nem tart magánál szeszes italt, kábítószert, valamint olyan tárgyat, amely a sportrendezvény megtartását, továbbá mások személyi és vagyonbiztonságát veszélyezteti, vagy amelynek a sportrendezvényre való bevételét a szervező a belépőjegy vásárlását megelőzően megtiltotta, és erről a belépőjegy vásárlóját megfelelő módon tájékoztatta;

d) nem tart magánál mások iránti gyűlöletre uszító feliratot, zászlót, vagy egyébként jogszabály által tiltott önkényuralmi jelképet;

e) nem áll a 73. § (1) bekezdése szerinti eltiltás, valamint a szabálysértésekről szóló 1999. évi LXIX. törvény szerinti kitiltás hatálya alatt.

(2) A szervező köteles azt a résztvevőt, aki a sportrendezvény megtartását, illetve mások személyi és vagyonbiztonságát veszélyezteti, vagy rasszista, gyűlöletre uszító magatartást tanúsít, e magatartások abbahagyására felszólítani.

(3) Ha a néző a sportrendezvény időtartama alatt az (1) bekezdésben foglalt feltételeknek nem felel meg, a szervező a sportrendezvényről köteles eltávolíttatni.

(4) A sportrendezvényen részt vevővel szemben a külön jogszabályban foglaltak szerinti kényszerítő eszköz alkalmazására, továbbá személy, illetve csomag átvizsgálására az eljáró rendőri szerv és a rendező szerv alkalmazottja jogosult.

72. § (1) A szervező a nézők egyedi azonosítására alkalmas biztonsági beléptetési és ellenőrző rendszert (a továbbiakban: beléptető rendszer) alkalmazhat.

(2) Beléptető rendszer alkalmazása esetén a szervező:

a) a belépőjegy, bérlet eladásakor csak a néző nevére szóló belépőjegyet, illetve bérletet értékesíthet;

b) a beléptetés során a rendező szerv alkalmazottja útján a belépőjegy, bérlet birtokosának kilétét ellenőrzi, és egybeveti a belépőjegyen, bérleten szereplő személyi adatokkal. Ha az adatok nem egyeznek, a belépést meg kell tagadni.

(3) A szervező a belépőjegy, bérlet eladásakor, illetőleg a rendező szerv alkalmazottja a beléptetés során jogosult a néző személyazonosságát a személyazonosság igazolására alkalmas igazolvány alapján megállapítani, illetőleg ellenőrizni.

Az eltiltás

73. § (1) A szervező az általa szervezett sportrendezvény esetén jogosult a sportrendezvényről eltávolított személlyel szemben a belépőjegy-eladást megtagadni, illetve megakadályozni, hogy a sportrendezvényen részt vehessen (a továbbiakban együtt: sportrendezvény látogatásától eltiltás). A sportrendezvény látogatásától eltiltás lehetőségéről a szervező a sportlétesítményen kívül és annak területén jól látható hirdetésményekben köteles tájékoztatni, amelyet – általános szerződési feltételekként összefoglalva – a belépőjegyen, bérleten is fel kell tüntetni.

(2) A sportrendezvény látogatásától eltiltás időtartama, ha az a szervező által szervezett minden sportrendezvényre vonatkozik, a két évet, ha csak meghatározott sportlétesítményre érvényes, a négy évet nem haladhatja meg.

(3) A szervezőnek a sportrendezvény látogatásától eltiltásra vonatkozó döntése ellen a néző bírósághoz fordulhat.

(4) A sportrendezvény látogatásától eltiltható az a személy is, akit a 71. § (3) bekezdése alapján el kellett volna távolítani, de erre azért nem került sor, mert a sportrendezvény helyszínén való szervezői (rendezői) beavatkozás következtében olyan nézői cselekmény volt várható, amely a sportrendezvény biztonságát aránytalanul veszélyeztette volna.

(5) A szervező az eltiltott személy természetes személyazonosító adatait, valamint lakcímét az eltiltás végrehajtása és az eltávolításra okot adó újabb cselekmények elkövetésének megakadályozása érdekében nyilvántarthatja. A nyilvántartás időtartama megegyezik az eltiltás időtartamával, de – a (2) bekezdésben foglaltaknak megfelelően – a kettő, illetve négy évet nem haladhatja meg. A szervező az eltiltás időtartamának lejártát követően 24 órán belül köteles gondoskodni a nyilvántartott személyes adatok megsemmisítéséről.

(6) Az (5) bekezdésben meghatározott nyilvántartásból adatot – a külön jogszabályban meghatározott bűnüldözési, szabálysértési, illetőleg igazságszolgáltatási feladatai ellátása céljából – a rendőrség, a szabálysértési hatóság, az ügyészség és a bíróság, valamint az érintett személy igényelhet.

A kamerával történő megfigyelés

74. § (1) A szervező a külön jogszabályban meghatározott sportrendezvény ideje alatt a résztvevők személyi és vagyonbiztonsága érdekében annak helyszínén a részt vevő személyeket jogosult kamerával vagy más képi adathordozóval (a

továbbiakban együtt: kamerával) megfigyelni és a felvételt rögzíteni.

(2) A kamerával való megfigyelésről, a kamerák elhelyezkedéséről és a rögzített adatok kezeléséről a nézőt a sportlétesítményen kívül és annak területén jól látható hirdetőtáblán és a belépőjegyen, bérleten is feltüntetve tájékoztatni kell.

(3) A rendőrség a sportrendezvényvel összefüggő szabálysértési, illetve büntetőeljárás megindításához és lefolytatásához szükséges adatok és információk biztosítása céljából a sportrendezvény befejezését követő 48 órán belül felszólíthatja a szervezőt, hogy az (1) bekezdés szerint rögzített adatokat a felszólítást követő 30 napig tárolja. Amennyiben a felszólításra nem kerül sor, a szervező köteles a rögzített adatokat 24 órán belül megsemmisíteni.

(4) Amennyiben a rendőrség a kamerák által rögzített valamely adatot igényli, ennek a szervező haladéktalanul köteles eleget tenni.

(5) Az (1) bekezdés szerint rögzített felvételekből – a külön jogszabályban meghatározott bűnüldözési, szabálysértési, illetőleg igazságszolgáltatási feladatai ellátása céljából – a rendőrség, a szabálysértési hatóság, az ügyészség és a bíróság, valamint az érintett személy igényelhet adatot.

(6) A kamerás megfigyelési rendszerrel felvett információkat a sportrendezvény területén erre a célra létesített helyiségben a szervező és szükség esetén a rendőrség e feladattal megbízott képviselője jogosult egyidejűleg, folyamatosan, összesítve figyelemmel kíséreni.

75. § (1) A külön jogszabályban meghatározott sportrendezvények esetében a szervező köteles évente helyzetjelentésben összegezni az általa szervezett sportrendezvények rendezésének tapasztalatait, értékelni a tett és elmulasztott intézkedéseket, valamint azok hatásait.

(2) A helyzetjelentést a szervező január 31-éig köteles megküldeni a sportszövetségnek és a rendőrségnek.

(3) A sportszövetség a helyzetjelentéseket évente rendszeresen értékeli a rendőrség és a szervezők részvételével.

A néző részvétele a sportrendezvényen

76. § (1) A néző köteles betartani a szervező által meghatározott biztonsági előírásokat, és nem folytathat olyan tevékenységet, amely a sportrendezvényt megzavarja vagy meghiúsítja, illetve a sportrendezvényen részt vevők testi épségét, továbbá vagyoni javait károsítja vagy veszélyezteti.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott kötelezettség megszegéséből eredő kárért a néző, több károkozó esetén a károkozásban részt vevő nézők egyetemlegesen, a Ptk.-nak a kártérítésre vonatkozó általános szabályai szerinti felelősséggel tartoznak. A kártérítési felelősség nem érinti a néző szabálysértési vagy büntetőjogi felelősségét.

(3) A néző a sportrendezvény befejezésének időpontjában, illetve a szervezőnek, rendezőnek vagy a rendőrségnek a személyi és vagyonbiztonságot veszélyeztető helyzet kialakulása miatt tett felhívására köteles a sportrendezvény helyszínét elhagyni.

(4) A sportrendezvény és a nézők biztonságára vonatkozó részletes előírásokat külön jogszabály állapítja meg.

** * **

A sportrendezvények biztonságáról szóló kormányrendelet tulajdonképpen az Stv. végrehajtási rendelete. Figyelemre méltó a kormányrendeletnek az a rendelkezése, hogy a rendőrség, bizonyos sportágak országos szövetségei, valamint a Személy-, Vagyonvédelmi és Magánnyomozói Szakmai Kamara által delegált szakértőkből álló bizottság állapítja meg, melyek azok a

sportrendezvények, amelyeket kiemelt biztonsági kockázatúnak kell tekinteni. A bizottság 5 tagját a szakszövetségek, 7 tagját a rendőrség, 2 tagját a kamara jelöli, a bizottság elnöke a rendőrség által delegált tag. A bizottság titkársági feladatait a Nemzeti Sporthivatal látja el, és költségeit a Magyar Köztársaság minisztériumainak felsorolásáról szóló 2006. évi LV. törvény szerint az Önkormányzati és Területfejlesztési Minisztérium éves költségvetésében tervezik. A kormányrendelet részletesen taglalja a bizottság feladatait.

Fontos tudni, hogy a sportrendezvényekről biztonsági tervet kell készíteni, amelynek tartalmaznia kell a kormányrendeletben előírt valamennyi feltételt.

Ha a sportrendezvény biztonságos megrendezésének feltételei hiányoznak, vagy nem felelnek meg a sporttörvény és a végrehajtási rendelet előírásainak, a szakszövetség a sportrendezvény megtartását, illetve eszközök részvételével történő megtartását megtilthatja.

Az alábbiakban ismertetjük a sportrendezvény biztonságáról szóló kormányrendelet szövegét.

54/2004. (III. 31.) Korm. rendelet a sportrendezvények biztonságáról

A sportról szóló 2004. évi I. törvény (a továbbiakban: Stv.) 79. §-a (1) bekezdésének c) pontjában foglalt felhatalmazás alapján a kormány a következőket rendeli el:

1. § (1) E rendeletet kell alkalmazni:

a) a labdarúgás, kézilabda, kosárlabda, vízilabda, jégkorong sportágakban a hivatásos és vegyes versenyrendszer (nemzeti bajnokság) keretében szervezett mérkőzésekre, az első osztályú mérkőzésekre, a nemzetközi kupamérkőzésekre, a nemzeti válogatottak mérkőzéseire;

b) a labdarúgás sportág esetében a hivatásos és vegyes versenyrendszerben (nemzeti bajnokságban) szereplő csapatok részvételével lebonyolított minden, az a) pontban meg nem határozott mérkőzésre, ideértve a teremlabdarúgó rendezvényt is, ha

ba) a sportrendezvény helyszínéül szolgáló létesítmény befogadóképességének legalább 70%-ára kibocsátott jegyeket a sportrendezvény időpontját legalább egy héttel megelőzően értékesítették, és a rendelkezésre álló további információk alapján telt ház várható, vagy

bb) a vendégszurkolók részére biztosított jegyek 90%-a, vagy 500 darab jegy a sportrendezvény időpontját legalább egy héttel megelőzően értékesítésre került,

feltéve, hogy azokon néző jelen lehet;

c) amennyiben a sportrendezvény időpontját megelőző egy éven belül a csapat részvételével zajló sportrendezvénytől kapcsolatban súlyos rendzavarásra került sor, vagy

d) ha a közterületen megtartott sportrendezvényen a résztvevők és a nézők együttes száma az ötezer főt várhatóan eléri, vagy a sportrendezvény megrendezése forgalomkorlátozással, illetve forgalomaltereléssel jár.

(2) A rendelet hatálya nem terjed ki az (1) bekezdésének a) és b) pontjában meghatározott sportrendezvények esetében a korosztályos, illetve tartalékcsoportok, a női bajnokság mérkőzéseire – kivéve a kosárlabda- és kézilabda-mérkőzéseket –, valamint az edzőmérkőzésekre.

2. § (1) A rendőrség az 1. § (1) bekezdésének a) és b) pontjában foglalt sportágak országos sportági szakszövetségei és a Személy-, Vagyonvédelmi és Magánnyomozói Szakmai Kamara (a továbbiakban: kamara) által delegált szakértőkből álló bizottság állapítja meg, hogy az 1. § (1) bekezdésének a) és b) pontjában meghatározott sportrendezvények közül melyek minősülnek kiemelt biztonsági kockázatú sportrendezvénynek.

(2) A bizottság 5 tagját az (1) bekezdésének a) és b) pontjába foglalt szakszövetségek, 7 tagját a rendőrség, 2 tagját a kamara jelöli. A Bizottság elnöke a rendőrség által delegált tag.

(3) A bizottság akkor határozatképes, ha az ülésén legalább 8 fő jelen van úgy, hogy közöttük van a rendőrség, illetve a kamara által delegált tagok közül 1-1 fő, valamint annak a sportágnak az országos szakszövetsége által delegált tag, amely sportágba tartozó sportrendezvény biztonsági kockázatáról döntenek. A Bizottság határozatait egyszerű szótöbbséggel hozza, szavazategyenlőség esetén az elnök szavazata dönt.

(4) A bizottság működésének részletes szabályait a Bizottság által egyszerű szótöbbséggel elfogadott – a Nemzeti Sporthivatal elnöke (a továbbiakban: NSH elnöke) által jóváhagyott – ügyrend határozza meg.

(5) A bizottság titkársági feladatait a Nemzeti Sporthivatal látja el. A bizottság működésével összefüggő költségeket a Belügyminisztérium költségvetési fejezet éves költségvetésében tervezni kell.

3. § (1) A bizottság ülését az elnök hivatalból – az érintett sportágak versenyrendszereinek legkorábbi első versenyét megelőző 60 nappal – hívja össze. Az érintett sportágak versenynaptárait a bizottság titkársága szerzi be és – legkésőbb a bizottság ülését megelőző 8 nappal – eljuttatja a bizottság elnökéhez. A bizottság a versenynaptár figyelembevételével határozattal dönt, hogy az érintett sportágak versenyrendszerében mely sportrendezvények minősülnek kiemelt biztonsági kockázatúnak. A határozatban kifejezetten rendelkezni kell a nem kiemelt biztonsági kockázatúnak minősített sportrendezvényekről is.

(2) A bizottság döntését arra figyelemmel alakítja ki, hogy az 1. § (1) bekezdésének a) és b) pontjában meghatározott sportrendezvényről az előzetesen rendelkezésre álló adatok alapján alaposan feltehető, hogy valamely, a nézők magatartására visszavezethető ok következtében nagyobb,

meghatározatlan számú résztvevő életének, testi épségének, vagyonának sérelme vagy annak közvetlen veszélye fenyeget.

(3) A bizottság ülését az elnök bármelyik tag kezdeményezésére köteles összehívni.

(4) A bizottság elnöke a határozatot a döntést követő 5 napon belül megküldi az 1. § (1) bekezdésének a) pontjában meghatározott sportágak szakszövetségeinek. A szakszövetség elnöke a határozatot a kézhezvételtől számított 5 napon belül megküldi az érintett sportág versenyrendszerében az 1. § (1) bekezdésének a) és b) pontjában meghatározott sportrendezvényt szervezőknek.

(5) A sportrendezvényt szervező a határozat ellen annak kézhezvételétől számított 15 napon belül fellebbezést nyújthat be az NSH elnökéhez, aki arról 15 napon belül határozattal dönt.

4. § (1) Ha a sportrendezvényt a bizottság nem minősítette kiemelt biztonsági kockázatúnak és a biztonsági kockázatot érintően új körülmény merült fel, az 1. § (1) bekezdésének a), b) és c) pontjában meghatározott sportrendezvényt szervező a sportrendezvény időpontja előtt legalább 8 nappal kezdeményezheti a Bizottság elnökénél a Bizottság ülésének összehívását.

(2) A bizottság elnöke a kérelmet megvizsgálja és a sportrendezvény időpontját legalább 5 nappal megelőzően összehívja a Bizottság ülését.

(3) A bizottság az (1) bekezdés szerinti sportrendezvényt – a 3. § (2) bekezdésében foglaltakra figyelemmel – kiemelt biztonsági kockázatúnak minősítheti, és a határozatot a döntést követő napon megküldi a sportrendezvényt szervezőnek és a szakszövetségnek. A határozat ellen fellebbezésnek helye nincs.

5. § (1) A rendelet hatálya alá tartozó sportrendezvényt csak sportszervezet, szakszövetség vagy sportági szövetség szervezhet.

(2) Az 1. § (1) bekezdésének c) és d) pontjában foglalt sportrendezvények rendezését megelőzően, valamint a bizottság által nem kiemelt biztonsági kockázatúnak minősített sportrendezvény esetén a szervező az Stv. 68. §-ának (3) bekezdésére figyelemmel köteles az illetékes rendőrkapitányságnál kezdeményezni a sportrendezvénynek a külön jogszabályban meghatározott szerződésbe foglalt díj ellenében történő rendőri biztosítását. A díjra a felek megállapodása az irányadó, a díj azonban nem lehet kevesebb a szolgáltatás önköltségénél.

(3) A (2) bekezdés szerinti díjat a szervező fizeti meg.

6. § (1) A szervező a sportrendezvényeken köteles rendező szervez, rendezőt megbízni és annak személyét a szakszövetségnek a sportrendezvény lebonyolítását megelőzően 5 munkanappal korábban írásban bejelenteni. Rendező hiányában a sportrendezvény nézők részvételével nem tartható meg.

(2) A rendező szerv, rendező köteles a sportrendezvény időtartama alatt, valamint a rendőrség igényei szerint a sportrendezvényt megelőzően, illetve követően az illetékes rendőrségi vezetővel a sportrendezvény biztonsága érdekében együttműködni, és részére az igényelt segítséget megadni.

7. § A szervező az 1. § szerinti sportrendezvények

a) résztvevői számára köteles felelősségbiztosítást kötni;

b) beléptetőrendszer alkalmazása esetén a belépőjegy-eladáskor köteles a néző nevére szóló belépőjegyet, illetve bérletet értékesíteni;

c) résztvevőinek személyi és vagyonbiztonsága érdekében jogosult a sportrendezvény ideje alatt annak helyszínét kamerával megfigyelni.

8. § (1) A sportrendezvény szervezéséről az annak helye szerint illetékes rendőrkapitányságot, a fővárosban a Budapesti Rendőr-főkapitányságot legalább húsz munkanappal a sportrendezvény megtartásának tervezett időpontját megelőzően

írásban tájékoztatni kell. Ha a sportrendezvény több rendőrkapitányság illetékességi területét érinti, a sportrendezvény megtartásáról a sportrendezvény helye szerint illetékes valamennyi rendőrkapitányságot, illetve a fővárosban a Budapesti Rendőr-főkapitányságot tájékoztatni kell. A tájékoztatási kötelezettség a szervezőt terheli.

(2) Az írásbeli tájékoztatásnak tartalmaznia kell:

a) a tervezett sportrendezvény megnevezését, kezdetének és befejezésének várható időpontját, helyszínének leírását és vázlatrajzát, illetve útvonalát;

b) a szervező képviselőjére jogosult személy nevét és címét;

c) a sportrendezvény zavartalan és biztonságos megtartásával megbízott rendező szerv, rendező nevét, székhelyét, illetve lakcímét;

d) a sportrendezvény biztosítását ellátó személy- és vagyonvédelmi tevékenységet végző szervezet megnevezését, valamint a szervezet képviselőjének nevét és címét;

e) az érvényes bérletek és a kibocsátott belépőjegyek, illetve egyéb, a belépésre jogosító igazolások (a továbbiakban: jegyeladás) számának megadásával a sportrendezvényen részt vevők várható létszámát és a jegyeladás alapján a szurkolótáborok megoszlásának előrejelzését;

f) a sportrendezvényen részt vevő nézők szervezett utaztatására tett intézkedéseket, illetve a nézők valószínűsíthető utazási módját és útvonalát;

g) a sportrendezvény biztonsági tervét.

(3) A (2) bekezdés szerinti írásbeli tájékoztatáson kívül a szervező a versenynaptárt az abban meghatározott első sportrendezvény időpontját megelőzően 30 nappal megküldi az (1) bekezdés szerinti rendőri szervnek, és az abban foglalt időpontok változásáról 10 munkanappal a sportrendezvény előtt értesíti az illetékes rendőri szervet.

9. § (1) A sportrendezvény biztonsági tervének tartalmaznia kell:

a) a sportrendezvény megnevezését, helyét, időpontját és időtartamát, a rendező szerv, rendező megnevezését, képviselőinek nevét és címét, továbbá a rendezvény helyszínének leírását és vázlatrajzát;

b) a kiadható belépőjegyek számát, a jegyek vásárlásához (elosztásához) kapcsolódó esetleges korlátozásokat;

c) a sportrendezvény helyszínére való belépés és eltávozás rendjét;

d) a közönségnek – különösen a fogyatékos nézőknek – a sportrendezvény helyszínén történő elhelyezésére, az elhelyezés esetleges megváltoztatására vonatkozó előírásokat;

e) a sportrendezvényre be nem vihető tárgyak körét, valamint azokat a magatartásokat, amelyek tanúsítója a sportrendezvényről eltávolítható vagy akinek a belépése megtagadható;

f) a sportrendezvényen való részvétel feltételei, a részvételre vonatkozó korlátozások, továbbá a sportrendezvény belső rendjére vonatkozó szabályok nyilvánosságra hozatalának módját;

g) a rendezésben közreműködők nevét, igazolványszámát, létszámát, tevékenységük szabályait, a sportrendezvény biztonsága érdekében a rendező szerv, rendező által alkalmazni kívánt technikai-védelmi berendezéseket, azok alkalmazási módjának leírását;

h) a sportrendezvény helyszínének baleset, elemi csapás, tömeges rendbontás esetére vonatkozó írásbeli kiürítési, menekítési tervét, figyelemmel a fogyatékos személyek menekítésének biztosítására.

(2) A sportrendezvény biztonsági tervéhez a szervezőnek másolatban mellékelnie kell a külön jogszabályok által megkövetelt – a sportrendezvény helyszínére vonatkozó – szakhatósági engedélyeket.

(3) Amennyiben a szervező az Stv.-ben, illetve a rendeletben meghatározott kötelezettségei megszegése következtében a biztosításban részt vevőkön kívül rendőri erők alkalmazása, további rendőri erők összevonása, átcsoportosítása válik szükségessé, a szervező köteles megtéríteni a rendőrségnek az intézkedéssel összefüggésben felmerült – igazolt – költségeit.

10. § Ha a szervező nyilvános helyen rendszeresen szervez a rendelet hatálya alá tartozó ugyanolyan sportrendezvényt és a sportrendezvény megtartásának biztonsági feltételei megfelelnek a rendőrség által korábban elfogadott biztonsági feltételeknek, a további ugyanolyan sportrendezvények bejelentéséhez a 9. § (2) bekezdésében meghatározott mellékleteket nem kell csatolni.

11. § Ha a sportrendezvényt közterületen bonyolítják le, vagy a nézők egy része a sportrendezvényt a közterületről kísérik figyelemmel, a szervező köteles a közterületnek a sportrendezvény lebonyolítására szolgáló részét jól láthatóan megjelölni és egyéb jelzések használatával a közterület többi részétől elhatárolni.

12. § A sportszervezet köteles együttműködni a sportrendezvény szervezőjével, valamint a rendőrséggel a szurkolótáborok sportrendezvényen való biztonságos részvételének megszervezésében.

13. § (1) Az Stv. 63. §-ának (3) bekezdése szerinti biztonságtechnikai ellenőrzést (a továbbiakban: ellenőrzés) végző szervek vizsgálják a sportlétesítmény, a nézőtéri lelátó vagy szektor, valamint a biztonságtechnikai berendezések megfelelőségét.

(2) Az ellenőrzés a sportlétesítmény vizsgálata során kiterjed:

- a) a külső kerítés állapotára;*
- b) a vendégszurkolók részére szolgáló külön pénztárak meglétére;*
- c) a parkolási lehetőség biztosítására;*

d) a bejáratoknál szűkítőfolyosók meglétére és ezek állapotára;

e) a beléptetőrendszer alkalmazása esetén annak működőképességére;

f) a bejáratoknál és a sportlétesítmény területén a nézői magatartási szabályokra vonatkozó figyelmeztető táblák meglétére.

(3) Az ellenőrzés a nézőtéri lelátó vagy szektor vizsgálata során kiterjed:

a) a figyelmeztető, útbaigazító táblák meglétére, ezek állapotára;

b) a mellékhelyiségek, büfék állapotára;

c) az ülőhelyek, aljzatbeton állapotára;

d) az elsősegélynyújtó hely meglétére, felszereltségére;

e) a hazai és vendégszurkolói tábor fizikai szétválasztásának biztosítására;

f) a szurkolók vándorlásának megakadályozására, a szektorelválasztó kerítés állapotára;

g) az állóhelyi szektorokban tömeghullámozást megakadályozó korlátok meglétére, állapotára;

h) a közlekedőfolyosókon a nézők akadálymentes közlekedésének biztosítottóságára;

i) az átjárók, kijáratok, menekülési útvonalak szünetmentes áramforrásról működtethető világító jelzőtáblákkal történő jelölésére;

j) a nézőteret a játéktértől elválasztó kerítés állapotára;

k) a biztonsági irányítócsoport rendelkezésére álló helyiség állapotára;

l) a beépített műszaki (elektronikus, távközlési) berendezések működőképességére.

(4) Az ellenőrzés a biztonságtechnikai berendezések vizsgálati során kiterjed:

a) a beléptetőrendszer alkalmazása esetén annak működőképességére;

b) a kamerarendszer alkalmazása esetén annak működőképességére;

c) a hangosbemondó rendszer működőképességére, az arra való műszaki csatlakozás lehetőségeire;

d) a szünetmentes áramforrásra;

e) a menekítőkapuk meglétére, azok azonnali kinyithatóságára, a szünetmentes áramforrásról működtethető jelzőtáblákkal történő jelölésekre, ezek állapotára;

f) a rendezési forgatókönyv meglétére;

g) a kiürítési, menekítési terv meglétére és tartalmára;

h) a belépőjegyek biztonsági jelölésére, a nézői magatartási szabályok feltüntetésére.

(5) Az ellenőrzést végző szervek az ellenőrzés eredménye alapján döntenek arról, hogy a sportlétesítményben nézők részvételével sportrendezvény biztonságosan megrendezhető-e.

14. § (1) A sportrendezvény akkor tartható meg, ha

a) a szervező rendelkezik a sportrendezvény megtartásához szükséges, továbbá a sportrendezvény helyszínére vonatkozó, külön jogszabályok alapján előírt szakhatósági engedéllyel;

b) a sportrendezvény nézői az egyéb résztvevőktől, továbbá a hazai és vendégszurkolók egymástól is biztonságosan elkülöníthetők;

c) a szervező a sportrendezvény helyszínére vonatkozóan baleset, elemi csapás, tömeges rendbontás esetére írásbeli kiürítési, menekítési tervvel rendelkezik, és biztosítottak a terv végrehajtásának személyi és technikai feltételei;

d) a sportrendezvényen való részvétel feltételeiről, a sportrendezvény rendjéről a nyilvánosság előzetes – továbbá a sportrendezvény közönségének helyszíni folyamatos – tájékoztatása biztosított;

e) a szervező a sportrendezvény belső rendje fenntartásának személyi és technikai feltételeit biztosítja.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott szervezési feltételek meglétét a rendőrség a sportrendezvény helyszínén – a szervező felé tett előzetes bejelentés alapján – bármikor ellenőrizheti.

15. § (1) A rendőrség az Stv. 68. § (4) bekezdése szerint, a rendelet hatálya alá tartozó sportrendezvények esetében az Stv. 67. § (2)-(3) bekezdéseiben, a 68. § (1)-(3) bekezdéseiben, valamint a rendelet 6. § (1) bekezdésében és 14. § (1) bekezdésében meghatározott biztonsági követelmények vizsgálata alapján hozhat – az Stv. 68. § (4) bekezdésére figyelemmel – a sportrendezvény nézők részvételével való megtartására vonatkozó tiltó határozatot. A határozat a nézők részvételét a sportlétesítmény meghatározott részére is korlátozhatja.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott biztonsági feltételek meglétét a rendőrség hivatalból köteles vizsgálni.

(3) Az (1) bekezdésben előírt biztonsági feltételek meglétét a 8. § (1) bekezdésében meghatározott tájékoztatás, illetve a 13. §-ban meghatározott biztonságtechnikai ellenőrzés időpontjától számított tíz napon belül a sportrendezvény helye szerint illetékes rendőrkapitányság vezetője, a fővárosban a Budapesti Rendőr-főkapitányság vezetőjének közbiztonsági helyettese vizsgálja, és szükség esetén tiltó határozatot hoz, amelyet a döntéstől számított 24 órán belül közöl a sportrendezvény szervezőjével.

(4) Az első fokon eljáró szerv határozata ellen fellebbezés nyújtható be a sportrendezvény helye szerint illetékes megyei rendőr-főkapitányság közbiztonsági igazgatójához, a fővárosban az Országos Rendőr-főkapitányság közbiztonsági főigazgatójához, aki a fellebbezést a kézhezvételtől számított 5 napon belül

elbírálja. A határozatot a döntéstől számított 24 órán belül közölni kell a sportrendezvény szervezőjével.

(5) A másodfokon eljáró szerv határozata ellen bírósági felülvizsgálat kérhető.

(6) Ha a sportrendezvény helyszínén, annak közvetlen megtartása előtt megállapítható, hogy az Stv.-ben és a biztonsági tervben meghatározott biztonsági követelményeknek a szervező nem tett eleget és ennek következtében a sportrendezvényen résztvevők személyi biztonsága nem biztosítható, a rendőrség a sportrendezvény nézők részvételével történő megtartását megtilthatja. A rendőrség határozatát haladéktalanul közölni kell a szervezővel. A határozat ellen fellebbezésnek helye nincs.

16. § (1) Ha a sportrendezvény biztonságos megrendezésének feltételei hiányoznak, vagy a szervezési feltételek nem felelnek meg az Stv., valamint e rendelet előírásainak, és a szervező a szakszövetség felhívására a hiányzó feltételeket nem pótolja, a szakszövetség a sportrendezvény megtartását vagy a sportrendezvény nézők részvételével való megtartását megtilthatja. A tiltásról a szakszövetség a szervezőt 5 napon belül értesíti.

(2) Meg kell tiltani a sportrendezvény megtartását abban az esetben is, ha a biztonságtechnikai ellenőrzésre a szervezőnek felróható okból nem kerülhetett sor.

17. § (1) A sportrendezvény látogatásától való eltiltást a szervező köteles az eltiltott személlyel írásban közölni. Az eltiltás az erről szóló szervezői közlés kézbesítése napjától hatályos.

(2) Az eltiltásról szóló írásbeli közlésben ismertetni kell:

a) az eltiltás alapjául szolgáló cselekményt, annak időpontját és helyszínét;

b) az eltiltás időtartamát;

c) azokat a sportrendezvényeket, illetve sportlétesítményeket, amelyekre kiterjed az eltiltás hatálya.

18. § A sportszövetség a szervezővel szemben a szervezői feladatok elvégzésének elmulasztása miatt – fegyelmi eljárás lefolytatását követően – a következő intézkedéseket alkalmazhatja:

a) a sportszövetség által adható juttatások csökkentése, megvonása;

b) a rendezői létszám felemelésére kötelezés;

c) a sportrendezvény nézők nélkül, zárt sportlétesítményben való megtartása vagy szektor lezárásának elrendelése;

d) a pályaválasztási jog legfeljebb 6 hónapra való megvonása;

e) a mérkőzés eredményének megsemmisítése, bajnoki pontok levonása;

f) büntetőpontok megállapítása;

g) a versenyrendszerből vagy meghatározott számú versenyből kizárás;

h) a sportszövetségből kizárás;

i) pénzbüntetés.

19. § A sportrendezvény helyszíne megközelítésének közutat, illetve tömegközlekedést érintő lehetséges útvonaláról és a sportrendezvény elkerülésének lehetséges útvonalairól a szervező tájékoztatja a közút kezelőjét, valamint a többi érintett szervezet.

20. § Ha a szervező a rendőrséggel külön jogszabály alapján kötött szerződésben megállapított díjat vagy a 9. § (3) bekezdésében meghatározott költségeket 30 napon belül nem téríti meg, azt a rendőrség a sportszövetségtől igényelheti. A sportszövetség a kifizetést a sportszervezet részére adható juttatások terhére – az igénylést követő 30 napon belül – teljesíti.

21. § (1) Ez a rendelet a kihirdetését követő 3. napon lép hatályba.

(2)

(3) A rendelet hatálybalépésével egyidejűleg a sportrendezvények biztonságáról szóló 33/2001. (III. 5.) Korm. rendelet hatályát veszti.

* * *

A közbiztonságra különösen veszélyes eszközökről a 175/2003 (X. 28.) Korm. rendelet rendelkezik. Ez a rendelet a közbiztonságra különösen veszélyes eszközökre és az azokkal kapcsolatos egyes tevékenységekre terjed ki. Vagyis arra, hogy mi tekintendő ilyen veszélyes eszköznek, kik forgalmazhatnak és birtokolhatnak ilyen eszközöket, mit kell közforgalmi közlekedési eszköznek, közterületnek, nyilvános helynek tekinteni.

Az alábbiakban teljes terjedelmében idézzük a közbiztonságra különösen veszélyes eszközökről szóló kormányrendeletet.

***175/2003. (X. 28.) Korm. rendelet
a közbiztonságra különösen veszélyes eszközökről***

A rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 100. §-a (1) bekezdésének a) pontjában kapott felhatalmazás alapján a kormány a következőket rendeli el:

1. § E rendelet hatálya a mellékletben felsorolt, közbiztonságra különösen veszélyes eszközökre és az azokkal kapcsolatos egyes tevékenységekre terjed ki.

2. § E rendelet alkalmazásában

1. forgalmazás: a közbiztonságra veszélyes eszköz továbbadására irányuló tevékenység, ideértve a kereskedelmi tevékenységet is;

2. jármű: a közúti közlekedés szabályairól szóló 1/1975. (II. 5.) KPM-BM együttes rendeletben meghatározott közúti szállító- vagy vontatóeszköz;

3. közforgalmú közlekedési eszköz: bárki által azonos feltétellel igénybe vehető közlekedési eszköz;

4. közterület: a közhasználatra szolgáló minden olyan magán-, állami vagy önkormányzati tulajdonban álló terület, amely mindenki számára korlátozás nélkül igénybe vehető, ideértve a közterületnek a közútként szolgáló és a magánterületnek a közforgalom elől el nem zárt részét;

5. nyilvános hely: a közterületnek nem tekinthető, mindenki számára nyitva álló hely.

3. § (1) Jogszabály eltérő rendelkezése hiányában tilos a közbiztonságra különösen veszélyes eszközt közterületen, nyilvános helyen – ideértve az ott lévő járművek belső tereit is –, valamint közforgalmú közlekedési eszközön birtokolni.

(2) Nem vonatkozik az (1) bekezdésben foglalt tilalom

a) a Magyar Honvédségre, a Határőrségre, a rendvédelmi szervekre, a polgári nemzetbiztonsági szolgálatokra, a Magyar Köztársaság területén állomásozó fegyveres szervekre, továbbá azokra a szervekre és személyekre, melyeknek a közbiztonságra különösen veszélyes eszköz birtoklását, használatát jogszabály megengedi;

b) azokra a rendeltetésszerűen munkavégzési, sport és a szokásos életvitel körében használt eszközökre, melyeknek közterületen, nyilvános helyen – ideértve az ott lévő járművek belső tereit is –, valamint közforgalmi közlekedési eszközön való birtoklása indokolt, feltéve, ha a tényleges munkavégzésen (tevékenységen) vagy az igazolható munkavégzéshez (tevékenységhez) szükséges szállításon kívül a birtoklás (szállitás) rejtve vagy a szokásos módon becsomagolva, szétszedve vagy zárt tárolóeszközben, illetőleg egyéb biztonságos módon történik;

c) azokra az eszközökre, amelyek használata filmfelvétel, színházi előadás, illetve más hasonló rendezvény megtartásához szükséges;

d) a legfeljebb 20 gramm töltőanyag-tömegű gázspray-re, kivéve a közterületen vagy nyilvános helyen szervezett rendezvényeket.

4. § (1) Dobócsillag, rugós kés, ólmosbot, gumibot, boxer, elektromos sokkoló, 20 gramm töltőanyag-tömeget meghaladó gázspray csak a 3. § (2) bekezdésének a) pontjában meghatározott szervek részére forgalmazható.

(2) Az (1) bekezdésben felsorolt eszközök nem kereskedelmi (turista) forgalomban nem vámkezelhetők.

(3) Gázspray, íj, számszerj, szigonypuska csomagküldő szolgálat, ügynöki tevékenység, házalás és az információs társadalommal összefüggő szolgáltatás útján nem forgalmazható.

5. § Jogszámbély eltérő rendelkezése hiányában gázspray közterületen, nyilvános helyen – ideértve az ott lévő járművek belső tereit is –, valamint közforgalmú közlekedési eszközön csak tokban, dobozban, zárt tárolóeszközben vagy ruházat alá rejtve birtokolható (szállítható).

6. § (1) Ez a rendelet a kihirdetését követő 30. napon lép hatályba.

(2) E rendelet hatálybalépésével egyidejűleg hatályát veszti a közbiztonságra különösen veszélyes eszközökről szóló 124/1993. (IX. 22.) Korm. rendelet, valamint az azt módosító 123/2002. (V. 15.) Korm. rendelet.

Melléklet a 175/2003. (X. 28.) Korm. rendelethez

A közbiztonságra különösen veszélyes eszköz:

a) az olyan szúró- vagy vágóeszköz, amelynek szúróhosszúsága vagy vágóéle a 8 cm-t meghaladja, továbbá a szúróhosszúság vagy a vágóél méretétől függetlenül a dobócsillag, a rugós kés és a szúró-, vágóeszközt vagy testi sérülés okozására alkalmas egyéb tárgyat kilövő készülék

(különösen: íj, számszerűj, francia kés, szigonypuska, parittyá, csúzli);

b) a jellegzetesen ütés céljára használható és az ütés erejét, hatását növelő eszköz (különösen: ólmosbot, boxer);

c) a lánccal vagy egyéb hajlékony anyaggal összekapcsolt botok, nehezekek;

d) az olyan eszköz, melyből a szem és a nyálkahártyák, illetve a bőrfelület ingerlésével támadásra képtelen állapotot előidéző anyag permetezhető ki (gázspray);

e) az olyan eszköz, amely az utánzás jellege és méretarányos kivitelezése miatt megtévesztésre alkalmas módon hasonlít a lőfegyverre (lőfegyverutánzat);

f) az olyan eszköz, amely elektromos feszültség útján védekezésre képtelen állapot előidézésére alkalmas (elektromos sokkoló).

* * *

A személy- és vagyonvédelmi, valamint a magánnyomozói tevékenységről szóló SZVMtv. részletesen szabályozza a tevékenység folytatásához szükséges működési engedély és igazolvány kiadásának a feltételeit. Az ilyen engedélyek, igazolványok kiadásához nem elégséges, hogy a kérelmező tiszta erkölcsi bizonyítványt kapjon, hanem egyes, korábban elkövetett bűncselekmények esetén a bűnügyi nyilvántartásról és a hatósági erkölcsi bizonyítványról szóló 1999. LXXXV. törvényben meghatározott időnek is el kell még telnie. Az SZVMtv. 6. §-ának (3) bekezdése részletesen felsorolja azokat a büntető törvénykönyvben meghatározott tényállásokat, más szóval bűncselekményfajtákat, amelyeknek elkövetése esetén nem elégséges az erkölcsi bizonyítvány.

A személy- és vagyonőrrel szembeni követelmények közül különösen fontos a hivatásbeli titoktartási kötelezettség.

Kiemelendő, hogy az SZVMtv. 26-28. §-a a vagyonőrzési feladatokat ellátó személy- és vagyonőr számára részletesen taglalja azokat a jogosultságokat, amelyekre nem közterületnek minősülő létesítmény őrzése során jogosult.

A rendezvénybiztosítást ellátó vagyonőrt az általános jogosultságon túl az SZVMtv. 26. § (3) bekezdés a) és b) pontjában foglalt továbbiak is megilletik. Ugyancsak e törvény rendelkezik részletesen az ilyen irányú biztonsági szolgáltatásoknál használatos elektronikus megfigyelőrendszerek kezeléséről, a felvett kép és hang rögzítéséről, valamint annak tárolási idejéről.

Az alábbiakban szó szerint ismertetjük az SZVMtv. 26-28. paragrafusait.

A 2005. évi CXXXIII. törvény 26-28. paragrafusa

26. § (1) A vagyonőrzési feladatokat ellátó személy- és vagyonőr a megbízó közterületnek nem minősülő létesítményének őrzése során jogosult:

a) a területre belépő vagy az ott tartózkodó személyt kiléte igazolására, a belépés, illetőleg a tartózkodás céljának közlésére, jogosultságának igazolására felhívni, ennek megtagadása vagy a közölt adatok nyilvánvaló valótlansága esetén – a megbízó eltérő rendelkezésének hiányában – az érintett belépését, ott-tartózkodását megtiltani, és távozásra felszólítani;

b) a területre belépő vagy onnan kilépő személyt csomag, illetve menet-, szállítási okmány bemutatására felhívni;

c) a területen tartózkodó vagy onnan kilépő személyt – a 28. § rendelkezései szerint – csomagja tartalmának, járművének, valamint a szállítmánynak bemutatására felhívni;

d) a jogsértő személyt magatartása abbahagyására felhívni;

e) vagyonvédelmi biztonságtechnikai rendszert alkalmazni;

f) a területre belépők ellenőrzésére fegyver-, illetve robbanóanyag-kutató műszert alkalmazni és a közbiztonságra különösen veszélyes eszközök bevitelét megtiltani.

(2) A vagyonőr a szerződésben megjelölt ingóságot – a szerződés keretei között – az őrzött területen (létesítményen) kívül is védheti, ennek során az (1) bekezdésben meghatározott jogok illetik meg, kivéve, hogy elektronikus megfigyelőrendszert közterületen ilyenkor sem alkalmazhat.

(3) A rendezvény biztosítását végző személy- és vagyonőr az (1) bekezdésben meghatározottakon túl jogosult:

a) zárt területen vagy helyen tartott rendezvényre belépő személyt – a rendőrség, illetve a rendezésért felelős személy intézkedése alapján, ha a szerződésből fakadó kötelezettségeit érvényesíteni más módon nem tudja – különösen a testi sérülés okozására alkalmas tárgyak bevitelének megakadályozása érdekében csomagja tartalmának bemutatására felszólítani, rajta és csomagján kizárólag fémtárgyak kimutatására alkalmas eszközt alkalmazni, ennek visszautasítása esetén a rendezvényen való részvételét megtiltani;

b) a rendezvény megtartását akadályozó vagy zavaró, annak biztonságát veszélyeztető, illetve az ott jogellenesen tartózkodó személyt kilétének igazolására felszólítani, a rendezvényen való részvételét megtiltani, távozásra felszólítani, amennyiben az érintett személy ennek nem tesz eleget, és az élet- és vagyonbiztonság érdekében szükséges, a rendezvényről kivezetni.

(4) Pénz- és értékőrzést, értékszállítást, szállítmány kísérését, valamint szállítást végző személy- és vagyonőr jogosult a szállítást jogtalanul akadályozó, illetve az őrzött vagy szállított érték biztonságát veszélyeztető személyt kilétének igazolására, a tevékenységét akadályozó, veszélyeztető magatartásának abbahagyására felhívni.

27. § (1) A személy- és vagyonőr tevékenysége gyakorlása során – e törvényben meghatározott feltételek fennállása esetén – jogosult az intézkedésében érintett személyt felhívni kilétének

igazolására. Ha az általa erre felkért személy önként és hitelt érdemlően nem igazolja kilétét, a személyazonosság megállapítására – indokolt esetben – igazoltatásra jogosult hatósági személyt kérhet fel.

(2) A személy- és vagyonőr jogosult a bűncselekmény elkövetésén tetten ért személyt a cselekmény abbahagyására felszólítani, a cselekmény folytatását megakadályozni, az elkövetőt elfogni, és a birtokában lévő, bűncselekményből származó vagy annak elkövetéséhez használt dolgot, illetve támadásra alkalmas eszközt elvenni. Köteles azonban az elfogott személyt haladéktalanul az ügyben eljárni jogosult nyomozó hatóságnak átadni, ha erre nincs módja, e szert nyomban értesíteni. Így kell eljárni a tetten ért személytől elvett dolgokat illetően is.

(3) A személy- és vagyonőr arányos mérvű kényszerítő testi erő alkalmazásával

a) a védett személy biztonságát fenyegető támadást elháríthatja;

b) a védett létesítménybe, területre való jogosulatlan belépést megakadályozhatja, a jogosulatlanul bent tartózkodót onnan eltávolíthatja;

c) a rendezvényt zavaró vagy annak biztonságát veszélyeztető személyt a rendezvényről eltávolíthatja;

d) a pénz- és értékszállítást jogtalanul akadályozó személyt eltávolíthatja, illetve a szállítmány biztonságát fenyegető támadást elháríthatja.

(4) A személy- és vagyonőr a feladata ellátása során vegyi eszközt (gázsprayt), gumibotot, őrkutyát, valamint – az erre vonatkozó jogszabályok rendelkezései szerint – lőfegyvert, gáz- és riasztófegyvert tarthat magánál és azokat csak jogos védelmi helyzetben, illetve végszükség esetén alkalmazhatja.

(5) Közterületen őrkutyát igénybe vevő személy- és vagyonőri tevékenység csak a belügyminiszter rendeletében meghatározott

feltételeknek eleget tevő, engedéllyel rendelkező kutyavezető-képző iskolák által minősített (vizsgáztatott) kutyával látható el.

28. § (1) A vagyonőrzési feladatot ellátó személy a csomag tartalmának, jármű és szállítmány bemutatására a szerződésből fakadó kötelezettségei érvényesítése céljából, a tervezett intézkedése okának és céljának közlése mellett akkor hívhat fel, ha

a) megalapozottan feltehető, hogy az érintett bűncselekményből vagy szabálysértésből származó olyan dolgot tart magánál, amelynek őrzése a vagyonőrnek szerződésből fakadó kötelezettsége;

b) e dolgot a felszólítás ellenére sem adja át; és

c) az intézkedés a jogsértő cselekmény megelőzése, megszakítása érdekében szükséges.

(2) A közönség számára nyilvános magánterület védelme esetén a vagyonőrzési feladatot ellátó személy – jól látható helyen, jól olvashatóan, a területen megjelenni kívánó harmadik személyek tájékozódását elősegítő módon – köteles figyelem-felhívó jelzést, ismertetést elhelyezni

a) a 26. § (1) bekezdésben meghatározott intézkedésekről, azok lehetőségéről;

b) a területre bevinni tilos tárgyakról, azok jellegéről;

c) arról a tényről, hogy az adott területen elektronikus megfigyelőrendszert alkalmaznak (térfigyelés);

d) az elektronikus biztonságtechnikai rendszer által folytatott megfigyelés, valamint a rendszer által rögzített, személyes adatokat tartalmazó kép- és hangfelvétel készítésének, tárolásának céljáról, az adatkezelés jogalapjáról, a felvétel tárolásának helyéről, a tárolás időtartamáról, a rendszert alkalmazó (üzemeltető) személyéről, az adatok megismerésére jogosult személyek köréről, továbbá a személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló 1992.

évi LXIII. törvénynek (a továbbiakban: Avtv.) az érintettek jogaira és érvényesítésük rendjére vonatkozó rendelkezéseiről;

e) a vagyonőrzési feladatokat ellátó személy intézkedései által okozott jogsérelem esetén igénybe vehető eljárásokról.

* * *

A fent említett jogszabályok ismerete különösen fontos azok számára, akik a sportrendezvényeken, vagy azokkal kapcsolatban szervezői, rendezői feladatokat látnak el.

A jövőben várható változás, hogy az Országos Képzési Jegyzékben a személy- és vagyonőri szakképesítésre, új nevén biztonsági őr szakképesítésre ráépülő szakképesítésként rendezvénybiztosító szakképesítést rendszeresítenek. Ez a szakképesítés lesz szükséges ahhoz, hogy valaki a rendező szerv képviselőjeként tevékenykedhessen.

A rendezvénybiztosítás alapvető fogalmai, a sportrendezvények biztosításának feladatai

I. A rendezvényekről általában

A rendezvény, mint összejövetel egyidős az emberi társadalommal. A széles értelemben vett rendezvény fogalma közismert, amelyet azonban jogszabály nem definiál.

A gyülekezési jogról szóló 1989. évi III. törvény a rendezvény egy speciális fajtájáról szól. E törvény kimondja, hogy a gyülekezési jog mindenkit megillető alapvető szabadságjog, amelyet a Magyar Köztársaság elismer és biztosítja annak zavartalan gyakorlását. E jog gyakorlása keretében békés összejövetelek, felvonulások és tüntetések (összefoglaló néven: rendezvények) tarthatók, amilyeneken a résztvevők véleményüket szabadon kinyilváníthatják.

A rendezvény résztvevői jogosultak közösen kialakított álláspontjukat az érdekeltek tudomására hozni. A gyülekezési jog gyakorlása azonban nem valósíthat meg bűncselekményt, vagy bűncselekmény elkövetésére való felhívást, továbbá nem járhat mások jogainak és szabadságának sérelmével. Az említett törvény rendelkezései nem terjednek ki az országgyűlési és helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek választásával összefüggő gyűlésekre, beszámolókra, a törvényesen elismert egyházak és vallásfelekezetek területén szervezett vallási szertartásokra, rendezvényekre és körmenetekre, a kulturális és sportrendezvényekre, valamint a családi eseményekkel kapcsolatos rendezvényekre.

A **rendezvény fogalma** egy lehetséges meghatározás szerint:

a rendezvény egy adott szempont szerint valamely szervezet, egyesület, társadalmi szervezet vagy magánszemély által összehívott társadalmi esemény, közös összejövetel, ahol különböző emberek valamilyen célból találkoznak alkalmi, állandó vagy folyamatos jelleggel. (Ilyenek lehetnek pl.: kormányrendezvények, politikai szervek rendezvényei, kulturális és sportrendezvények, gazdasági, orvosi, ügyvédi konferenciák, tudományos ülések stb.)

Amióta rendezvényeket szerveznek, a rendezvénybiztosítás igénye is felmerült.

Rendezvénybiztosításon mindazok a tudatos, tervszerű helyzetelemzések, intézkedések és folyamatos értékelések összessége értendő, amelyek a rendezvényen zajló események zavartalanságát, a személy- és vagyonbiztonságot garantálják.

A rendezvénybiztosítás célja, hogy a rendezvényt a szervezőktől független rendkívüli esemény ne zavarja meg, ne hiúsítsa meg.

A rendezvénybiztosítás feladata

- a rendezvény fajtájának, céljának megfelelő személyi és tárgyi feltételek kialakítása;
- a szervezésben résztvevők közötti együttműködés kialakítása, szükség esetén a külső (pl. a rendőrséggel való) kapcsolatok megvalósítása;
- a rendbontások megelőzése, az illetéktelen és rendbontást előidéző személyek kiszűrése;
- a megbomlott rend helyreállítása;
- a rendezvényen részt vevők személyi és vagyonbiztonságának biztosítása;
- a rendezvény biztosításának értékelése.

Hazánkban a rendszerváltás éveiben a rendezvénybiztosítási feladatok új dimenzióban jelentek meg, mivel a rendezvények iránti növekvő igény nyomán az engedélyezés és a szervezés lehetőségei bővültek és a biztosítás végrehajtásába bekapcsolódhatott a vállalkozói szféra. Mára a személy- és vagyonvédelmen belül kialakult a professzionális rendezvénybiztosító szolgáltatási ág.

Az 56 millió lakosú Franciaországban alig több, mint 300 vagyonvédelmi cég működik, s ebből megközelítően csak 50 foglalkozik rendezvénybiztosítással. Ennek oka egyrészt az, hogy a piac nem igényel több ilyen jellegű szolgáltatást, másrészt lényegesen kevesebb az a vagyonvédelmi vállalkozás, amelynek személyi, anyagi, valamint technikai feltételei lehetővé teszik a rendezvénybiztosítással járó speciális feladatok színvonalas, biztonságos ellátását.

Azoknak a rendezvényszervező vállalkozásoknak, szervezeteknek, amelyek sport -, kulturális, politikai, vagy egyéb rendezvényeket, programokat szerveznek, már a kezdet kezdetén gondolniuk kell a rendezvény biztonságára. Ez aztán végigkíséri a szervezés folyamatát az előkészítéstől a teljes lebonyolításig.

A nézőket és tömegeket befogadó rendezvények, események függetlenül azok céljától, jellegétől és fajtájától nem nélkülözhetik a jól képzett professzionális szakembereket, akik képesek gondoskodni a rendezvények lebonyolításának zavartalanságáról, a résztvevők biztonságáról és nyugalmáról.

II. A rendezvények felosztása

Cél szerint

Demonstrációs és egyéb szervezettségűek

E körbe elsősorban a politikai indítékú és célzatú összejövetelek, rendezvények tartoznak. Alapját az ilyen jellegű rendezvényeknek a gyülekezési jogról szóló törvény biztosítja. A demokrácia érvényesülése és a véleménynyilvánítás szabadsága miatt

lehetővé vált a közterületen vagy épületen belül, zárt helyen ezek lebonyolítása.

Az ilyen jellegű rendezvények biztosítása azért bonyolult feladat, mert a résztvevők mindenkor a szólásszabadság alapján, szabadon nyilváníthatnak véleményt. Az itt elhangzó verbális, szóbeli jogsértések felismerése nehéz.

Az egyéb csoportba sorolhatók az egyházak és felekezetek rendezvényei, családi eseményekkel kapcsolatos rendezvények, különböző megemlékezések és a katonai rendezvények.

Sport- és kulturális jellegűek

A sport- és kulturális rendezvényekre nem vonatkoznak a gyülekezési törvény passzusai.

Ezekon lelhető fel a leggyakrabban jogsértő magatartás, a rendbontás, a garázdaság, amely alkalmas arra, hogy másokban megbotránkozást vagy riadalmat keltsen, és a köznyugalmat súlyosan megzavarja.

Gazdasági és egyéb jellegű rendezvények

E rendezvényfajta-hoz sorolhatók a kiállítások, vásárok és a konferenciák, tudományos ülések, szimpóziumok. Az utóbbiak védelmi szempontból abban térnek el az előzőektől, hogy a résztvevők köre zárt. Ezek előkészítése, szervezése, lebonyolítása a rendezvénybiztosítás általános alapelvei szerint történik, azonban minden esetben kiegészül más speciális elvárásokkal (pl.: jellegében különböző beléptetési formák alkalmazásával, nagy számú VIP-vendégről való gondoskodással).

Hely szerint

Kültéri rendezvények

Kültéri rendezvénynek kell tekinteni azokat a szervezéseket, amikor azok megrendezése közterületen, nyílt terepen történik. Lényege, hogy egyértelmű területhatárok nincsenek, azok kijelöléséről minden esetben a rendezőknek, előzetes

megállapodás szerint valamilyen tereptárggyal, kordonnal gondoskodni kell.

Beltéri rendezvények

Amikor a rendezvényre épületen, objektumon, intézményen belül (művelődési házakban, szabadidőközpontokban, stadionokban, színházakban, kulturális, szórakoztató- és sportlétesítményekben, sportcsarnokokban) kerül sor, akkor annak jellege beltéri. Ebben az esetben egyértelműek a területhatárok. Figyelembe kell venni, hogy a biztosítás során védeni kell a külső parkolókat is, valamint a rendezvényhez kapcsolódó más objektumokat, függetlenül attól, hogy a rendezvény közvetlen helyszínén belül vagy kívül vannak.

III. Sportrendezvények biztosításának fogalma

A sportrendezvények biztosításán, a sportról szóló 2004. évi I. törvény (a továbbiakban Stv.) szerint a jogi személy, vagy a büntetlen előéletű természetes személy, illetve sportszervezet, szakszövetség vagy sportági szövetség által, az előírásoknak megfelelően szervezett különböző sportrendezvényeken a szervezési feltételek biztosítását, a rend fenntartását, és a rendezvényen megjelenő személyek életének, testi épségének és a vagyontárgyaknak a védelmét értjük.

IV. Sportrendezvények helyszínei

Az a nyilvános hely vagy a közterület meghatározott része, ahol a sportrendezvényeket megtartják és ahol néző tartózkodhat.

E fogalom megértése érdekében szükséges meghatározni az alábbiakat:

a) közterület

a mindenki számára korlátozás nélkül igénybe vehető terület, út, utca, tér;

b) nyilvános hely

az olyan épület, építmény vagy a közterületnek sportrendezvény megtartása céljából lezárt része, ahová a sportrendezvény szervezője által meghatározott feltételek mellett bárki bemehet, vagy ott tartózkodhat;

c) sportrendezvény résztvevője

az a természetes személy, aki a sportrendezvény helyszínén annak időtartama alatt, valamint a sportrendezvényt megelőzően vagy követően másfél órával tartózkodik. A néző (szurkoló) résztvevőnek minősül.

V. A sportrendezvények felosztása védelmi szempontból

Az Stv. általában foglalkozik a sportrendezvények szervezésével, rendezésével. A 70. § /1/ bekezdése szerint a szervező rendező szervezet vagy rendezőt bízhat meg a biztonságos lebonyolítás érdekében.

Amennyiben a rendező igénybevételére sor került, az Stv.-ben a rendezőre vonatkozó előírásokat be kell tartani.

Az Stv. 70. § /5/ a) pontja szerint külön jogszabály határozza meg azokat a sportrendezvényeket, amelyeknél a rendező igénybevétele kötelező.

A sportrendezvények biztonságáról szóló 54/2004. (III. 31.) Korm. rendelet 1. §-a határozza meg azokat a rendezvényeket, amelyeknél rendezőt kell alkalmazni.

A felsorolt sportrendezvények a sportág jellege, az esemény fontossága (pl. nemzetközi mérkőzés), a résztvevők száma, a szereplő csapattal összefüggő korábbi rendezvények miatt kerültek ebbe a csoportba.

Ezen csoporton belül az 1. § /1/ bekezdés a) és b) pontjában szereplő rendezvények további kiemelést nyertek, mert azok kiemelt biztonsági kockázatú minősítést kaphatnak.

A minősítési jogot a rendőrség, az érintett országos sportági szövetségek és a Személy- és Vagyonvédelmi és Magánnyomozói Szakmai Kamara által delegált szakértőiből álló bizottság kapta meg.

Ha ez a bizottság egy sportrendezvényt kiemelt biztonsági fokozatúnak minősít, akkor a sportrendezvény biztosítását a szervező által megbízott rendező mellett a rendőrség közfeladatként látja el, vagyis a rendőrségnek nem kell a munkavégzéséért külön díjat fizetni.

Ha kiemelt kockázatú a rendezvény, akkor a rendező szerv tagjainak, illetve a rendőrségen kívül részt vevő rendezőnek – a már meglévő szakirányú végzettségén túl – e külön speciális feladatra felkészültnek kell lennie.

Mindezek az előírások nem azt jelentik, hogy a nem kiemelt biztonsági fokozatúnak minősített rendezvények biztosítása elhanyagolható.

Minden sportrendezvény biztosításánál figyelembe veendő a következő követelmények:

A rendezvénybiztosítás előkészítése tekintetében a rendezvénybiztosítási irányelveket, taktikai ajánlásokat, magatartásokat a rendezvény jellegétől függetlenül be kell tartani.

A felkészülés során körültekintően történjen a rendezvényt és a helyszínnel kapcsolatos adatok begyűjtése, értékelése, majd az előzetes tervegyeztetés a rendezvény biztosításában részt vevő állami szervekkel, társadalmi és más szakmai szervezetekkel.

A rendezvénybiztosítás előkészítésekor minden olyan adat, információ, nyilatkozat, jelenség, körülmény, tárgy nagy

jelentőséggel bír, mely közvetve vagy közvetlenül hat védelmi szempontból a rendezvény szervezésére, lebonyolítására.

Az adatgyűjtésnek ki kell terjednie:

- a rendezvény céljára;
- a helyszín elhelyezkedésére (annak határait, területén lévő balesetveszélyes tereptárgyaira stb.);
- a helyszín kommunális ellátottságára, pl. a telepített híradási eszközökre, kiépített kapukra, használati szabályokra (tűzvédelmi stb. előírásokra);
- a rendezvény környezetére;
- a rendezvény várható időtartamára, időpontjára;
- a résztvevők összetételére;
- a nézőközönség becsült létszámára, különös tekintettel az objektum befogadóképességére;
- a rendezésben közreműködő más szervek, szervezetek pontosítására;
- az együttműködő partnerekkel történő kapcsolatfelvétel módjára;
- az együttműködés lehetőségére.

VI. Speciális kockázati tényezők a rendezvény ideje alatt

a) Közveszéllyel való fenyegetések kezelése:

A rendezvények megzavarásának egyik lehetséges formája. A rendezvénybiztosításban részt vevő feladata megegyezik a

kereskedelmi egységekben hasonló alkalommal végrehajtandó feladatokkal.

b) Pánikhelyzet kezelése:

A pánikhangulat kialakulásában mindig a váratlanság a meghatározó. Az ilyen helyzetekbe kerülő személyek már csak az esemény átélése után értékelhetik a történeteket. Az átélőkben viharos erővel bontakozik ki a félelem, a menekülési vágy, elveszik az önkontroll. A pánikjelenség mindig menekülést von maga után. A jelenséget a fenyegetettség érzése, az élethez való ragaszkodás és az ezek következtében fellépő félelem váltja ki.

Súlyosbítja a helyzetet az, hogy a pánikba esett embereket érő újabb és újabb ingerek, azok milyenségétől függetlenül tovább rontják az esélyét a jelenség szakszerű kezelésének. A pánik kialakulása rendkívül gyors, időtartama változó, általában nem tart hosszú ideig. A pánikhelyzet kezelésére nincsenek pontosan körülírható szabályok. Minden olyan intézkedés, mely azonnali eredményt hoz, foganatosítható.

Fontos, hogy a rendezvénybiztosításban részt vevők megfelelő pszichés felkészítéssel képesek legyenek megakadályozni a pánikhangulat kialakulását. Ehhez nagy körültekintéssel, határozottsággal, szakismerettel kell rendelkezniük.

c) Rendbontások, rendzavarások kezelése:

Rendezvényeket megzavaró személyekkel szemben a rendezvénybiztosításban részt vevőnek határozottan, gyorsan, szakszerűen kell fellépnie. Intézkedésével el kell érni, hogy a rendbontó a lehető legrövidebb időn belül a rendbontás helyszínéről elkerüljön. Magatartásában az agresszív jellegű megnyilvánulásnak nyoma sem lehet.

Meg kell akadályozni az így kiemelt rendzavaró személynek a rendezvényre történő visszakerülését. Továbbiakban távol kell tartani a rendezvény helyszínének külső környezetétől is.

VII. Sportrendezvények biztosításának főbb feladatai

Sportrendezvények biztosításában a vagyonvédelmi vállalkozáson kívül részt vesznek rendszerint a rendőrség különböző szakágainak képviselői. Ennek tudatában válik igazán fontossá a megfelelően kialakított feladatmegosztás, a hatáskörök, illetékességek kellő szétválasztása, az információcsere és a hírósszeköttetés.

Feladatmegosztás:

A vagyonvédelmi vállalkozás feladatai:

- megfelelő létszám biztosítása;
- beléptetés, jegykezelés (jegyek, meghívók és más belépésre jogosító okmányok ellenőrzése), biztonsági ellenőrzés (ruházat- és csomagátvizsgálás, pirotechnikai eszközök és más tiltott tárgyak bevitelének megakadályozása);
- az ismert rendezavarók kiszűrése;
- a küzdőtér védelme;
- az előzően ismert rendezavarások kiszűrése;
- a nézők felvilágosítása, eligazítása a szektorokról, a szolgáltatásokról;
- a nézők folyamatos irányítása, szektorok lezárása és a nézők vándorlásának megakadályozása;
- nézők magatartásának folyamatos figyelése;
- a sportesemény résztvevőinek védelme;
- a menekítési útvonalak biztosítása;
- jogsértések megelőzése;

- szabálysértésen vagy más bűncselekményen tetten ért személy visszatartása és átadása a rendőrségnek;
- külső és belső parkolók biztosítása, védelme;
- egyéb helyiségek, technikai eszközök, felszerelések őrzése;
- törvényi feltételek megléte alapján kényszerítő eszközök alkalmazása;
- pirotechnikai eszközök által okozott veszélyeztettség megszüntetése;
- rendőri intézkedés esetén a hatóság támogatása.

Hatáskör, illetékesség:

A hatásköri és illetékességi kérdések a rendezvénybiztosításban részt vevők jogállásából adódik. Ezt mindenkor az érvényben lévő törvények, rendeletek szabályozzák. Ezek a szabályozók kötelezik a rendőrség kötelékében szolgálati viszonyban állót arra, hogy a biztosításban való részvételekor a törvényes eszközök felhasználásával tegyen meg mindent a rendezvény nyugodt lebonyolításáért.

Figyelemmel kell lenni arra, hogy a vagyonvédelmi vállalkozás a rendezvénybiztosításban „hagyományos rendezői feladatokat” láthat el és soha nem veheti át a rendőrség szerepét.

Információcsere:

A hatáskörök és illetékességek elhatárolását követően meg kell teremteni a rendezvénybiztosításban részt vevő szervek és szervezetek között a megfelelő szinteken történő információáramlást. Ez a biztosításban részt vevők alapvető érdeke. Az információáramlást biztosító csatornák használatára a vagyonvédelmi vállalkozásnak kell kezdeményezést tennie.

Hírösszeköttetés:

A rendezvénybiztosítás során törekedni kell arra, hogy a vagyonvédelmi vállalkozás vezetője vagy megbízottja megfelelő híreszközzel folyamatosan legyen jelen a rendőrségi vezetési ponton, hogy azonnal továbbítani tudja a rendőrség utasításait, kéréseit a rendezőknek. Ennek a hírcsatornának a megszervezésére az információ visszafelé történő áramlása céljából is szükség van.

A vagyonvédelmi vállalkozások a biztosítás során vegyék figyelembe a bonyodalmak elkerülése végett, hogy ne forgalmazzanak egy hírcsatornán a rendőrséggel!

VIII. Sportrendezvényeken előforduló tipikus rendbontások

- A rendezvényt megzavaró magatartási formák közül kiemelkedik az a fajta verbális elkövetési mód, mikor rasszista, trágár és drasztikus szavakat kiabálnak.
- Megnőtt az olyan jellegű rendbontások száma, amikor a pályára sérülés okozására alkalmas tárgyat (vízzel töltött flakonokat, köveket, betondarabokat, az ülőhelyek letördelt darbjait, petárdákat, füstgyertyákat, pénzdarabokat stb.) dobálnak be.
- Görögtüzek, fáklyák gyújtása, az ellenfél zászlóinak égetése a sportpályákon akut probléma. Amellett, hogy füstképzéssel jelentősen zavarják az esemény lebonyolítását, komoly veszélyhelyzet alakulhat ki. Az azonnali beavatkozáson mint védekezési formán túl, több ponton kell elhelyezni tűzoltó készülékeket és vízzel telt ballonokat.
- Előfordul, hogy két szurkolótábor egymást különböző tárgyakkal, eszközökkel dobálja.

- Biztonsági berendezések megrongálásával (kerítés bedöntésével, a menekítőkajuk felfeszítésével) tesznek kísérletet az elzárt területekre történő bejutásra. A rendezvénybiztosító vállalkozás következetes, határozott fellépése ezt megakadályozhatja.
- Előre megtervezett rendbontások, verekedések provokálása. Az ebben részt vevők rádiótelefonon irányítják egymást, ezzel is csökkentve a rendezői és rendőri ellenintézkedések hatásfokát.
- Alkalmilag szerveződő csoportok rendbontásai.

IX. A rendezvénybiztosítás pszichológiai aspektusai

A rendezvénybiztosítási feladatok megfelelő szintű ellátására csak jól felkészült és pszichikailag kellően felkészített vagy onőr alkalmas. A rendezvénybiztosítások alkalmával nélkülözhetetlen a pszichológia általános ismerete és alkalmazása.

A szolgálati feladatok ellátásához olyan emberi tulajdonságokkal kell rendelkeznie, mint:

- a reális önértékelés,
- problémamegoldó képesség,
- jó kapcsolatteremtési és együttműködési készség,
- személyes példamutatás,
- testi-lelki kiegyensúlyozottság,
- szakmai felkészültség,
- fegyelmezetttség,
- udvariasság,
- határozottság,

Nagyon fontos szempont a tekintélyt parancsoló, ápoltság megjelenés. A munkavégzés során mindenkor kerülni kell az indulatot, az ellenszenvet kiváltó viselkedést. Törekedni kell mindenkor a higgadtságra. Fontos, hogy a rendezvénybiztosítás során a szolgálatban lévő vagyondőr a vitatott kérdésben nem nyilváníthat véleményt sem szóban, sem ráutaló magatartással. A vagyondőrnek pszichikailag fel kell készülnie, hogy a szolgálatban viselkedjen semlegesesen, kerülje az unaloműző rágógumizást, szotyolázást, a szükségtelen barátkozást. Ismerje fel az agresszió megjelenési formáit, külső jegyeit, és tudja megfelelően kezelni azt.

A sportrendezvény-szervezés feltételei

Sportrendezvény a szakszövetség, illetve a sportszövetség által meghatározott előírások, valamint a külön jogszabályokban foglaltak szerint szervezhető. Ha a versenyt sportági nemzetközi szakszövetség szervezi, a szervezéskor a sportági nemzetközi szakszövetség által meghatározott előírásokat is alkalmazni kell.

Sportrendezvény csak olyan létesítményben szervezhető, amely a sportrendezvény jellegére tekintettel a sportrendezvényen részt vevők személyét és vagyonát nem veszélyezteti.

Ha a sportrendezvényt nem sportlétesítményben tartják, a sportrendezvény jellegének megfelelően köteles a szervező a sportrendezvényen részt vevők személyi és vagyoni biztonságára, valamint a környezet és a természet védelmére vonatkozó előírásokat teljesíteni.

A szervező a sportrendezvény jellegének megfelelően köteles a fogvatékos nézőknek a helyszínre való akadálymentes bejutását, ott az akadálymentes közlekedését lehetővé tenni, és a helyszín kommunikációs akadálymentesítését elvégezni.

A sportrendezvényt szervező

A szervező csak az előírt hivatalos engedélyek birtokában rendezhet sporteseményt, mérkőzést az adott sportlétesítményben, objektumban (tűzvédelmi-, munkavédelmi szabályzat, egészségügyi előírások, biztonsági terv, kimenekítési terv, stb.).

A szervező a sportlétesítmény területén jól látható hirdetőtáblán közzétett általános szerződési feltételekben köteles meghatározni a sportrendezvény megtekintésének feltételeit. Az általános szerződési feltételeket összefoglalva a belépőjegyben, bérletben is fel kell tüntetni.

A sportrendezvény biztonsága érdekében a szurkolótáborok sportrendezvényen való részvételének megszervezésekor, valamint a sportrendezvény időtartama alatt és a rendőrség igényei szerint a sportrendezvényt megelőzően, illetve követően a szervező köteles az illetékes rendőri vezetővel együttműködni és részére az igényelt segítséget megadni.

Ha a sportrendezvény résztvevőinek magatartása annak biztonságos megtartását veszélyezteti és a megbomlott rend másként nem állítható helyre, a szervező köteles a sportrendezvényt megszakítani, illetve felfüggeszteni. A rendőrség kezdeményezésére a sportrendezvényt meg kell szakítani.

Ha a rend nem állítható helyre, a sporttevékenységet irányító személy (játékvezető, mérkőzésvezető, versenybíró) a sportrendezvényt befejezetté nyilváníthatja.

A rendező szerv (a rendező)

A sportrendezvényt szervező a sportrendezvény biztonságos lebonyolítására, valamint a helyszínen a rend fenntartására és a szervezési feltételek biztosítására (továbbiakban: rendezés) szerződésben rendező szervet vagy rendezőt bízhat meg. A megbízásnak a rendező szerv esetében feltétele, hogy a sporttörvényben meghatározott feltételeknek megfelelő rendezőt alkalmazzon.

Rendező szervnek csak a vállalkozás keretében végzett személy- és vagyonvédelmi, valamint a magánnyomozói tevékenység szabályairól, a Személy-, Vagyonvédelmi és Magánnyomozói Szakmai Kamaráról szóló 2005. évi CXXXIII. törvény

(továbbiakban: SZVMtv.) hatálya alá tartozó egyéni vagy társas vállalkozás bízható meg.

A sportról szóló 2004. évi I. törvény (a továbbiakban: Stv.) módosítása alapján (SZVMtv. 77.§) sportrendezvényen csak az lehet rendező szerv, aki – az SZVMtv. törvény hatálya alá tartozó – egyéni vagy társas vállalkozás vezető tisztségviselője vagy alkalmazottja, és olyan képesítéssel rendelkezik, amely megfelel a külön jogszabályban meghatározott feltételeknek, ezen felül pedig sportrendezvényen való rendfenntartásra felkészítették.

A rendezőnek e minőségben külsőleg azonosíthatónak kell lennie.

A rendező szerv, rendező köteles a szervező utasításai szerint eljárni. A szervező szabályzatai és a versenykiírásban foglaltak utasításnak minősülnek.

A sportrendezvényen való rendfenntartásra és a rendőrséggel való együttműködésre a szervező köteles a rendezőt rendszeresen felkészíteni. A felkészítéshez a szervező a vagyonvédelmi szakmai kamara, illetve a rendőrség közreműködését, a külön jogszabályban meghatározott szolgáltatásként igénybe veheti.

Külön jogszabály határozza meg azokat a sportrendezvényeket:

- amelyeken a rendezésre rendező szervet, rendezőt kell megbízni;
- amelyek esetében a szervező köteles a sportrendezvény résztvevői számára felelősségbiztosítást kötni; (amit a belépőjegyben fel kell tüntetni).

A rendező szerv (a rendezői feladatokat ellátó személy) köteles betartani a hatályos törvényeket, előírásokat, melyek a sportrendezvényeknél alkalmazható (Stv. 71. § /4/ bek.) *ruházat- és csomagátvizsgálás* gyakorlati végrehajtását szabályozzák. Kiemelt figyelmet kell fordítani a beléptetést végzőknek a *közbiztonságra különösen veszélyes eszközök* bevitelének megakadályozására. A sportági szakszövetségek (főleg teremsportágak esetében) további eszközök, tárgyak nézőtérre

való bevitelét jogosultak megtiltani (pl. szirénák, elektromos kürtök, üvegek, stb.).

A rendezésben részt vevők

Főrendező:

A mérkőzések, sportesemények biztonságos lebonyolításának egyik legfontosabb szakembere. Szakmailag, erkölcsileg és anyagilag is felelőssé tehető a rendkívüli esemény, rendbontás szakszerűtlen kezelése következtében előállt helyzetért, következményekért.

Felel a *mérkőzés rendezési előírások*, a *biztonsági terv* törvényes és szakszerű betartásáért, betartatásáért. Kapcsolatot tart a sportszervezet kijelölt vezetőjével, a beosztott rendezőkkel, a szekciófelelősökkel, rendőri biztosítás esetén annak felelős vezetőjével illetve a vezetési ponttal.

Bizonyos esetekben, a mérkőzés biztonságos lebonyolítását akadályozó helyzetekben speciális döntéseket (pl. botrány, rendbontás vagy bombariadó esetén, a nézőtér, illetve a létesítmény kiürítése) csak a sportszervezet kijelölt vezetőjének illetve a rendőrség jelen lévő vezetőjének utasítására hozhat meg, hajthat végre.

Rendező:

Köteles a biztonsági Terv- ben előírtakat betartani és betartatni.

Kapcsolatot tart a főrendezővel (szekciófelelősökkel), illetve szükség esetén a vezetési ponttal. Részletes tájékoztatást ad a felállítási helyén történő eseményekről. A főrendező (biztosításvezető) által tartott eligazításon elhangzottak, utasítások szerint végzi a tevékenységét. A szervező szabályzataiban, előírásaiban foglaltakat maradéktalanul betartja és betartatja.

A kijelölt űrhelyét – a vezetési pontról érkező utasítás illetve a főrendező által történő átvezénylés, összehívás kivételével – nem hagyhatja el.

Szakmailag, erkölcsileg és anyagilag is felelőssé tehető a rendkívüli esemény, rendbontás szakszerűtlen kezelése következtében előállt helyzetért, következményekért.

Sportági szakszövetségek rendezési előírásai

Az országos sportági szakszövetségek a nemzeti, területi és megyei bajnokságok, versenyek meghirdetésekor, kiírásakor, azok biztonságos és sportszerű lebonyolítása érdekében, a *Versenykiírások* mellékleteként kiadásra kerülő *mérkőzés-rendezési előírások* című fejezetben rögzítik a sportszervezetek (egyesületek) rendezési kötelezettségeit, feladatait.

A sportrendezvények biztonságával kapcsolatos, az Stv-ben és az 54/2004. (III.31.) kormányrendeletben előírtakat a sportszervezet köteles betartani és betartatni.

A sportrendezvényt szervező felelőssége

Rendező szerv alkalmazása esetén a szervező és a rendező egyetemlegesen felelős az alábbi kérdésekben:

- gondoskodik a nézők be- és kiléptetéséről, kulturált elhelyezéséről, rendkívüli esemény bekövetkezése esetén biztonságos kimenekítésükről;
- biztosítja a vendégcsapat megfelelő fogadását és elhelyezését;
- gondoskodik a mérkőzés/sportesemény hivatalos résztvevőinek (vendégcsapat, játékvezetők, versenybírók, ellenőrök, szövetségi képviselők, stb.) megfelelő fogadásáról, munkájuk megfelelő végzésének biztosításáról;

- felel a hivatalos résztvevők és a vendégcsapat bántalmazásáért, a mérkőzésen való részvételükhöz szükséges vagyontárgyaik (ruházat, személygépkocsi, autóbusz, felszerelések, stb.) megrongálásával keletkezett kárért, kivéve, ha bizonyítja, hogy a kár nem a mérkőzésen való részvételükkel összefüggésben keletkezett;
- a felelősség a mérkőzést követően mindaddig fennáll, amíg a mérkőzés hivatalos résztvevői a helyszínről el nem távoztak.

A mérkőzés hivatalos résztvevői (játékosok, csapatvezetők, játékvezetők, versenybírók, ellenőrök, szövetségi képviselők és meghívottak) be- és kiléptetésének, kísérésének módszertani gyakorlata

A mérkőzésen hivatalos minőségben részt vevők be- és kiléptetése, biztonságos kísérésnek megoldása az egyik kiemelt feladata a rendezésben részt vevő személyeknek (a biztonsági szolgálat tagjainak).

A hivatalos résztvevők biztonságát csak abban az esetben lehetséges szakszerűen biztosítani, ha a rendezési feladatokat ellátó személyek a legfontosabb és pontos információval rendelkeznek, így

- megérkezésük idejéről, a beléptetés helyéről;
- gépjárműveik típusáról, a rendszámáról, azok elhelyezéséről;
- melyik bejáratot veszik igénybe belépésük alkalmával;
- milyen útvonalon közlekednek a sportlétesítményben;
- milyen helyiségeket keresnek, kereshetnek fel;
- hol foglalnak helyet a sportrendezvény helyszínén;

- van-e elkülönített hely számukra biztosítva;
- milyen speciális feladatot látnak el a sportrendezvényen;
- a mérkőzés előtt, a szünetben és a mérkőzés végén van-e hivatalos feladatuk;
- távozásuk idejéről, kiléptetésük helyéről;
- a járművükhöz való biztonságos kísérésük módjáról.

A vendégcsapat kísérésének végrehajtása

A vendégcsapat minden tagját (játékost, vezetőt, hivatalos segítő) fokozott védelem illeti meg a megérkezésüktől a távozásukig. Megérkezésükkor járművük, járműveik biztonságos őrzéséről gondoskodni köteles a rendező sportszervezet. A járművekben okozott rongálás következtében keletkezett kárért a rendező sportszervezet a felelős.

A rendezvény kezdetén az öltözőbe való kísérés nem igényel kiemelt feladatot, bár az „örök ellenfelek” esetében erre is fel kell készülni.

A játéktérre/küzdőtérre való kísérés már nagyobb figyelmet igényel. A szünet idejére és a mérkőzés végén az öltözőbe való kísérésre külön fel kell készülni (különösen akkor, ha a vendégcsapat nyer, vagy a mérkőzésen rendbontás volt).

A mérkőzésről való biztonságos eltávozásukat, szükség esetén – a biztonsági erők megerősítésével, átcsoportosításával – kell megoldani. Rendőri biztosítás esetén a jelen lévő rendőrök segítségét is igénybe lehet venni.

A szurkolók beléptetése

1. A néző a sportrendezvény helyszínére akkor léptethető be, ha:
 - a) érvényes belépőjeggyel, bérlettel vagy más, a sportrendezvény helyszínére való belépésre jogosító igazolással rendelkezik;
 - b) nem áll nyilvánvalóan alkohol, kábítószer vagy más bódító hatású szer befolyása alatt;
 - c) nem tart magánál szeszes italt, kábítószer, valamint olyan tárgyat, amely a sportrendezvény megtartását, továbbá mások személyi és vagyonbiztonságát veszélyezteti, vagy amelynek a sportrendezvényre való bevitelét a szervező a belépőjegy vásárlását megelőzően megtiltotta, és erről a belépőjegy vásárlóját megfelelő módon tájékoztatta;
 - d) nem tart magánál mások iránti gyűlölet keltésére alkalmas feliratot, zászlót vagy egyéb, jogszabály által tiltott önkényuralmi jelképet;
 - e) nem áll az Stv. 73. § /1/ bek. szerinti eltiltás, valamint a szabálysértésekről szóló 1999. évi LXIX. tv. szerinti kitiltás alatt.
2. A szervező köteles:
 - a) a fentiekben meghatározott bármelyik feltétel hiánya esetén vagy az 1. b) pontban meghatározott magatartás tanúsítása esetén a résztvevőknek a sportrendezvényre való belépést megakadályozni;
 - b) azt a résztvevőt, aki a sportrendezvény megtartását, illetve mások személyi és vagyonbiztonságát veszélyezteti, rasszista vagy gyűlöletkeltő magatartást tanúsít, e magatartások abbahagyására felszólítani;

- c) az 1. pontban meghatározott feltételek hiánya esetén vagy a 2. bekezdés b) pont szerinti felszólítás eredménytelensége esetén a résztvevőt a sportrendezvény helyszínéről eltávolítani.
3. A sportrendezvényen részt vevővel szemben a külön jogszabályokban foglaltak szerinti kényszerítő eszköz alkalmazására, továbbá személy, illetve csomag átvizsgálására az eljáró rendőri szerv és a rendező szerv alkalmazottja jogosult.
4. Arányos mérvű kényszerítő testi erő alkalmazására a külön jogszabályban meghatározott esetekben a rendező szerv alkalmazottja (a rendező) jogosult.

A vendégszurkolók elhelyezése

A vendégszurkolók be- és kiléptetését, valamint mechanikai eszközökkel is elválasztott, külön szektorban való elhelyezését köteles a rendező sportszervezet biztosítani. Ha a mechanikai eszközökkel történő elválasztás nem oldható meg, akkor élőerős biztosítással kell a szurkolótáborok megfelelő elválasztását megoldani. A beléptetéstől a helyszínről való távozásig a rendezői feladatokat ellátó személyeknek kiemelt feladata a szurkolók kísérése, figyelése.

Rendbontás vagy rendkívüli esemény esetén kötelező a rendbontók kiszűrése és eltávolítása a sporteseményről. Ha az eltávolítás vagy a rendkívüli helyzet kezelése meghaladja a rendezésben részt vevők szakmai és jogi lehetőségeit, vagy fizikai atrocitás veszélye áll fenn a többi szurkolót illetően, a rendőrség segítségét kell igénybe venni.

A sportági szakszövetségek versenykiírásai szerint szakszerűen végrehajtott elkülönítés esetén a vendégcsapat (egyesület) is felelőssé tehető és büntethető a saját szurkolói által okozott rendbontás vagy botrány esetén a szándékosan okozott anyagi károkért, a szurkolók viselkedéséért.

A vendégcsapat jegyigényének biztosítása: a rendező sportszervezet a mérkőzés előtt legalább hét naptári nappal korábban jelzett hivatalos kérésére – a nézőtér 10 %-os befogadóképességéig – térítés ellenében köteles belépőjegyet biztosítani. A helyszínen igényelt jegyet a rendező sportszervezet nem köteles kielégíteni a vendégszurkolóknak.

A játékvezetők, versenybírók kísérésének végrehajtása

A játékvezetők és versenybírók, megérkezésüktől a távozásukig, kiemelt biztosítási feladatot jelentenek a rendezőknek.

Megérkezésük, járműveik biztonságos elhelyezése és a sportlétesítményben való mozgásuk kontrollálása kötelező feladat a biztonsági szolgálat kijelölt tagjai számára. Fokozott figyelmet követel a játéktérre való kísérésük, illetve az öltözőbe való távozásuk biztonságos megszervezése.

Ennek a feladatnak a végrehajtása nagyobb veszélyt jelent, zárt teremben, illetve fedett játékoskijáró nélküli stadionok esetében. A legtöbb rendkívüli esemény/rendbontás a mérkőzés végén szokott előfordulni, főleg, ha nem a hazai csapatnak kedvező eredmény születik.

Trágár szavalókórus, megbotránkoztató viselkedés, vagy faji megkülönböztetésre alkalmas transzparenszek kibontása, felmutatása esetén a játékvezető köteles megszakítani a játékot, ha ismételt felszólításra sem szüntetik be a tiltott tevékenységet, akkor véget is vethet a mérkőzésnek.

Kiemelt figyelmet kell fordítani a játékvezetők és versenybírók helyszínről való távozására. Ebben az esetben is a biztonsági erők megerősítésével, átcsoportosításával kell megoldani a feladatot. Rendőri biztosítás esetén a jelen lévő rendőrök segítségét is igénybe lehet venni.

Ellenőrök, szövetségi képviselők kísérésének végrehajtása

Speciális helyzetük miatt nem tartoznak a kiemelt biztonsági kockázatot jelentő személyek közé, de tisztségüknél fogva a közönség bizonyos esetekben (előzmények esetén, negatívnak minősített szerepvállalásuk miatt) „megtalálhatja” őket.

Ellenőrizni kell megérkezésüktől távozásukig a mozgásukat, a hivatalos személyekkel való akadálymentes kapcsolattartásukat. Külön figyelmet igényel az ellenőrök személye, mivel ők a nézőtéren foglalnak helyet, tehát a biztosításuk is kényes feladat.

Meghívott vendégek kísérésének végrehajtása

A sportesemény/mérkőzés színvonalának, fontosságának emelése érdekében, protokolláris szempontokat is figyelembe véve, neves közéleti személyeket, állami és önkormányzati vezetőket hívhatnak meg a szervezők. A meghívottak főleg az esemény ünnepélyes megnyitása, bezárása, illetve eredményhirdetése céljából érkeznek a helyszínre.

Megérkezésüktől a távozásukig kiemelt feladat jelenlétük ideje alatt a biztonságuk szavatolása. Saját biztonsági embereik jelenléte esetén csak munkájuk segítése a feladata a rendezésben résztvevő személyeknek.

Szeszes ital fogyasztása, bevitele a sporteseményre

A szakszövetségek a versenykiírásban rögzítik a szeszes ital helyszínen történő fogyasztását, illetve a sportlétesítménybe való bevitelének korlátozását. A sportrendezvény helyszínén a mérkőzések kezdetét megelőző 60 perccel a befejezést követő 30 percig terjedő időszakban tilos szeszes ital árusítása, fogyasztása.

A rendezési feladatok nem megfelelő végrehajtása esetén

– a vizsgálati eljárás lefolytatását követően – a versenybizottságok által alkalmazható intézkedések

- A sportszövetség által adható juttatások csökkentése, megvonása;
- a rendezői létszám felemelésére kötelezés;
- a mérkőzés nézők nélkül, zárt kapuk mellett történő megrendezése,
- bizonyos szektorok lezárásának elrendelése;
- a pályaválasztói jog bizonyos időre történő megvonása;
- a mérkőzés eredményének megsemmisítése, bajnoki pontok levonása;
- a versenyrendszerből vagy versenyből való kizárás;
- pénzbüntetés;
- a sportági szövetségből való kizárás.

A sportági szakszövetségek szankciórendszere (rendbontás vagy botrány esetén)

- I. fokozat: írásbeli figyelmeztetés;
- II. fokozat: pénzbüntetés, ami próbaidőre felfüggeszthető;
- III. fokozat: pénzbüntetés, amelynek végrehajtása nem függeszthető fel;
- IV. fokozat: hivatalos személyek tetteleges bántalmazása vagy járműveinek szándékos megrongálása esetén pénzbüntetés, valamint az okozott kár megtérítése szabható ki, melynek végrehajtása nem függeszthető fel.

A jogerős pénzbüntetés befizetését elmulasztó csapat versenyzési jogát a szövetség elnöksége felfüggeszti a befizetést igazolás bemutatásáig.

IV. fokozat esetén mellékbüntetésként a rendező sportszervezet (egyesület) arra is kötelezhető, hogy pályaválasztóként meghatározott számú mérkőzést az eredetileg bejelentett pályától/objektumtól legalább 100 km távolságban lévő másik pályán/teremben rendezzen meg.

A sportágat, a bajnokságot és a mérkőzés résztvevőit nagymértékben veszélyeztető rendbontás, botrány esetén már az első esetben is a legsúlyosabb büntetés szabható ki.

A sportrendezvények helyszínére vonatkozó tűz- és munkavédelmi előírások

Tűzvédelmi előírások

A tűz elleni védekezésről, a műszaki mentésről és a tűzoltóságról szóló 1996. évi XXXI. törvény előírja, hogy a létesítmények tulajdonosának, kezelőjének az objektum megvalósításával, üzemeltetésével, fejlesztésével összhangban gondoskodnia kell a jogszabályokban és a kötelezően alkalmazandó szabványokban meghatározott tűzvédelmi követelmények megtartásáról, valamint a tevékenységi körükkel kapcsolatos veszélyhelyzetek megelőzésének és elhárításának feltételeiről.

A többször módosított 35/1996. (XII. 29.) BM-rendelettel kiadott Országos Tűzvédelmi Szabályzat megfogalmazza:

- a sportlétesítményekben, helyiségekben esetenként nem az eredeti rendeltetésnek megfelelő rendezvényekre,
- az 500 főnél nagyobb befogadóképességű nem sportlétesítményben, helyiségben tartott alkalmoszerű sportrendezvényekre

a vonatkozó tűzvédelmi előírásokat, biztonsági intézkedéseket a rendezvény szervezője, rendezője köteles írásban meghatározni, és a rendezvény időpontja előtt 15 nappal azt tájékoztatás céljából az illetékes önkormányzati tűzoltóságnak megküldeni. A tűzvédelmi előírások írásban történő meghatározása nem mindegyik objektum esetében kötelező.

Az objektum rendezvénynek teret biztosító helyisége tömegtartózkodásra alkalmas helyiségnek minősül, ha a befogadó képessége nagyobb, mint 300 fő. Nagyon fontos szempont, hogy

a rendezvényen részt vevők számáraól pontos információkkal rendelkezünk. Ezen túlmenően minden rendezvény megkezdése előtt a tűvédelmi létesítési és használati követelmények meglétét, állapotát le kell ellenőrizni, nehogy valamely rendkívüli esemény bekövetkezése katasztrófához vezessen.

Ellenőrizni kell (tömegtartózkodásra szolgáló helyiségnél):

- a kiürítési útvonalakon található ajtók kifelé nyílnak és nyitott állapotban rögzíthetők legyenek,
- a kijáratnál elhelyezett esetleges függöny vagy szélfogó az ajtót nem szűkítheti le, a függöny alja nem érhet a földre,
- a menekülési útvonalak még ideiglenesen se legyenek lezárva, leszűkítve,
- a menekülési útvonalakon a biztonsági és irányfény működőképes állapotban legyen,
- a kézi tűzoltó készülékek üzemképesek és jól látható helyen legyenek,
- a fali tűzcsapszokrányok kifogástalanok legyenek, nem lehetnek eltorlaszolva.

A fenti szabályok meglétének ellenőrzésével kevésbé kell számítanunk külső váratlan tényezőkre.

Munkavédelmi előírások

Napjaink szabadidőeltöltésében, az egészség megőrzésében egyre nagyobb jelentőséggel bír az állampolgárok által, magányosan, illetve kisebb körben gyakorolt, különféle mozgást biztosító, edzőtermi, illetve szabadban végzett sporttevékenység.

A nagyszámú nézőközönség részvételével lebonyolított, belépőjegyesszórakoztató jellegű rendezvények szervezésére jelentkező igényre a piac érzékenyen reagál.

Természetesen a nézőként részt vevők száma sportáganként igen eltérően alakul, de alapjaiban a „*panem et circenses*” (kenyeret és cirkuszt) elv – különösen a második gondolat szempontjából vizsgálva – ma is fennáll.

A rend, a látogatók biztonságának garantálása, a feltételek, illetve a biztosítandó körülmények jogi szabályozása, megvalósítása alapvető kérdéssé vált.

Már a római arénákban is a cirkuszi játékok idején a rendet kellő létszámú, elszegényedett plebejus részvételével igyekeztek biztosítani, bár nem mindig teljes sikerrel. A Colosseum 50 000 nézőt befogadó építményének föld alatti részében ma is láthatók olyan helyiségek, ahol a közrend őreit helyezték el.

Ha összevetjük a napjaink sporteseményein részt vevők számát az amfiteátrumok nézőinek számával, jelentős különbséget nem találunk.

Az eltérésre napjainkban nem a nézők létszáma, hanem az ott lebonyolított sportműsor által kiváltott hangulati elemek és az ennek következtében megjelenő indulatok a jellemzőek.

Közismertek az országhatárokon túl is elhíresült botrányok, súlyos, tömeges balesetekkel járó, sportrendezvényen történt események.

A biztonság fenntartása mind a szervező, mind a résztvevők alapvető érdeke. Ennek megállapítása nem jelent semmilyen újdonságot az érintett szakemberek számára.

Érdemes azonban a sportrendezvények biztosítását végzők munkájuk közbeni egészség- és biztonságvédelméről néhány kérdést végiggondolni.

Az Alkotmány, az alapvető jogok és kötelezettségek között meghatározza, hogy a Magyar Köztársaság területén élőknek joguk van a lehető legmagasabb szintű testi és lelki egészséghez. Ez a jog a munkavédelem, az egészségügyi intézmények és az orvosi ellátás megszervezésével, a rendszeres testedzés

biztosításával, valamint az épített és a természetes környezet védelmével valósul meg.

Felmerül a kérdés: a sportrendezvényeken a rendet fenntartó, nem a rendvédelmi szervek körébe tartozó személyek egészsége és biztonsága mennyire biztosított? Köztudottan gyakran vannak kitéve inzultusnak, kénytelenek verekedésekbe közbeavatkozni, támadásokat eltűrni, tehát kockázatoknak vannak kitéve.

A munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII. törvény (továbbiakban: Mvt.) hatálya azokra a munkavégzésekre terjed ki, amelyeket szervezett munkavégzés keretében valósítanak meg, vagyis a munkavállaló munkaviszonyban, közszolgálati, közalkalmazotti vagy egyéb, az e törvényben meghatározott munkavégzési formában – beleértve a munkaerő-kölcsönzést, átengedett munkavállalót –, munkaszerződés alapján végzi munkáját. Munkáltató pedig a munkavállalót szervezett munkavégzés keretében foglalkoztatja.

Az Mvt, az alapelvei között rögzíti az alábbiakat:

- a munkáltató felelős az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés követelményeinek megvalósításáért;
- az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzésre vonatkozó szabályok megvalósításának a módját – a jogszabályok és szabványok keretein belül – a munkáltató határozza meg;
- a szabályok megvalósításának módját úgy kell meghatározni, hogy a végrehajtásuk megfelelő védelmet nyújtson a munkavállalókon túlmenően a munkavégzés hatókörében tartózkodónak és a szolgáltatást igénybe vevőnek is.

Munkavégzés hatókörében tartózkodónak kell tekinteni azt a személyt, aki a munkavégzés területén tartózkodik, mint pl.: járókelő, látogató, szolgáltatást igénybe vevő stb.

Látható, hogy ha a sportrendezvény szervezője a rend fenntartása céljából munkaszerződés keretében alkalmaz személyeket – vagyis a foglalkoztatás szervezett munkavégzés keretében történik –, köteles a munkavédelmi jogszabályokban meghatározott követelményeket megvalósítani az érintett személy védelme céljából.

A sportrendezvény szervezője mint munkáltató a munkavállalót köteles egyebek mellett:

- előzetes orvosi vizsgálatra küldeni,
- részére munkavédelmi oktatást tartani,
- a feladat ellátásához szükséges egyéni védőeszközöket részére biztosítani,
- teljes felelősséggel megtenni minden szükséges intézkedést a munkavállalók biztonsága és egészségvédelme érdekében,
- adott esetben a munkavállalót ért sérülés miatt az egészségbiztosítási pénztár kártérítési követelésével szemben helytállni,
- munkavállalót ért kárt megtéríteni,
- táppénzes állomány esetén a meghatározott időtartamban az ellátást fizetni.

A munkáltatót mint sportrendezvény szervezőt tehát számos olyan munkavédelmi kötelezettség terheli, aminek nem vagy csak nagyon hiányosan tud eleget tenni.

Amennyiben a rend fenntartását, annak biztosítását végzők, önfoglalkoztatóként – vagyis a munkafeladatot munkavállalót nem foglalkoztató vállalkozóként és nem munkavállalóként – valósítják meg, helyzetük alapvetően másnak tekinthető.

Az előző részből már látható volt, hogy az önfoglalkoztatóra a munkavédelmi előírások nem vonatkoznak. (Meg kell jegyezni, hogy az EU-ban előkészítés alatt van egy irányelv, amely az

önfoglalkoztatók által önmagukra vonatkozóan megvalósítandó egészségvédelmi és biztonsági követelményeket fogja rögzíteni).

Ilyen esetben a rend fenntartását ellátó a saját felelősségére saját döntése alapján végzi feladatát.

Sérülése esetén, az általános szabályokon túlmenően, részére kártérítés – ha csak egyedi szerződést ilyen tartalommal nem kötött a megbízóval – nem jár.

Önmaga köteles biztosítani a védelméhez szükséges egyéni védőeszközöket, azokat megfelelő állapotban kell tartania stb. Ez a körülmény nem mentesíti őt a munkavégzés hatókörében tartózkodók egészsége védelmének kötelezettsége alól.

Bár teljes mélységében nem érintettem valamennyi vetületét e kérdéskörnek, mégis látható, hogy a sportrendezvényeken a rendfenntartással foglalkozók biztonsági, munkavédelmi kérdései nincsenek kellő körültekintéssel rendezve.

Célszerű lehetne, biztosítás keretébe terelni a védelem megoldásának kérdését.

A sportrendezvényre történő be- és kiléptetés szabályai, személyek és tárgyak kiszűrésének gyakorlata

A sportrendezvények biztosításának egyik legfontosabb mozzanata a rendezvény helyszínére történő be- és kiléptetés.

Ennek során kell végrehajtani a nemkívánatos (kitiltott, közismert bajkeverő, ittas állapotban lévő) személyek kiszűrését, illetve olyan tárgyak bevitelének megakadályozását, amelyekkel a rendezvényt megzavarhatják, a nézők önmaguknak vagy másoknak sérülést okozhatnak, továbbá amelyek birtoklását jogszabály tiltja.

Külön figyelmet kell fordítani a hazai és a vendégszurkolók elválasztására (lehetőleg már az érkezési útvonalon, de távozáskor is), a csapatok és kísérőik biztonságára, a játékvezetők, versenybírák stb. kísérésére, biztosítására.

Az egyes feladatok végrehajtására az arra legalkalmasabb személyeket kell kiválasztani, és nem maradhat el alapos felkészítésük sem az esetleges konfliktusok kezelésére.

Legelőször vizsgáljuk meg, hogy eddigi gyakorlatunkban mely sportágaknál kap kiemelt szerepet a rendezvény biztosítása.

Azt hiszem, egyértelműen megállapítható, hogy elsősorban a labdajátékok jelentik a legnagyobb problémát. Ide sorolhatjuk a labdarúgást, a kézilabdát, a kosárlabdát, a jégkorongot, és az utóbbi időben egyre több gondot okozó vízilabdát.

Ezek a sportágak azok, amelyeknél a nem megfelelő színvonalú stadionokban, sportcsarnokokban, uszodákban a küzdő felek az egymás elleni közvetlen összecsapásokkal, a játékosok,

játékvezetők teljesítményükkel, magatartásukkal közvetlenül befolyásolhatják a nézők (szurkolók) magatartását.

Fontos szempontként kell értékelni és figyelembe venni a bajnokság pillanatnyi állását, a mérkőzés eredményének következményét, a hazai és vendégszurkolók egymással szembeni korábbi magatartását.

Ha a felkészülésnél ezeket a szempontokat figyelmen kívül hagyjuk és a szükséges intézkedések előzetes megtételét elmulasztjuk, könnyen elképzelhető, hogy csupán tétlen szemlélői lehetünk az így elkerülhetetlenül bekövetkező rendbontásnak, botránynak.

Természetesen minden egyes rendezvényre vonatkozó pontos, általános szabályok, előírások nem készíthetők, hiszen számtalan objektív és szubjektív tényező befolyásolhatja a biztosítás sikerét.

Azonban, ha a felkészülést kellő alaposággal végezzük el, akkor jó eséllyel már csírájában megakadályozhatunk több olyan eseményt, melyek később rendbontáshoz vagy még súlyosabb cselekményhez vezetnek.

Figyelemmel kell lennünk arra is, hogy egy-egy sportrendezvény sajátos hangulatban kerül lebonyolításra. Ha arra számítunk, hogy a szurkolók, függetlenül a mérkőzés eseményeitől, néma csendben, szinte mozdulatlanul szemlélik az eseményeket, akkor tévesen egy sakkversenyen képzeljük magunkat, és rövid időn belül néhány esemény készületlenül ér bennünket.

Ezek után térjünk rá a konkrét feladatok végrehajtására!

A sportrendezvények biztosításánál a legtöbb esetben csoportban végrehajtott intézkedések sorozatáról beszélünk. A biztosítás történhet rendőri jelenléttel vagy rendőri jelenlét nélkül.

A rendőri jelenlét nélküli biztosításnál célszerű és szükséges a kapcsolatfelvétel az illetékes rendőri szerv parancsnokával és ügyeletével.

Ez a mozzanat csupán tájékoztató jellegűnek látszik, azonban a rendőri parancsnok, illetve a szerv ügyelete fel tud készülni az esetlegesen szükségessé váló intézkedések végrehajtására.

Rendőri jelenléttel történő biztosításnál az esemény jellegétől, a résztvevők létszámától függően a csapaterőbe szervezett rendőri egység előre elkészített terv szerint hajtja végre a feladatát. A kijelölt egységek egyes feladatokért felelős parancsnokok irányítása mellett végzik munkájukat.

Ebben a helyzetben nagyon fontos, hogy az egyes feladatokat kellően elhatároljuk egymástól. Pontosan tisztázni kell, és ezt a biztosításnál mindvégig maradéktalanul be kell tartani, hogy mi a feladata a rendőrségnek és mi a konkrét feladata a biztonsági szolgálatnak.

A szerepek megcserélődése kaotikus állapotokat eredményezhet, ami a biztosítás teljes kudarcához vezet. Ennek megelőzésére a legjobb megoldás az összekötő delegálása a rendőri vezetési pontra.

Egyes külföldi tapasztalatok ennek fordítottját mutatják, azonban ott a biztonsági szolgálatok jóval nagyobb létszámban látják el ezt a feladatot, a rendőrség pedig elsősorban a stadionon kívüli eseményeket kíséri figyelemmel, továbbá csak a legvégső esetben avatkozik be egyes eseményeknél. A feladatokat úgy szervezik, hogy a rendőrök az érkezési útvonalak környékén, továbbá a stadionban a küzdőtéren kívül látnak el szolgálatot. A stadionok belső rendjét teljes mértékben a biztonsági szolgálat felügyeli.

Ameddig a sportrendezvények rendjét, biztonságát nem tekintjük közös célnak és feladatnak, addig csupán apró lépéseket tehetünk az elvárások teljesítéséért. A hatályos jogszabályok egyértelműen fogalmazznak ebben a kérdésben, azonban a gyakorlat sok esetben mást mutat.

A biztosítás jellegének tisztázása után a szükséges információk birtokában hozzáfoghatunk a terv elkészítéséhez. A tervből tudhatjuk, hogy egyes feladatokat mely csoportok, személy

szerint kinek az irányítása mellett végeznek. Megismerhetjük a feladatok időbeni sorrendiségét, az esetleges alternatív megoldások felvázolását. A terv elkészítésénél külön figyelmet kell fordítani az egyes feladatokat végrehajtó csoportok létrehozására, azok vezetőinek kijelölésére. Kulcsfontosságú a beléptetést végzők, a csapatok, a játékvezetők, sportbírók kísérését, védelmét biztosítók, a szektorokat felügyelők munkájának megtervezése. Az elkészített biztosítási tervet célszerű egyeztetni a rendőri biztosítást végző parancsnokokkal annak érdekében, hogy az esetlegesen felmerülő kérdésekre az intézkedés a végrehajtás megkezdése előtt megtörténjen.

Gyakorlati tapasztalat igazolja, hogy számtalan szervezői kérdés egyeztetésre szorul, melynek elmaradása az indokoltnál lényegesen több improvizatív döntést tesz szükségessé.

Sokan rendkívüli jelentőséget tulajdonítanak egy írott terv elkészítésének. Úgy gondolják, ha az kellően színes, akkor a dolgok önmaguktól is megoldódnak.

Álláspontom szerint a terv csupán egy erős váz, ami segítséget nyújt a biztosításban részt vevő csoportok és személyek összehangolt munkájának irányításához. A terv nem rideg szabályok halmaza, melyeket tilos átlépni, módosítani, hiszen az élet különböző helyzeteket produkál, melyekre a lehetőségek közül a legjobb megoldást kell választani.

Természetesen a tervtől eltérni csak az arra jogosult döntéshozó felelős vezető hozzájárulásával lehet. Ennek oka elsősorban az, hogy az egymásra épített vagy az egymást követő feladatok ne sérüljenek. Ha ezt figyelmen kívül hagyjuk, akkor a biztosítás várhatóan csupán sok ember szervezetlen tevékenységévé silányul.

Az elkészített terv alapján hozzáláthatunk a feladatok végrehajtásához.

A biztosítási feladatok gyakorlati végrehajtását az alábbi szakaszokra bonthatjuk:

- a) **eligazítás** – létszám, felszerelés ellenőrzése, személyre szóló feladatok meghatározása;
- b) **készenlét** – felkészülés a feladat végrehajtásának megkezdésére;
- c) **végrehajtás** – a meghatározott feladatok szakszerű végrehajtása;
- d) **értékelés.**

a) Eligazítás

Az eligazítás megtartására a biztosításban részt vevők számától függően kell intézkedni. 30-50 fő esetén az eligazítást a biztosításért felelős vezető egy előzetesen meghatározott időpontban is megtarthatja.

Szükséges ellenőrizni az öltözetet, a felszerelést, valamint az előírt okmányok meglétét. Ezt követően kerülhet sor a személyre szóló feladatok meghatározására.

Nagyobb létszám esetén indokolt a tervezett csoportok vezetőinek külön eligazítást tartani. A vezetői eligazításnál az egyes csoportok konkrét feladatainak meghatározásáról, a jelentési rendről kell határozni.

Ezt követően a csoportok vezetői igazítják el a hozzájuk beosztott személyeket a fenti szempontok szerint.

Külön figyelmet érdemel az a körülmény, amikor több vállalkozás biztonsági emberei közösen látnak el feladatot. A végrehajtást gátolhatja a hely- és személyismeret hiánya, az egyes feladatra való alkalmasság kérdése.

E körülményeknek figyelmen kívül hagyása vagy helytelen értékelése beláthatatlan következményeket idézhet elő.

b) Készenlét

Az eligazítást követően a kijelölt személyek és csoportok a számukra meghatározott helyre vonulnak és felkészülnek arra, hogy a feladatot végrehajtsák.

Elvégzik a beléptetőkapuk, az öltözők, illetve az egyes szektorok, valamint a meghatározott helyiségek ellenőrzését. Hiányosság, rendellenesség esetén intézkednek azok megszüntetésére.

A megfelelő színvonalú előkészület és ellenőrzés sok esetben eredményezte a rendezvény előtt bevitt tiltott eszközök felfedezését és akadályozta meg illegális pirotechnikai eszközök bevitelét, bombariadó elrendelését.

c) Végrehajtás

A meghatározott feladatok szakszerű végrehajtása alapfeltétele a biztosítás sikeres megoldásának.

A rendezvényre érkező hazai és vendégszurkolók beléptetése a biztosítás egyik legfontosabb és legnehezebb feladata.

A belépőjegy érvényességén kívül ellenőrizni kell, hogy a szurkoló a kérdéses kapunál jogosult-e a belépésre, és nem tart-e magánál olyan tárgyat, amelyekkel a rendezvényt megzavarhatja, illetve önmagának vagy másoknak sérülést okozhat, vagy amelyek birtoklása jogszabályba ütközik.

A hazai és vendégszurkolók elkülönítésére elsődlegesen a belépőjegyek ellenőrzésénél van lehetőség. Külföldi szurkolók esetén a beléptetéshez célszerű az adott nyelvet beszélő biztonsági személyt beosztani.

Az utóbbi időben kialakított gyakorlat szerint jónak tűnik a kétlépcsős beléptetés (természetesen ahol ez megoldható). Az első

lépcsőben a nézők az utcáról a stadion területére léphetnek be, majd a második lépcső a szektorba való belépéskor történik, ahol a belépőjegy ellenőrzésén kívül a ruházat átvizsgálását is elvégzik.

Kitiltott, ittas állapotban lévő, érvényes jeggyel nem rendelkező személy beléptetését meg kell tagadni. Közismert bajkeverők esetén ugyanez az eljárás követhető, amennyiben a rendezvényt szervező sportegyesület is kéri. Sajnos a gyakorlatban ez kevésbé valósul meg.

Közbiztonságra különösen veszélyes tárgyak bevitele alapvetően szabálysértést képez, ennek ellenére még nem honosodott meg az a gyakorlat, hogy ilyenkor rendőri intézkedést kérjenek. Ennek a jelenségnek a kezelése még megoldásra vár, de véleményem szerint sokáig nem odázható el.

Ennek oka lehet az is, hogy a belépőjegyről többnyire hiányzik a magatartási szabályok leírása, és ugyancsak hiányoznak a stadionokból az erre vonatkozó tájékoztató táblák is.

A közbiztonságra különösen veszélyes tárgyaknak a beléptetéskor való kiszűrése során a tárgyak átvételéről, tárolásáról az előírásoknak megfelelően gondoskodni szükséges.

A beléptetés utolsó lépcsője a szektorokba való beléptetés. A dolgok rendjéből az következne, hogy valamennyi szektorban érvényes belépőjeggyel rendelkező, meghatározott hely elfoglalására jogosult szurkoló tartózkodhat. A valóság gyakran mégis mást mutat.

Előírás, hogy egy ülőhelyre csupán egy jegyet adjanak el, a lépcsőkre, közlekedési útvonalakra jegyek nem adhatók (a tömeg biztonsága miatt ez kiemelten fontos). Ha a jegyértékesítés szabályosan történt, akkor a lépcsőkön és az utakon csak rendezők tartózkodnak, biztosítva a szektorok rendjét.

A sportpályák rendjénél meghatározásra került, hogy a szurkolók csak a belépőjegyen feltüntetett helyen tartózkodhatnak. Ennek ellenére a stadionok rendje sok kívánnivalót hagy maga után.

Fontos és megkerülhetetlen kérdés a szurkolók mérkőzés utáni eltávozása a stadionokból.

Alaphelyzetben általában a kisebb létszámú vendégszurkolók visszatartására kerül sor, melyet célszerű a helyi műsorközlővel több alkalommal is bemondatni.

E feladat végrehajtását előzetesen egyeztetni kell a rendőri biztosítás parancsnokával.

Az előzetes egyeztetések ellenére mégis előfordulhat, hogy az eset összes körülményeire tekintettel az eredeti elgondoláson változtatni kell. Ezt a döntést is feltétlen egyeztetni kell a rendőri parancsnokkal.

A be- és kiléptetés mellett igen fontos feladat a mérkőzések során a stadionok belső rendjének biztosítása.

Labdarúgópályákon – amennyiben erre lehetőség van – a futópályán a mérkőzés hangulatától függően méterenként kell a rendezőket felállítani. Feladatuk a szurkolók magatartásának figyelemmel kísérése, szükség esetén erők összevonásával kisebb rendbontások megelőzése, megszakítása. Azonban nagyon óvatosan kell bánni a rendezők demonstratív összevonásával, ugyanis ez a tömegeknél legtöbbször indulatot, feszültséget keletkeztet.

Mint korábban említettem, a sportrendezvények során előforduló és bekövetkező összes esemény előre nem jósolható meg. A biztosítást végzőknek fel kell készülni arra, hogy váratlan események is előfordulhatnak. Ilyen esetekben a biztosítást irányítóknak higgadt, megfontolt döntést kell hoznia.

Nem feltétlenül szükséges, hogy egy petárda eldobásánál vagy a labda nézőtérre kerülésénél azonnal intézkedést kezdeményezzünk. Lehetséges, hogy így okozunk nagyobb kárt, amit az értékelésnél elemeznünk kell.

d) Értékelés

A biztosítás utolsó fázisa az értékelés. Igen fontos, hogy a munka befejezésekor elemezzük az egyes feladatok végrehajtását. Meg kell osztani azokat a tapasztalatokat, eseményeket, amelyek nívumként jelentkeztek, veszélyeztették, akadályozták a biztosítás eredményes végrehajtását.

A speciális eszközök alkalmazása a sportrendezvények biztosításában A speciális eszközök kezelésének gyakorlata

I. Beléptetőrendszerek

1. A beléptetőrendszerekről általában

A sportrendezvények biztosítása napjainkban már nem csak élőrővel (rendezővel) történik, hanem egyre nagyobb szerepet kapnak a különböző technikai eszközök. Ezek segítségével már a belépőjegyek értékesítésénél, majd a beléptetésnél elkülöníthetők a különböző szurkolói csoportok, megakadályozható az ellentáborok keveredése, ezáltal megelőzhetőek a fizikai találkozásuk, összecsapásuk.

2. A beléptetőrendszerek szerepe

A beléptetéssel kapcsolatos feladatokat a sportról szóló, 2004. évi I. tv. (a továbbiakban Stv.) egyértelműen meghatározza.

68. § (1) A szervező köteles a külön jogszabályban meghatározott sportrendezvény esetében a belépőjegy-eladást, a sportrendezvény helyszínére a beléptetést, a szurkolótáborok elhelyezését és folyamatos figyelemmel kísérését, valamint a sportrendezvény helyszínének elhagyását a szükséges műszaki és biztonsági intézkedéseket megtéve úgy megszervezni, hogy a szurkolótáborok elkülönítése biztosított legyen.

71. § (1) A néző a sportrendezvény helyszínére akkor léptethető be, ha:

a) érvényes belépőjeggyel, bérlettel vagy más, a sportrendezvény helyszínére való belépésre jogosító igazolással rendelkezik,

3. Hazánkban alkalmazott beléptetési rendszerek

a) Manuális jegykezelés

Hazánkban a sportlétesítmények, stadionok legtöbbszörében még nem működnek beléptetőrendszerek. A rendezvények látogatását biztosító *jegyeket* napjainkban is hagyományosan a rendezők, az ún. jogosultság vizsgálók a belépőkapuknál, beléptetőpontokon *manuálisan kezelik*.

Előnye: gyors az ellenőrző pontokon, a kapuknál az áthaladás, mivel a belépőjegyek érvénytelenítése vagy betépéssel, vagy lyukasztással történik. A jogosultságvizsgálat során könnyebb alkalmazkodni a nagyobb tömeghez.

Hátránya: nem lehet szűrni a tömeget, nehéz a tömeg irányítása, keveredhetnek a szurkolói csoportok, bejuthatnak a rendezvényre tiltott, kitiltott személyek is, nem lehet tudni, hogy pontosan hány fő érkezett a rendezvényre.

b) Számlálóval ellátott forgókapus beléptetőrendszer

Egyes sportlétesítmények belépőkapuiban technikai eszközként csupán *számlálóval ellátott ún. forgókapuk* találhatóak, melyek használatával a nézői létszámot lehet nagy pontossággal megállapítani, de a rendezvény látogatóival kapcsolatosan más információt nem szolgáltat. A belépési jogosultság ellenőrzése ebben az esetben is manuálisan történik.

Továbbfejlesztett változata a *forgókapus beléptetésnek*, amikor a sportrendezvény helyszínén lévő kiépített, vagy ideiglenesen

telepített térfigyelő rendszer kameráival rögzítik a kapun áthaladókat.

Előnye ennek a megoldásnak, hogy pontosan lehet tudni, hányan érkeztek a rendezvényre, valamint, hogy a „vezetési pontra” telepített monitoron át kiszűrhetőek a sportrendezvények látogatásától eltiltott, kitiltott szurkolók, így még jó eséllyel a sportrendezvény kezdete előtt eltávolíthatóak a területről. Felvétel készül minden rendezvényre érkező szurkolóról, így egy esetleges rendbontást vagy más rendkívüli eseményt követően azonosíthatóak lesznek.

Hátránya ennek a rendszernek, hogy a jogosultság ellenőrzése ez esetben is manuálisan történik, valamint esetlegesen a tömegben kell intézkedni a kitiltott személlyel szemben, amely intézkedés negatív hangulatot, érzelmeket kelthet a szurkolók, a kitiltottak helyszínen lévő barátai körében, mely intézkedés esetlegesen ellenállásba ütközhet.

c) Vonalkódos kártyaleolvasóval felszerelt forgókapuk

A beléptetőrendszerek közül a felújításra került stadionjainkban, valamint az új építésűekben már felszerelésre kerültek *vonalkódos kártyaleolvasóval felszerelt forgókapuk* (pl. az UTE-pályán felszereltek jegyleolvasásra, nézőszám-regisztrálásra, szektorazonosításra, klubkártya-leolvasásra alkalmas).

Ez a rendszer már lehetőséget biztosít arra, hogy egyértelműen kiszűrje a különböző szurkolótáborokhoz tartozó személyeket, mivel adott kapukon, a belépőjegyeken szereplő kódokat leolvasva az csak a megfelelő kódot tartalmazó jegyekre teszi lehetővé az áthaladást.

(Mint ismeretes, a belépőjegyek bizonyos számban a kluboknál szurkolói kártya, vagy a különböző jegyárusító helyeken a kedvelt csapat szurkolóközönségének kijelölt lelátóhelyekre vásárolhatóak meg. Ehhez járul még az alábbi megszorító rendelkezés. Az Stv. 71. § /1/ bek. a néző a sportrendezvény helyszínére akkor léptethető be, ha:

e) nem áll a 73. § (1) bekezdése szerinti eltiltás, valamint a szabálysértésekről szóló 1999. évi LXIX. törvény szerinti kitiltás hatálya alatt.

Előnye: a belépőjegyen lévő vonalkód alapján a rendszer automatikusan rögzíti a belépő személyek adatait, regisztrálja a belépők számát, átengedi a kapun az adott területre, szektorba belépni jogosultat, majd érvényteleníti a jegyet (a dupla felhasználás elkerülése miatt). Az ellenfél szurkolótáborának területére, szektorába érvényes jeggyel rendelkező személyt nem engedi át a másik fél számára kijelölt kapun, a beléptetőkapu lezár. Áthaladni csak a jogosultságnak megfelelő kapun lehet.

Ez a rendszer alkalmas a hamisított belépőjegyek kiszűrésére is.

Hátránya: nagy tömegben a türelmetlen beléptetésre várók rányomják egymást a kapu forgókarjaira, mely ily módon balesetet okozhat, a forgókar csak a jogosultság azonosítása után fordul tovább. Egy kapu egyszerre csak egy személyt enged tovább. A belépőjegy azonosítása pár másodpercet igényel, ez lassítja a területre történő bejutást.

d) INTERTICKET beléptetőrendszere (PDA készülékekkel történő vonalkódos kártyaleolvasás)

Főként kisebb nézőszámú, illetve fedett létesítményekben megtartott rendezvényeken alkalmazható eredményesen. A PDA kézisámítógép folyamatos on-line összeköttetésben van a jegyértékesítési központi adatbázissal, így a belépőjegyeken lévő vonalkódok leolvasása által pontos adat kapható a belépők számáról és minden olyan adatról, melyet a rendezvény szervezője a kódkészítőktől megrendelt.

Előnye: azonnali pontos adatszolgáltatás lehetősége, az érvénytelen vagy hamisított belépőjegyek kiszűrése, a rendezvény látogatásától eltiltott, kitiltott szurkolók kiszűrése, nincs fizikai beléptetőakadály, így nincs balesetveszély.

Hátránya: viszonylag lassú jegykezelés (kb. 3 – 5 mp), ezért tömegrendezvényen nem célszerű alkalmazni.

e) Hazai elképzelések, tervek a beléptetőrendszerek vonatkozásában

A stadionok rekonstrukciós programjával párhuzamosan 1998 és 2000 között kidolgozásra került egy olyan integrált jegyértékesítő, beléptető-, térfigyelő és szurkolói nyilvántartó rendszer, mely az egész országot behálózó és egy adatbázisra épülő központból lett volna irányítható. Ez a rendszer megvalósította volna mindazt az igényt, amely napjainkban is jelentkezik a sportrendezvények jegyértékesítései, a különböző szurkolótáborok regisztrációja, a beléptetőrendszerek működtetése, kezelése, a minőségi térfigyelő rendszerek telepítése, üzemeltetése terén. Európa több országában is hasonló elven működő rendszereket telepítettek a sportlétesítményekbe.

A rendszer főbb elemei voltak:

- a központi rendszer (számítógépközpont, nagy teljesítményű szerverek, hálózati eszközök, szoftver);
- és a jegyértékesítő helyek (jegyértékesítő és beléptető számítógépek, szoftverek, beléptetőkapuk, térfigyelő rendszer) infrastruktúrája.

Előnye: az országosan egységes rendszer, a központi adatbázis lett volna.

Hátránya: a rendszer telepítése megkezdődött, de túlméretezett lett, többszörösen meghaladta a magyar labdarúgás, a magyar sport mindenkori igényeit, így a rendszer költségeit nem tudták volna folyamatában biztosítani, így az megrekedt, nem került kiépítésre.

f) A közeljövő, legújabb európai példa

Nagyobb labdarúgó-eseményen (FIFA-rendezvényen) már jól vizsgázott a legújabb, RFID (rádiófrekvenciás azonosító) chippel ellátott jegyek használata. A rádiófrekvenciás azonosító rendszer üzenetei a megfelelő, kiépített hálózaton keresztül jutottak el a beléptetőkapuktól a jegykezelő rendszerhez. A megoldás RFID (Radio Frequency Identification) technológiára épül. A már a portugáliai foci EB-n is alkalmazott beléptetőrendszer segítségével az RFID-chipet tartalmazó belépőjegyet le lehet olvasni és érvényességét ellenőrizni. Ezen kívül olyan egyedi, a jegytulajdonos személyéhez kötött kiegészítő információk is kiértékelhetők, mint pl. szurkolói táborhoz való tartozás, valamint a napi jegyen kívül bérletek és belépésre jogosító RFID-alapú tagigazolványok is kezelhetők.

4. A beléptetéssel kapcsolatos alapfogalmak

Vezetési pont:

A rendezvény helyszínén belül, a közönség elől elzárt, védett hely. Itt kerül elhelyezésre a megbízható összeköttetést biztosító híradó központ, a térfigyelő kameráktól sugárzott képeket megjelenítő monitorok, a képrögzítő berendezések, valamint a sportlétesítmény hangosítóberendezéséhez csatlakoztatott mikrofon, melyen keresztül szükség esetén információkat, felszólításokat, felhívásokat, utasításokat lehet közvetlenül eljuttatni a közönséghez.

A vezetési ponton kerül elhelyezésre a rendőrség illetékes vezetője, néhány segítője és a biztonsági szolgálat összekötője is a hatékony együttműködés elősegítése érdekében.

Szurkolói kártya (klubkártya):

Sportegyesületnél személyazonosító igazolvány bemutatásával, az igénylő adatainak rögzítését követően kiváltható egyéni

azonosító, kódjellel is ellátott igazolvány, mely különböző kedvezményekre is jogosítja tulajdonosát. Ennek alkalmazásával el lehet érni a jegyigénylés során az ellentétes érzelmű, illetve a különböző vérmérsékletű szurkolók megfelelő izolálását.

A szurkolói kártya esetleges visszavonásával a nemkívánatos személyek távol tarthatók a pályáktól.

5. A jogi szabályozás és a gyakorlat

Jegyértékesítés:

A jogszabályi háttér már adott, de ennek ellenére nem került még teljes egészében bevezetésre az Stv.-ben megfogalmazott jegyértékesítési rendszer.

72. § (1) A szervező a nézők egyedi azonosítására alkalmas biztonsági beléptetési és ellenőrző rendszert (a továbbiakban: beléptetőrendszer) alkalmazhat.

(2) Beléptetőrendszer alkalmazása esetén a szervező:

a) a belépőjegy, bérlet eladásakor csak a néző nevére szóló belépőjegyet, illetve bérletet értékesíthet;

b) a beléptetés során a rendező szerv alkalmazottja útján a belépőjegy, bérlet birtokosának kilétét ellenőrzi, és egybeveti a belépőjegyen, bérleten szereplő személyi adatokkal. Ha az adatok nem egyeznek, a belépést meg kell tagadni.

(3) A szervező a belépőjegy, bérlet eladásakor, illetőleg a rendező szerv alkalmazottja a beléptetés során jogosult a néző személyazonosságát a személyazonosság igazolására alkalmas igazolvány alapján megállapítani, illetőleg ellenőrizni.

Az eltiltás (Stv.)

73. § (1) A szervező az általa szervezett sportrendezvény esetén jogosult a sportrendezvényről eltávolított személlyel szemben a belépőjegy-eladást megtagadni, illetve

megakadályozni, hogy a sportrendezvényen részt vehessen (a továbbiakban együtt: sportrendezvény látogatásától eltiltás). A sportrendezvény látogatásától eltiltás lehetőségéről a szervező a sportlétesítményen kívül és annak területén jól látható hirdetésekben köteles tájékoztatni, amelyet – általános szerződési feltételekként összefoglalva – a belépőjegy, bérleten is fel kell tüntetni.

Kitiltás

(Az Stv. 71. § /1/ e) pontjában idézett, a szabálysértésekről szóló 1999. évi LXIX. tv alábbi rendelkezése):
22/A. § (1) A szabálysértési hatóság a büntetés alkalmazása mellett vagy önálló intézkedésként az eljárás alá vont személyt a sportrendezvényen való részvétellel összefüggő szabálysértés miatt kitilthatja a sportrendezvényről, illetve sportlétesítményből.

(2) A kitiltás legrövidebb időtartama hat hónap, leghosszabb időtartama pedig két év.

II. Helyszíni térfigyelő rendszerek

1. A térfigyelő rendszerek szükségessége

A szurkolói rendbontások megszorodása szükségessé tette, hogy nemcsak a labdarúgó-stadionokban, hanem más, így a kézilabda, kosárlabda, vízilabda, jégkorong sportágak sportlétesítményeinek területén is telepítésre, kiépítésre kerüljenek a térfigyelő kamerarendszerek.

2. A térfigyelő rendszerek alkalmazására vonatkozó előírások

a) Az Stv. felhatalmazást ad a kamerával történő megfigyelésre.

74. § (1) A szervező a külön jogszabályban meghatározott sportrendezvény ideje alatt a résztvevők személyi és

vagyonbiztonsága érdekében annak helyszínén a részt vevő személyeket jogosult kamerával vagy más képi adathordozóval megfigyelni és a felvételt rögzíteni.

b) Az MLSZ pályarendszabályzata már 2002. 01. 01.-től kötelezővé tette az NB I.-ben a nézőtéri kamerák működtetését. Előírja, hogy a rendszert legalább 4-8 kamerával a stadion bejáratától kezdődően és a nézőteret teljesen átfogóan kell működtetni.

A szabályzat csak a rendszer kiépítését, működtetését írta elő. A klubok zöme az olcsóbb megoldást választotta, és nem a minőséget, így hiába rendelkeznek az előírt rendszerrel, az nem, vagy csak részben alkalmas a megfelelő minőségű felvételek készítésére. A nagy nézőszám befogadására alkalmas fővárosi stadionok többsége fel van szerelve beépített kamerarendszerrel, ezek azonban nem minden vonatkozásban felelnek meg a rendszerbe állításukhoz fűzött elvárásoknak. Elsősorban az előírás teljesítését és nem a minőségi megoldást tekintették szem előtt.

3. A térfigyelő rendszerek alkalmazása

A sportrendezvényeken történt események folyamatos dokumentálásával nyomon követhetők a helyszíneken történt rendzavaró események, kiszűrhetők a rendbontó személyek úgy, hogy a rendszer által nyert adatok bizonyítékként szolgálhatnak a későbbiek során lefolytatandó szabálysértési, illetve büntetőeljárás során.

Azokban az esetekben, amikor a jogsértő személy kiemelése a szurkolói csoportból a rendezvény ideje alatt nem lehetséges, viszont a helyszínen videoprinter vagy más képmásoló berendezés rendelkezésre áll, a jogsértő fényképét szükséges példányszámban el kell készíteni, a rendőri szolgálati csoportoknak ki kell adni, majd a rendezvény befejezése után a közönség eltávozásának időszakában kell végrehajtani az elfogást.

4. Mobil térfigyelő rendszerek

A Budapesti Rendőr-főkapitányság (ITV-busz), valamint az In-Kal Security 2000 Kft. (MOBIVID-busz) is rendelkezik mobil, telepíthető videó-térfigyelő rendszerrel, mely stabilan telepíthető és mozgatható, álló és forgó, valamint kézi kamerákból, monitorokból, számítógépekből, videoprinterből áll.

A rendszer alkalmas arra, hogy szükség szerint egy történést, eseményt több kamera segítségével, esetlegesen több nézőpontból, akár nagy távolságból is rögzítsen.

A rendszer által rögzített képek a vezetési ponton elhelyezett monitorokra kerülnek továbbításra, ahol a folyamatosan átfogó kép áll rendelkezésre a rendezvény minden pontjáról, így szükség szerint azonnali beavatkozások irányíthatóak mind a rendező biztonsági szolgálat, vagy a rendőrség vonatkozásában.

A rendszerek a nagyfelbontású képrögzítés eredményeként alkalmasak arra, hogy jó minőségű felvételeket készítsenek, melyek a későbbiek során, vagy esetlegesen már a stadionban kinyomtatva a személy azonosítását elősegítsék, és a felvétel bizonyítékként felhasználható legyen.

III. Adatvédelem

(A személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló 1992. évi LXIII. tv. figyelembevételével)

1. Adatrögzítések

Az Stv. 74. §.-a felhatalmazást ad a sportrendezvényeken történő adatrögzítésekre (beléptetőrendszerek adatai), és videofelvétel készítésére.

Az adatvédelmi törvény előírásait figyelembe véve a rögzített adatok kezeléséről, valamint a videokamerák általi

képrögzítésekről, a kamerák elhelyezkedéséről a nézőket a sportlétesítményen kívül és annak területén jól látható hirdetményben, valamint a belépőjegyen vagy bérleten is feltüntetve tájékoztatni kell.

2. Az adatok kezelése

Az Stv. előírása szerint a kamerás megfigyelési rendszerrel felvett információkat a sportrendezvény területén erre a célra létesített helyiségben a rendező és szükség esetén a rendőrség e feladattal megbízott képviselője jogosult egyidejűleg, folyamatosan, összesítve figyelemmel kísérni.

Az adatvédelmi törvény értelmében a sportrendezvényen adatkezelőnek minősül a beléptetőrendszert kezelő, üzemeltető személy, a vezetési ponton a térfigyelő rendszert irányító, felügyelő, figyelő személy, ezért erről a tényről, az adatok megismeréséről jegyzőkönyvet kell készíteni.

3. Az adatok felhasználhatósága

A rendőrség a sportrendezvénnyel összefüggő szabálysértési, illetve büntetőeljárás megindításához és lefolytatásához szükséges adatok és információk biztosítása céljából a sportrendezvény befejezését követő 48 órán belül felszólíthatja a szervezőt, hogy a fent leírtak szerint rögzített adatokat a felszólítást követő 30 napig tárolja. Amennyiben a felszólításra nem kerül sor, a szervező köteles a rögzített adatokat 24 órán belül jegyzőkönyvileg dokumentáltan megsemmisíteni.

Amennyiben a rendőrség, vagy a bíróság, az ügyészség a kamerák által rögzített valamely adatot igényli, ennek a szervező haladéktalanul köteles eleget tenni, s az átadást jegyzőkönyvileg dokumentálni.

A fentiek szerint rögzített felvételekből – a külön jogszabályban meghatározott bűnüldözési, szabálysértési, illetőleg igazság-szolgáltatási feladatai ellátása céljából a rendőrség, a

szabálysértési hatóság, az ügyészség és a bíróság, valamint az érintett személy igényelhet adatot. Az adatok, felvételek átadását jegyzőkönyvileg dokumentálni kell. Az adatok átadását követően jogilag az átvevő minősül majd adatkezelőnek, így a törvényi kötelezettsége is e szerint alakul.

IV. A biztosításban részt vevők együttműködésének szabályai, a kapcsolattartás módszerei, technikai eszközei

1. Jogi szabályozás

A közreműködők bizonyos körét és az együttműködés módját az Stv. szabályozza.

A 68.§ (2) előírja, hogy a sportrendezvény biztonsága érdekében a szurkolótáborok sportrendezvényen való részvételének megszervezésekor, valamint a sportrendezvény időtartama alatt és a rendőrség igényei szerint a sportrendezvényt megelőzően, illetve követően a szervező köteles az illetékes rendőri vezetővel együttműködni és részére az igényelt segítséget megadni.

70. § (1) A szervező a sportrendezvény biztonságos lebonyolítása érdekében, valamint a helyszínen a rend fenntartására és a szervezési feltételek biztosítására (a továbbiakban: rendezés) szerződésben rendező szervezet vagy rendezőt bízhat meg.

(2) Rendező szervnek csak a személy- és vagyonvédelmi, valamint a magánnyomozói tevékenységről szóló törvény hatálya alá tartozó – külön jogszabályban meghatározott képesítési követelményeknek megfelelő és sportrendezvényen való rendfenntartásra felkészített – egyéni vagy társas vállalkozás vezetője vagy alkalmazottja, rendezőnek csak személy-, vagyonvédelmi, illetve magánnyomozói képesítéssel rendelkező személy bízható meg.

(3) A rendezőnek e minőségében külsőleg azonosíthatónak kell lennie.

(4) A sportrendezvényen való rendfenntartásra és a rendőrséggel való együttműködésre a szervező köteles a rendezőt rendszeresen felkészíteni. A felkészítéshez a szervező a rendőrség közreműködését a külön jogszabályban meghatározott szolgáltatásként igénybe veheti.

2. A rendezvény szervezőjének feladatai

- A szervező a sportrendezvény jellegének megfelelően megteszi a szakhatóságok felé a szükséges bejelentéseket, beszerzi a szükséges engedélyeket, megköti a szükséges szerződéseket.
- A törvényi előírásoknak megfelelően a szervező szerződést köt a megfelelő vagyonivédelmi céggel a rendezői feladatok elvégzésére, majd a továbbiakban bevonja a sportrendezvény előkészületi feladataiba is.
- Megszervezi a rendőrséggel, a rendezővel, a szakhatóság képviselőivel és egyéb külső közreműködőkkel a helyszínbejárást, ahol pontosításra kerülnek a rendezvény lebonyolításának részfeladatai, a részfeladatok felelősei, melyről a résztvevők aláírásával ellátott jegyzőkönyv készül.
- Meghatározza, pontosítja a közreműködői és rendezői létszámot és a végrehajtandó feladatokat.
- Meghatározza a biztosítási terv elkészítőjét
- Biztosítja a közreműködők infrastrukturális igényét, a technikai eszközök elhelyezésének lehetőségét.
- A rendezvény ideje alatt szükség szerint segíti a közreműködőket.

3. A rendező feladatai

- A helyszínbejáráson és a szerződésben foglaltaknak megfelelően elkészíti a saját, részfeladatokat is tartalmazó biztosítási tervét, melyet a rendőrség és a szervező részére átad.
- A szervezés ideje alatt folyamatos kapcsolatot tart a szervezővel és a rendőrség kijelölt képviselőjével.
- Végrehajtja a helyszínbejáráson meghatározott részfeladatokat, telepíti, telepítteti, majd kezeli a feladat végrehajtásához szükséges technikai eszközöket (pl. kordonok, detektorkapuk, videotechnika, rádióhírháló).
- Maradékaltanul, magas színvonalon, a vonatkozó törvények betartásával végrehajtja a rendezői feladatokat.
- Szorosan együttműködik a szervezővel, a rendőrséggel és a biztosításban közreműködő egyéb szervezetekkel.

4. A kapcsolattartás módszerei, technikai eszközei

A rendezvény ideje alatt a kapcsolattartás direkt formája a vezetési központban valósul meg, ahol a rendőrség illetékesei, a szervező képviselője és a rendező képviselője egy helyiségben látják el szolgálati feladataikat, kezelik a technikát, s együttes, összehangolt döntéseket tolmácsolnak a végrehajtó állományok felé.

A vezetési központ felállításával kiküszöbölhető a többes áttétel, a kései döntéshozatal, a félreértés.

A vezetési központba kerülnek telepítésre a video térfelügyelő rendszer monitorai, a hangosbemondó egy mikrofonja. Ugyancsak ide kerülnek elhelyezésre a közreműködők rádiós irányítói (minden közreműködő más rádióadását használ, ezáltal elkerülhető egymás zavarása, viszont a rádiós irányítók közvetlenül hallják egymást, így bármely, a rendezésben,

szervezésben részt vevő azonnal elérhető, és azonnali intézkedésre irányítható).

A vezetési ponton közvetlen városi hívószámú telefonvonal is kiépítésre kerül, ezzel is biztosítva az esetleges külső segítségkérést.

A footballhuliganizmus pszichológiai kérdései

A footballhuliganizmus napjainkban is fontos kérdés, és valószínű, hogy tartósan az lesz. A pályákon és a pályák környékén a nézelődőnek sokszor értelmetlennek látszó agresszív, garázda magatartás tapasztalható. Természetesen nem ok nélküli magatartásról van szó, hiszen nem ismeretes olyan viselkedés, amely cél nélküli lenne, ne szolgálna valamilyen célt, ne lenne valamilyen értelme. Kísérletet teszek arra, hogy választ keressek a football huliganizmus jelensége mögött, és a körülötte meghúzódó kérdésekre szempontokat javasoljak annak kezeléséhez.

A footballhuliganizmus valószínű, hogy egykorú magával a footballal. A football mint sportjáték oldalvívén megjelenő agresszivitás kezelése szintén egyidős a játékkal.

Felmerül a kérdés, ha ilyen régóta igyekeznek megismerni és kezelni a footballhuliganizmus jelenségét, vajon miért nem lehetett megszüntetni. A válasz még várat magára, legvalószínűbb, hogy azért, mert a jelenség megoldása nem található meg egyszerű lineáris gondolkodással. Ez a homogénnek látszó jelenség igen összetett és bonyolult összefüggéseket rejt magában.

A sérülések és a halálesetek kisebb részét okozzák a garázda szurkolók összecsapásai, többségét a garázda magatartás következtében, és/vagy következményeként kialakult helyzetben pánikba esett tömeg viselkedése eredményezi.

A footballhuliganizmus eredményeként fellépő pánik következményeire álljon itt néhány adat: 1902, Glasgow, 25 halott, 517 sebesült; 1957, Torino, 120 sebesült; 1960, Kirikhala (Törökország), 10 halott, 102 sebesült; 1964, Lima, 350 halott,

500 sebesült; 1968, Buenos Aires, 80 halott, 150 sebesült; 1971, Glasgow, 66 halott, 108 súlyos sebesült; 1974, Kairó, 48 halott, több száz sebesült; 1982, Moszkva 72 halott, 150 sebesült; 1985, Brüsszel, 39 halott, több száz sebesült.

Mit jelent a stadion a futbalszurkolónak?

1. A stadion a szurkolóktól kel életre, nélkülük csupán egy építészeti alkotás, edzésre alkalmas hely. A szurkolók összetételétől, értékeiktől függően változik a stadion szerepe. Egy sajátos hely, amely hosszú éveken keresztül alakult át egy folyamatosan fejlődő társadalmi interakciós térré, ahol át lehet tenni a társadalmi csoportok, politikai erők elleni agressziót egy olyan területre, ahol nem sértenek nagyobb érdekeket, mégis meg lehet jeleníteni szocializált, illetve nem szocializált formában az agressziót. A kikiabálás, kirugdalás, tettelegesség stb. révén visszacsökkennek a feszültségek egy már kezelhető szintre. Ennek a térnek megvannak a belső rendező elvei, értékei, viselkedési modelljei. Ezeket a szurkolók célzatosan vagy tudattalanul megválasztott szektorban alapvetően készen kapják, s ezáltal egy szereprendszer részévé válnak, amelyek kényszerítő erőként hatnak a viselkedésükre.

Szurkolói tömegben a következő szerepeket sikerült elkülöníteni:

- **A formális vezető:** felvállalja nyíltan, hogy ő valamelyik szurkolói csoport vezetője. Ezzel nincs is gondunk, hiszen jól látható, ahogy osztogatja az utasításokat, szervezi a csoporttevékenységet. Viselkedésével mintát ad, amelyet egy aktív mag, majd a többiek is követhetnek.
- **Az informális vezető:** az a személy, aki nyíltan nem vállalja föl a szurkolói csoport vezetését, de ellátja a főnököt jó tanácsokkal, sőt intelligenciájánál fogva ügyesen és jól manipulálja a vezetőt. Elkerüli azt, hogy felelősségre vonják.

- **A „ceremóniamesterek”:** Ők találják ki a szurkolói rigmusokat, vezénylik le, hogy mikor mi következzen. Segítenek abban, hogy az egységesség mítosza felerősödjön és tovább éljen. Fontos szerepük van a térfoglalásban, a tér kitöltésében is, éppen a hangerővel keltik azt a benyomást, hogy erősek, többet érdemelnek, mint amennyit most elfoglaltak a stadionban. Ez egy territoriális harc.
- **A provokátor:** feladata a jogosság, igazságosság látszatának kiprovokálása, a másik csapat szurkolótáborának és a kivezényelt rendőri erőknek a bosszantása, hogy kiprovokáljon egy válaszreakciót. Ez a válaszreakció általában már tartalmaz agresszivitást. A provokátor környékén álló személyek általában nem ismerik fel vagy nem is látják a provokációt, és ezért a válaszreakciót mint akciókezdeményezést értelmezik. Úgy érzékelik, hogy megtámadták őket és így a védekező reakcióikat vagy a viszonttámadásaikat jogosnak értékelik. Nem keletkezik lelkiismeret furdalás, erkölcsi aggály. Ez egy ősi szabályok szerint lezajló lelki munkamód: provokálással a jogosság az igazságosság látszatának a keltése. Például az I. világháború kirobbantása, a II. világháború ideje alatt Kassa bombázása. Közismert példa erre, hogy úgy kezdődött a verekedés, hogy visszaütöttek vagy a lovagi kesztyűnek az arcba dobása.
- **A támogató:** ő az, aki nem tapasztalta meg a provokátorok tevékenységét, csupán a viszontválaszt látja, amit ő úgy értékel, hogy megtámadták őt, ezért védekezik vagy támad. Várja, hogy elégséges ok álljon a rendelkezésére, hogy indulatait szabadon kiélje, kiengedje a gőzt, kiüsse magából a heti stressz hatására keletkezett energiát, feszültséget.
- **A bujtogató:** ő az, aki a provokátorokat hátulról támogatja, felhívja a figyelmüket arra, hogy hol milyen lehetőségek vannak, illetve korábbi sérelmeket említ fel. Feladata levenni a provokátorok válláról azt a felelősséget,

amit az a kérdés vetne föl, hogy jogos, igazságos-e, amit csinálnak. Ha a korábbi pofonok, sérelmek, amelyeket a másik szurkolótábortól vagy a rendőri erőktől elszenvedtek, itt és most karakteresen megjeleníthetőek, akkor ezekkel a provokatőrök mintegy igazolhatják önmaguk felé a tevékenységüket. Egy idő után már senki sem emlékszik az alapkonfliktusra, ami kiváltotta hajdanán az UTE és az FTC garázda szurkolói között a „háborút”. Ma már csupán a csaták sorozatára emlékeznek. A csatározásokban él tovább a „háború”. Mindenkinek a maga veszteségei a fontosak, azokra emlékszik, úgy érzi, még nincs kiegyenlítve a számla.

- **A bohóc:** a szerep nagyon fontos, mivel a bohóc az, aki nem tartozik felelősséggel a viselkedéséért, de kimondhatja, megmutathatja az igazságokat. Szórakoztatja a tömeget, és a nevetetéssel a „mi egyek vagyunk, egységesek vagyunk” hiedelmet segíti erősíteni és fenntartani. A bohóc szintén agresszív szerep.
- **A sunyi:** ő az, aki lesből, oldalról, alattomos módon elrejtve arcát, személyiségét támad, ezt követően gyorsan visszahúzódik, ezért nehéz a kiszűrése. A súlyosabb sérüléseket valószínűleg ő okozza. Személyiségpatológiájának, betegségének részeként talál rá erre a szerepre, mintegy megvalósítva önmagát.
- **A töltelék:** akik csak úgy vannak, ha nagy a csoportnyomás, akkor részt vesznek a deviáns viselkedésben is, de hamar leállíthatók, illetve hamar abbahagyják maguktól is.
- **A szemlélődő:** általában ártatlan, de kíváncsi ember, aki hol az egyik oldalnak, hol a másik oldalnak szurkol magában, de ő aktívan semmiféle rendbontásban nem vesz részt. Elegendő neki az, ha látja, hogy mások hogyan viselkednek. Élményhez, izgalmakhoz jut, segít strukturálni, eltölteni az időt, van miről beszélgetniük később baráti társaságban, tehát beszélgetési témát is ad.

- **A megfigyelő:** speciális szerepe van, mert ő az, aki megfigyeléseivel, pontos dokumentációjával kiszolgálja mindkét oldalt, és ettől válik fontossá, ő a hiteles forrás.
- **Az áldozat** (nagy pofonokat begyűjtő): az a típus tartozik ide, akinek hetente, kéthetente újra és újra szüksége van arra, hogy jól elverjék. Bármilyen furcsán is hangzik, a neurózisának része az, hogy néhány pofont vagy néhány gumibotütést begyűjtjön. Ha éppen szünetel a bajnokság, akkor az utcán veretteti meg magát, kicsit mazochista. Nélkülözhetetlen számára az ilyenkor keletkező adrenalin, endorfin, mert ettől megnyugszik, megszűnik a már elviselhetetlenségig fokozódó belső idegesség, feszültség, és boldogságot érez, fontossá vált, akár hír is lett.
- **A békítő, összekötő:** mint a neve is elárulja, a küldetése, szerepe abban áll, hogy közelíti egymáshoz az eltérő véleményen lévő csoportokat, szurkolótáborokat, illetve a rendőri erők és a szurkolók között működik.
- **A magányos farkas:** ő nem a csoport embere, hanem kihasználja a csoport által nyújtott keretet arra, hogy a magányos hős akcióit végrehajtsa. Tulajdonképpen egy patológiásan működő személyiség énképtámogató agressziójáról van szó.
- **Az elmebeteg:** ez tulajdonképpen nem egy szerep, mégis találkozhatunk ilyen emberekkel. Rendkívüli eseményeket okozhatnak a kiszámíthatatlan magatartásuk miatt, ezért célszerű figyelemmel kísérni a lelátókon.
- **A focirajongó: ez a lehető legnagyobb tömeg, akiknek célja jó focit látni.**

Mint látható, sokan találnak önmaguknak egy megfelelő szerepet a saját egyéni identitásukon túl, amitől többnek, erősebbnek, különbnek tarthatják magukat, mint a szürke hétköznapiakban, a túl bonyolult világban.

2. A stadion szimbolizált erőszak színtere. Egyrészt lent a gyepen folyik a harc, másrészt a lelátókon és onnan kiszorulva a stadion környékén is. A tömeget alkotó egyének az élet más területén elszenvedett, de nem tudatosult sérelmeiket áthelyezett agresszióval, bűnbakképzésen keresztül, kiélik az ellenségnek kikiáltott ellenfél szurkolótáborán vagy a rendőrségen. Például a zászlócsere a mérkőzés előtt azt szimbolizálja, hogy csak szocializált agresszió történhet a játéktéren, a cél a nemes küzdelem és nem rabolják el egymás zászlaját, nem akarják uralni a másik csapatot, győzni akarnak.

A csapat logóját megjelenítő nyaksálak, zászlók megszerzése az ellenfél szurkolói táborától azonban azt jeleníti meg, hogy aki többet szerzett, az az erősebb, dominálni akarja a másikat, legyőzni. A mérkőzés alatt látványosan égetik el, mintegy megalázva a gyengébbik szurkolótábort.

Alkalmanként nem értjük, hogy miért olyan agresszívok a pályán a játékosok, illetve a nézőtéken a szurkolók. Az agresszivitás egyik oka az, hogy a sportolás közbeni küzdelem megnöveli a tesztoszteron, az adrenalin és más hormonok szintjét a szervezetben, és megemelkedik az agytörzsi aktivitációs szint. Ezért kisebb mértékű frusztrációra is egy magasabb alap aktivitációs szinten lévő agytörzsből természetes módon egy magasabb szintű agresszív válasz keletkezik. Így csökken a tudatossági kontroll a viselkedés fölött. Ez a mechanizmus a szurkolókban is lejátszódik. A második tényező, amelyik megnöveli az agresszivitási szintet az, hogy általában korábban, néhány órával, néhány nappal azelőtt volt egy úgynevezett bosszantási fázis. Ez azt jelenti, hogy leértékelték, esetleg megalázták az egyént, amit azóta elfelejtett, de az „itt és a most” történő cselekmények, akciók hatására aktivizálódik az ott elfojtott agresszív indulat, és maga a személy sem érti, hogy miért, de fokozottan agresszív válaszokat ad, amelyek inadekvát megnyilvánulások.

Győzelem után a győzelmi tor, a hatalom mindenhatóság-élménye vezet az ünnepeléshez. Az élményéhség hajtja ki ezeket a szurkolókat a mérkőzésre, ahol önmagát kivetíti az általa

választott csapatra. Amennyiben a csapata győz, akkor ezt úgy éli meg, hogy ő győzött, tehát a dicsőség élményéhez jutott. Amennyiben a csapata vesztesként hagyja el a pályát, akkor az egybeolvadás miatt úgy érezi, hogy ő szegényült meg, amelynek következtében agressziója ritkán fordul a csapata ellen, de inkább az ellenfél szurkolóin akar elégtételt venni. E mögött is az élményéhség húzódik meg, hiszen ha összecsapott az ellenfél szurkolóival vagy a rendőrökkel, akkor is van miről beszélni egy harmadik féllel, hogy hol milyen testi sérüléseket szenvedett, milyen hőstettet hajtott végre, miközben megszabadul egy-két hétre a feszültségeitől. Megállapítható, hogy mindegyik oldal nyereséggel zárja „játשמáját” (TA-fogalom).

A vereséget szenvedő szurkolói tábor részére a stadion a „kollektív bánatmunka” helyszíne. Ennek a bánatmunkának a lépései :

- visszautasítás (veszteség, vereség);
- szembesülés („Egyszerűen senkik vagytok, hej!”);
- félelem, szomorúság, depresszív hangulat (magába fordultan, sírva ülnek a helyükön);
- düh, harag, agresszió (ez akár a saját csapata ellen, akár az ellenfél szurkolói ellen kifejtett agresszió verbális vagy tettleges formában);
- racionalizálás (ésszerű végiggondolása annak, hogy mi vezetett a vereséghez.);
- elfogadás (beletörődés a kialakult helyzetbe, felszabadul az indulati nyomás alól);
- új csapatválasztás, vagy a régivel megújuló kapcsolat, kötődés;
- megbocsátás (teljes megbékülés);
- hála (öröm, hogy szurkolhat ismételten).

Mit jelent a futball a szurkolónak?

1. A nézőközönség nagyobb részének sportélményt és izgalmat ad. Lehetőséget kap arra, hogy azonosuljon a csapata által megjelenített társadalmi, történelmi, sportbeli pozitív jelentéstartalommal. Például: az MTK a valamikori zsidóság csapata volt, az FTC a keresztényeké, stb. Ezek a jelentéstartalmak ma is utolérhetőek a leértékelő szurkolói rigmusokban.

2. A különböző szurkolói csoportok, így például az ultrák, formális kollektív önkifejezéshez jutnak, olyan szerepekben jelenhetnek meg, amelyek a mindennapi hétköznapokban nem illeti meg őket. Például vezető lehet, kiélheti azokat a vágyait, amelyekhez nem jut hozzá az élet más területén. Ezekben a napokban másként élheti meg önmagát, mintha két identitástudata lenne, egyik a hétköznapokra, egy pedig a mérkőzésekre.

A garázda, futballhuligán szurkolók egy számukra olyan bonyolult világtól szenvednek, amelynek viszonyrendszerét nehezen látják át. Ezért teremtenek a mérkőzések idejére egy egyszerűbb, átláthatóbb, tiszta viszonyokat tükröző „világot”, ahol minden világos, gyorsabb lefolyású. Könnyen jut sikerélményhez, akár győz a csapata, akár veszít. Káoszt kell teremteni azért, hogy más szabályok szerint viselkedhessenek, vagy egyszerűen csak olyan anyagi előnyökhöz jussanak, hogy ne kelljen kifizetni a belépőjegyet, a boltban a sört, stb., és nem fenyegeti a lebukás veszélye. Ha rövid időre is, de megfordíthatják a világot. Ebben az időszakban átélhetik végtelen hatalmukat, ez a „mi tudat”, másként az egyéni identitáson túli élmény, érzés. Erőt érezhetnek, dominanciát, autonómiát.

3. Világnézeti, politikai identitástudatukat megjeleníthetik, demonstrálhatnak nézeteik mellett. A politikai töltetű rigmusra példa: „Zöld sasok, zöld sasok, szárnyaljatok, Torgyánnak

nyaljatok!”, de a múltunkban is van erre példa: így a szocializmus és a kapitalizmus harca, vagy Európával szemben Kína, illetve Afrika feltörekvése kapcsán.

4. Jellemző még az úgynevezett lokális identitástudat, vagyis ahova születünk, annak a területnek, városnak, országnak a csapatának szurkolunk. Ezt nem vették figyelembe 1985. május 29-én a Juventus-Liverpool összecsapáson. Ugyanis az történt a Heysel stadionban, hogy egy szektort fenntartottak a belga és a nemzetközi futballrajongóknak. Az ide szóló jegyeket azonban a Belgiumban élő olasz és angol származású lakosok, valamint az angol szurkolók is megvásárolhatták, mintha semleges belga szurkolók lettek volna. Ennek révén egy szektorba kerültek a semlegesnek mondott szurkolók, akik nemzeti hovatartozásuk miatt a szektorban polarizálódtak, majd az angol szurkolók rátámadtak az olasz szurkolókra. A következmények mindenki számára ismerősek. Egy példa a magyar lokális identitástudat megjelenítésére, a vidék és a főváros közötti különbség hangsúlyozása egy szurkolói feliraton: „Mi a multiplexbe járunk, nálatok még zongoráznak a moziban”. Ezt mutatták az UTE szurkolói a diósgyőrieknek.

5. Ma is őrzi a futball azt a szerepét, amit annak idején – igaz – nem a futballal kapcsolatban fogalmaztak meg –: cirkuszt, kenyeret!

Manapság az élvonalbeli futball elsősorban pénzről és szórakoztatásról szól, másodsorban a sportról.

Hatalmas hírértéke van a futballnak, mint sporteseménynek, de még nagyobb akkor, ha valami botrány vagy összecsapás kíséri. Többen nézik a közvetítéseket, javul a nézettség, többet lehet kérni a reklámokért. A tömegkommunikációs eszközök hovatartozásuknak megfelelően a „vélt közvéleményt” valódi többségi véleményként tálalják. („Vélt közvélemény” valójában az egyoldalúan szűrt, de több embert megszólaltatva, úgy

bemutatott megnyilatkozások, mintha az mindenki véleményét tükrözné.)

A média jóvoltából az esetek egy részében egyoldalúan kerülnek dokumentálásra és bemutatásra az intézkedések.

Sajátos hírszerkesztés uralja a média egy részét, köztudottan nem az a hír, ha a postást megharapja a kutya, hanem az, ha a postás harapja meg a kutyát. Érdeke a médiának, hogy legyenek hírek, ezért, ha kell, gyártanak híreket, vagy megszervezik, hogy időben értesüljenek az összecsapások helyéről és idejéről. A verekedni szándékozók narcizmusának jót tesz a felvétel vagy a közvetítés.

Természetesen alacsony a hírértéke egy szakszerű rendőri intézkedésnek, és nyilván magas a kifogásolható, esetleg túlkapásnak tűnő fellépésének. A média jól kiszolgálja a futball-huliganizmust azzal, hogy az alacsony önértékelésű garázda szurkolók szerepléshez jutnak, így elmondhatják baráti társaságban, hogy ott voltunk, győztünk, vagy ellenkező esetben hősiiesen harcoltunk. Ezzel ebben a körben presztízsnövekedést érnek el a tévé képernyőjén bemutatott verekedők. Egy idő után kialakul „a veteránok klubja”. A presztízsnövekedésre jó példa az, amikor a szurkolók kérik saját csapatuk vezetését, hogy a tévés mérkőzéseken ott jelöljenek ki számukra szektort, amit a tévé-kamerák képesek mutatni. A 2000. évi szurkolói konferencián szintén a média előtt találkozhattak egymással a futball huliganizmus „veteránjai”.

Tulajdonképpen a rendőrség is építhetne a "vélt közvélemény" hatásmechanizmusára, nevezetesen arra, hogy az emberek engedelmeskednek a „vélt közvélemény” nyomásának és hisznek benne. Pozitív, jól átgondolt sajtómunkával sokat lehet lendíteni a rendőrség image-én, amely visszahat a következő rendőri intézkedésre.

A stadion és a futballmérkőzés jelentősége a futballhuliganizmus szempontjából

A rendezvény és annak helyszíne fókuszálási lehetőséget biztosít azok számára is, akiknek tömegre van szükségük ahhoz, hogy annak arcnélküliségét, elfedő működését kihasználva rendbontást, garázda cselekményeket hajthassanak végre. Kevés olyan rendezvény van, amely ekkora tömeget fókuszálna, gyűjtene össze viszonylag kis területre, ahol nagy a fizikai közelség, az emberek össze vannak tömörülve, például: egy szektorba, aluljáróba vagy kordon mögé szorítva. Ugyancsak kedvez a garázda magatartásnak az ellentétes szurkolói táborok elszeparálása, ezzel kialakítva a polarizációt. Ha a tömegnek nincs legalább két pólusa, akkor ott nem is lehet összecsapás, illetve, ha nincsenek összetömörítve az egy pólushoz tartozók, akkor nem érzik, hogy milyen erősek. (Például az Újpesti Dózsa és az FTC szurkolóinak elkülönítése.) Minél kisebb területre szorulnak össze a szurkolók, és minél közelebb vannak egymáshoz a polarizált szurkolótáborok, annál nagyobb a belső nyomás a tömegben, annál több a „puskapor”. A stadionokban is folyik tovább a térnyerés, ugyanis szükség van a garázda magatartáshoz arra, hogy akik hajlamosak ilyen cselekményekre egymás mellé kerülhessenek, mivel így tudják egymásban erősíteni ezt a tendenciát, megszervezni önmagukat. További térnyerés folyik először csak hanggal, kiabálással, pirotechnikai eszközökkel, feliratok gyártásával, később pedig a pályára való beugrással, mintegy folyik a kiszorítási a területről. Tulajdonképpen territoriális harc folyik: „miénk itt a tér!” Ennek durvább megjelenési formája az, amikor megjelenik a másik szurkolótábor leértékelése: „fradista cigányok, b. az anyátok”, „lila majmok”, ezen keresztül úgy történik a térnyerés, hogy nem ember az, aki cigány, aki majom. Aki nem ember, az nem fajtárs, tehát elpusztítható, nem keletkezik lelkiismeret-furdalás az ezt követő agresszió során. Márpedig ha elpusztítottuk az ellenfél szurkolóit, akkor „miénk itt a tér”. Mindez csupán ritualizált agresszió, játszma (TA-értelemben); hiszen ha elpusztítanak az ellenfeleiket, akkor fel kell adni a saját csoportidentitásukat is,

mivel nincs ki ellen tovább harcolni. Az élősködőnek sem áll érdekében elpusztítani a gazdanövényt, vagy a gazdaállatot, mert azt követően minek a nedveit szívja.

Minden csoportnak fontos, hogy fenntarthassa a saját csoportidentitás-tudatát. Pontosan megjelölik, hogy miről szól az együttlétük. Például békés szurkolásról, verekedésről. Jól lehet látni, amikor az egy szurkolói táborhoz tartozó tömeg nem homogén tömegként viselkedik, hanem megjelennek ezek a belső erők és elkezdnek működni. Például az egyik szurkoló szétszedi a rendőri fémkordont, mintegy jelezve: készen áll arra, hogy átrohanjon az ellenfél szurkolótáborához vagy a rendőröknek támadjon. A mellette álló békésebb szurkoló azonban összeilleszti a fémkordont, mert ő szurkolni jött, és nem verekedni. Mindkét fél igyekszik a saját kisebb csoportjához kötődő identitását fenntartani. Készen állnak arra, hogy saját belső rendfenntartó egységeket hozzanak létre, amelyek szavatolják, hogy csak az történhet körülöttük és velük, amiben megegyeztek korábban. A rendőrség a jövőben jobban építhetne azokra a szurkolói csoportokra, akik csupán mérkőzést szeretnének nézni. Valószínű, hogy ezért nem oldja meg az ultrák elszeparálási kísérlete a futballhuliganizmus kérdését, hiszen megengedett számukra a polarizáció, a megszerződés, a tényérés.

Mit jelent a futballhuliganizmus jelensége a rendőrség számára?

Ezeknek a jelenségeknek a kezelési igénye indokolja az ennek megoldására szakosodott rendőri alakulatok létjogosultságát. Lehetőséget biztosítanak a rendőrállomány szakmai felkészültségének, kompetenciájának bebizonyítására. Teret, szerepet nyerhetnek azok a rendőrök, akiknek szintén magas az agresszivitási szintjük, de ezt szocializált keretek között kívánják kiélni, valami jó, nemes ügy érdekében.

Természetesen azt is jelentheti, hogy ez ismételtelen olyan munka, amiből nem lehet győztesen, közmegelegedésre kijönni.

A futballhuliganizmus kezelésének stratégiai elképzelései az angol kormányzat szerint:

1. A kontroll:

Ez az elképzelés arról szól, hogy egy ideig ki kell vonni a futballpályák környékéről a garázda szurkolókat. Ennek eszközei:

- Pályáról való kitiltás (nyilván ennek olyan feltételei vannak, mint a névre szóló belépők).
- Pénzbüntetés.

A fent bevezetett intézkedések nem bizonyultak hatékonyak.

2. Az elkülönítés:

Ez tulajdonképpen arról szól, hogy a békés szurkolókat, és az ellentétes szurkolótáborokat el kell különíteni egymástól, amikor a stadionokba érkeznek, illetve bent.

Megoldási kísérletek:

a) Ketrecbe zárják őket.

Következményei:

- Növelte a rendes szurkolók biztonságérzetét.
- Megnőtt a kohézió a garázda csoporton belül, ettől erősebbnek érezték magukat, fokozódott a belső nyomás a térdnyérésre.

A rendbontások a stadionokon kívülre kerültek. A rendőrök és a szurkolók összecsapásai növekedtek a rendőri biztosítás ellenére is.

b) Az alkohol kimérésének megszüntetése a futballpályákon és környékén.

c) Beléptetőrendszerek kiépítése.

- d) Videofelvételek készítése a szurkolótáborról a stadionban és a stadionhoz vezető úton.
- e) A vezérhuliganok figyelemmel kísérése, kontroll alatt tartása.
- f) A stadionok modernizálása állami támogatással, ülőhelyek építése, kulturált kiszolgálás.
- g) A média szerepének tisztázása, és bevonása a huliganizmus kezelésébe, a szereplési vágy kezelése.

3. Integrációs törekvések a futballvezetés és a klubok részéről:

- a) „Egy fenék, egy szék”, vagyis helyre szóló, névvel ellátott jegyek, a nyilvántartás miatt. Így könnyebb visszakeresni, hogy ki ki mellett ült, ha valami rendkívüli esemény történt.
- b) A klubok kontaktust kerestek a helyi lakosokkal, hogy előkészítsék őket egy-egy nagyobb mérkőzésre, a várható szurkolói magatartásra.
- c) Klubtagsági rendszer kiépítése, klubkártya kiváltásának, vagy a bérletek megvásárlásának fejében biztosítanak mindenkinek egy-egy biztonságos helyet, ahol nem érheti őket semmilyen atrocitás.
- d) A család felé fordulással az volt a szándék, hogy a nőket megnyerve a focimérkőzésnek, elérjék, hogy egész családok menjenek ki a futballmérkőzésre. Szerették volna elérni, hogy a családnak egy hétvégi félnapos programjává váljon a mérkőzés megtekintése.

A fenti kísérleteknek voltak apróbb eredményei, de tulajdonképpen véglegesen nem oldották meg a futball-huliganizmus problémakörét. Például: kiszorították a stadionokból a garázda magatartású szurkolókat, ekkor azok a stadionon kívül garázdálkodtak. Nem sikerült a nőket bevonni, így a családok sem járnak ki focimérkőzésekre.

Magyarországon is tettek és tesznek is kísérletet még arra, hogy a fenti intézkedéseket bevezessék, ettől remélve a megoldást.

A pályákon gyakran láthatunk biztonsági szolgálatokat. Sajnos többségének a működése nem elég hatékony. Például az UTE–FTC mérkőzésre 1999. évben ellenőrzés nélkül engedték be az embereket. Egy másik esetben azt lehetett tapasztalni, hogy a biztonsági szolgálat embere hosszas keresés után valamit átad Diósgyőrben a hungarista csoportosulás embereinek. Ez nem oldja meg a biztonság kérdését a pályákon, a rendőrség képes lenne rá.

A hazai rendőrség és a futballhuliganizmus kezelése

Meggyőződésünk, hogy a csapaterős rendőri tevékenységek részét képezik az adott ország, így Magyarország biztonságfilozófiájának és politikájának. Az intézkedéseket kiadó parancsnokokat több oldalról éri nyomás, ami befolyásolja, hogy az adott intézkedést a megmozdulás mely időszakában és milyen formában vezeti be.

Ezek lehetnek:

- A média igyekszik befolyással lenni, mintegy irányítani a rendőrség munkáját a hírszerkesztésen keresztül. Sajátosan olyan felvételeket készítenek, amelyeken a rendőrség válaszreakciói látszanak csak. Így az azt megelőző garázdá viselkedést elhagyva úgy tűnik, hogy a rendőrség indokolatlanul agresszív, sőt még maga a rendőrség provokálja a szurkolókat. Persze ez a cinikus összekacsintás érthető is a szurkolókkal, amikor egymásra vannak utalva.
- A törvényben foglalt elvárások és garanciák is meghatározzák az aktuális döntést, amelyeket mérlegelnie kell, hiszen az intézkedéseit utólag elemzik. Szeretné jól végrehajtani a feladatát, mindenki meglegedésére.

- A közvetlen előljárók szóbeli parancsai, elvárásai az esetek egy részében a legnagyobb hangsúllyal bírnak egy parancs végrehajtásában.
- Korábbi intézkedések során szerzett tapasztalatok szintén meghatározó erővel bírnak. Egyrészt, ha sikeres volt, akkor megerősítőleg hat, másrészt, ha elmarasztalást kapott, akkor mérlegelni fog, ez azonban megnyújtja a döntési időt.
- Az adott parancsnok által önmagában létrehozott szerepelvárások is hatnak rá.
- A parancsnok által feltételezett referenciacsoport szerepelvárásai is megjelennek a döntéseiben. (Referenciacsoport: az a csoport, akihez hasonlítani szeretnénk, akiknek az értékeit tanuljuk, képviseljük, és mintának tekintünk.)
- Az intézkedő rendőrt vagy a vezetőjét egy időben több egymástól eltérő elvárás is kényszeríti valamely választásra. Például, ha a szurkolók „h. rendőrt” skandálnak, akkor a társak szerint jól szájon kell vágni, a törvény szerint pedig mást kell tenni. Ez a szerepfeszültség, amely képes nagymértékben lelassítani a döntési folyamatot, illetve ritkán korai döntésre sarkallja a parancsnokot.
- Amikor döntést hoz valaki, akkor számba veszi az összes tényezőt és az összes rendelkezésre álló információt, döntési lehetőséget és csak ezután tér vissza a helyes döntésre. Például ha a rendelkezésére áll 100 egységnyi választási, döntési lehetőség és a helyes döntés a huszadik helyen áll, akkor is végigmegy a maradék 80-on, csak ezután tér vissza a huszadikhoz, és adja ki a parancsot.

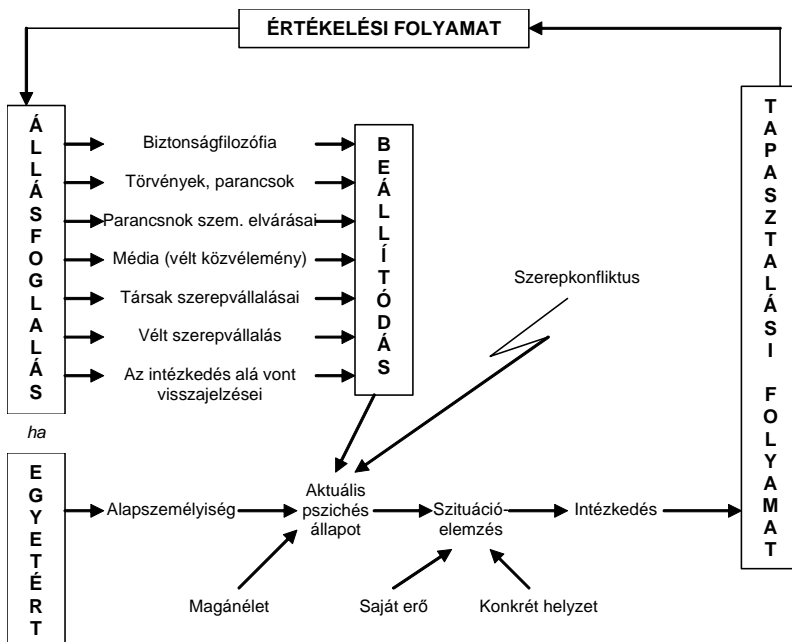
Ebből következik:

- Megnövekszik a döntési idő a számba vett lehetőségek arányában; tény, hogy jobb, ha van választási lehetőség, mintha nincs, de a túl sok sem jó.
- Csökkenteni kell a mérlegelendő információk és lehetőségek számát, mert ebben az esetben lecsökken a döntési idő.

A következő folyamatábrával azt szándékozom bemutatni, hogy egy döntés pillanatában mi játszódik le a felelős vezető gondolataiban és lelkében. Bízom benne, hogy jól látható lesz, milyen nehéz helyzetben van az utasítást, intézkedést kiadó vagy foganatosító parancsnok. Számára rövid idő áll rendelkezésre a döntési folyamat elvégzéséhez, de az ezt követő értékelő-elemző munkát végzők számára bőségesen megadatik az idő, hogy szinte minden szempontot figyelembe vehessenek, és ütköztethessék a hatályos szabályozókba.

Nehéz és felelősségteljes ezért az önálló döntésre kényszerített parancsnokok, de akár a járőrök helyzete is.

A döntést befolyásoló tényezők:

Az esetek elemzéséből először úgy tűnt, hogy a defenzív biztonságfilozófiai megfontolások miatt késnek az intézkedések és azok végrehajtásai, ezért kényszerül a rendőrség arra, hogy a tovább eszkalálódott helyzetet nagyobb erővel kelljen megoldani, mintha időben avatkozott volna be. Olyan látszat keletkezett, mintha a rendőrség megvárna, hogy elegendő törvényes ok álljon rendelkezésre a beavatkozáshoz, ezzel biztosítva saját magát, hogy törvényesen járt el. Mondhatnánk azt, hogy igen, törvényesen, de nem szakszerűen. Ugyanis ha korábban, szinte csírájában fojtja el a normálistól eltérő, deviáns, aszociális viselkedéseket, akkor könnyen minősíthetik az intézkedést

törvénytörőnek; mi pedig valószínűleg, hogy szakszerűnek látnánk, sőt azt mondhatnánk, hogy offenzív. E fogalom alatt azt kell érteni, hogy elébe megy a rendkívüli eseményeknek intézkedésekben vagy erődemonstrációban. Nagyon jó péda erre a Készenléti Rendőrség (ma REBISZ) bevetési csoportjainak fegyelmezett, erőt sugárzó megjelenése azokon az útvonalakon, amelyeken a szurkolók közlekednek. Egy kis létszámú, összeszokottságot, határozottságot mutató rendőri erő képes megakadályozni csupán a jelenlétével, hogy a garázda szurkolók mellé felsorakozzanak a békésebb szurkolók, mivel egyenlőtlennek ítélik meg az erőviszonyokat.

Kutattuk azt is, hogy folyik-e játszma, amelynek kezdeményezője a rendőrség. (Itt a játszmát a tranzakcióanalízis értelmében használtuk.) A játszma célja, hogy olyan viselkedést provokáljon ki, amely a játszmát kezdeményező számára a kívánt előnyt, magatartást hozza. Beszélve a részt vevő rendőrökkel azt lehet mondani, hogy nincs ilyen. Hollandiában konzultálva az ottani készenléti csoport vezetőjével az a benyomás alakult ki, hogy komoly játszmákat kezdeményez a rendőrség azért, hogy a jogosság, törvényesség látszata megmaradjon és mégis össze lehessen csapni a szurkolók randalírozó csoportjaival. Készülnek a visszavágóra. Ez pedig arról szól, hogy létrejön egy beállítódás, ami nyilvánvalóan torzítja a kialakult helyzet értelmezését, illetve provokatívan lépnek fel a randalírozásra hajlamos csoportosulásokkal szemben azért, hogy amikor a szurkolói viselkedés elegendő indokot ad a beavatkozásra, akkor elégtételt vehessenek korábbi sérüléseikért, veszteségeikért, valamint bizonyíthassák szakmai kompetenciájukat, indokolják a szervezeti egység létjogosultságát, szükségességét.

Az azonban tapasztalható az UTE–FTC mérkőzés előtti időszakban, hogy a szurkolók játszmát kezdeményeztek több alkalommal a kivezényelt rendőri erőkkel. Szinte provokálták az egyes rendőröket, hogy azok valamilyen agressziót mutassanak.

Megfontolásra ajánljuk a következő gondolatokat

1. Indokoltnak látjuk, hogy történjen meg a biztonságfilozófia tisztázása, ha szükséges, újrafogalmazása, vagyis legyen a rendőri erők fellépése offenzív. A defenzív „várd meg, még megakadályozhatod, fogd meg, torold meg” helyett az offenzív „előzd meg” legyen a jelszó. Ez a rendőri oldalról valójában nem kifizetődő taktika, hiszen nehéz bebizonyítani, hogy mekkora probléma keletkezhetett volna, ha nem történik meg a megelőzés. Sokkal látványosabb és könnyebben igazolható a szurkolók rendbontásait követő rendőri fellépés.

Szükséges elfogadtatni a tömegkommunikáció útján: hogy akkor dolgozott jól a rendőrség, ha a közvéleményben az a benyomás keletkezik, hogy nem is lett volna szükség arra, hogy a rendőrök biztosítsák a mérkőzést.

2. Pontosan és határozottan jelölje ki a rendőrség a működési határait, nevezetesen a tömeg elől elzárt területet; ezzel vegye elejét a természetes módon megjelenő térnyerési folyamatnak a garázda csoportok részéről. Nem lehet pontosan eldönteni, hogy mitől válik alkalmanként a határ frontvonallá. Például: a fémkordon mint egy várfal vagy sánc működik, ennek vonalában ütköznek meg a szurkolók a rendőrökkel, mintha nem tisztelnék a fémkordont. Amint a rendőri erők a kordontól 1 méteren belül vannak vagy közvetlenül mellette állnak, akkor a szurkolók tisztelik ezt a határt. Az a benyomásunk alakult ki, hogy valójában a rendőri élőerős zárasi vonal képezi a valódi határt, és ez sérthetlenebb, mint a fémkordon. Ha a fémkordon a rendőri erők és a szurkolók között van, akkor azt szimbolizálja és ezen keresztül azt a beállítódást hozza létre, hogy: mi nem egy oldalon vagyunk, tehát ellenfelek vagyunk. Az agressziót például könnyebben fejti ki a támadó szurkoló a fémkordon ütögetésével, ráncigálásával. A tárgyról könnyebben viszi át az agressziót közvetlenül a személyre. Amennyiben nincs elválasztó szalag és fémkordon a rendőrök és a szurkolók között, hanem azok a zárást

végző rendőrök mögött vannak, akkor ez azt szimbolizálja, hogy mi, a mögöttünk lévő területet védjük, de egy oldalon vagyunk, tehát nem vagyunk ellenségek. Az emberek a hitüknek, hiedelmeiknek, meggyőződéseiknek engedelmessé válnak. Képesek vagyunk a tér, a terület kialakításával megüzenni az embereknek, hogy melyek a nyilvánvaló szándékaink, és melyek a titkos, rejtett üzeneteink. Az, hogy mi történik egy szituációban, mindig a titkos, rejtett üzenetektől függ.

Úgy gondoljuk, hogy lehetőség szerint kerülni kell a frontvonalak kialakítását vagy közvetlenül a fémkordon, kerítés vagy a szalag mellé kell állni a rendőröknek. Megkockáztatom, hogy hatékonyabb lenne az intézkedés, ha a rendőr nem a kerítés, fémkordon, szalag túoldalán állna, mert ezzel teret enged át, lehetővé teszi a polarizációt, mintegy ösztönözve a támadást, hanem a szurkolók oldalán foglalna helyet. Ha a fémkordon, a kerítés a rendőr és a szurkolók között van, akkor hamis védettség-, ill. biztonságérzetet kelt, és ezzel bátorítja a garázda szurkolókat, hogy megszerveződjenek és később agresszív módon viselkedhessenek.

3. Lehetőség szerint kerülni kell az útvonalon az olyan akadályok kialakítását, amelyek szűkületet hoznak létre (útszűkület, kapu stb.). Ha mégis szükség van erre, akkor úgy kell azt kialakítani, hogy ne torlódjon fel a tömeg, vagyis több kikaput, illetve néhány nagyot hagyni. Ugyanis az embereknek is van egy belső intim szférája, távolsága, amelyen belül nem szívesen érez más embert. Ha kölcsönösen egymás intimterében állnak, akkor ez a helyzet mindenfajta külső hatás nélkül is agressziót szül.

Ezért előnyös például az olyan stadionkialakítás, ahol önálló székek vannak, nem pedig padok és állóhelyek.

Maga a stadion építésetileg is fokozza az agresszív beállítódást aréna jellegével, ezért lenne célszerűbb több és nagyobb kapuval, több bejáratval ellátni az épületeket.

4. Célszerű lenne jogi értelmezést kérni arról, hogy meddig számít békés szurkolótábornak egy tömeg, és milyen szempontok alapján, mikortól más típusú tömegnek.

Alkalmanként úgy tűnt, hogy a társadalmi elégedetlenség, ellenérzések legalizált kiélési formája az, ahogyan a hatalmat szimbolizáló rendőri erőkkel viselkedtek a szurkolótábor kis csoportjai. Elő szokott fordulni az, hogy az élethelyzete, kvázi a társadalomtól elszenvedett sérelmei miatt az elfojtott indulatokat, ellenérzéseket a hatalmat megjelenítő egyenruhás rendőrök ellen fordítja a tömeg. Ha a tömegnek nem mutatunk egyenruhás rendőri erőt, akkor viszonylag rövid időn belül megszervezi önmagából a saját rendfenntartó erejét. Hiszen fontos a tömegnek, hogy identitását fenntarthassa. Például: a rendszerváltás időszakában láthattunk egy békés demonstrációt, amelyet nem biztosítottak egyenruhás rendőrökkel. A tömeg megszervezte a maga védelmét, és kilökte magából azokat az elemeket, amelyek mást akartak, mint egy békés demonstrációt, tehát nem engedte meg, hogy más típusú tömegként működjenek. Amennyiben kintről biztosítjuk egyenruhás rendőri erővel a tömeget, akkor a rendőrség átvállalja a felelősséget, neki kell biztosítani, hogy a demonstráció az a demonstráció legyen, aminek bejelentették. A tömeg kényes arra, ha beavatkoznak – különösen a hatalom oldaláról – a működésébe. Ebből az következik, hogy lehetőség szerint hagyni és ösztönözni is kell, hogy a tömeg indíttatásának, identitásának megtartása érdekében megszervezze saját magát, önmaga védelmét, mert így felelősséget érez a fellépéséért, és egész biztosan nem csúszik el a szélsőséges irányába.

5. Tény az is, hogy az emberi rendszerekre – ilyen például egy szurkolótábor, de egy demonstráció, tüntetés is – jellemzőek a rendszerek működési sajátosságai; az emberi rendszerek különösen nehezen kiszámíthatóak. Ennek ellenére a szakemberek mégis az úgynevezett lineáris, ok-oksági gondolkodásmóddal igyekeznek kezelni őket. Tehát úgy

gondolják, hogy valamely intézkedésnek egyenes következménye valamely változás. Erre a rendszerek rendszeresen rációznak.

Ahhoz, hogy egy rendszert hatékonyan tudjunk kezelni, érdemes megtanulni az úgynevezett rendszerelvű gondolkodásmóddal dolgozni, ami nem ismeri a vagy-vagy típusú, „egy időben csak egy dolog lehet igaz” megközelítést, hanem szerinte egy időben akár több dolog is igaz lehet, illetve a rendszerek alkalmanként paradox módon reagálnak a beavatkozásokra. Például a biztonsági kamerák megjelenésétől azt várták, hogy beazonosíthatóvá válnak a garázda szurkolók. Ennek elkerülésére elfedik az arcukat, kapucnit húznak a fejükre, átöltöznek, lehetetlenné teszik a későbbi beazonosítást. A stadionok beléptetőrendszerének korszerűsítésére a szurkolók ma már nem bent csinálják az összetűzéseiket, hanem távol a stadiontól.

A rendszerekben két típusú kör, erő működik: az egyik az úgynevezett kiegyenlítő, a másik pedig a megerősítő. Például: kiegyenlítő kör a szoba automatikus hőszabályozása, vagy például amikor a tömeg megindul a szélsőséges irányába, akkor vannak belső hangadó erők, amelyek lecsillapítják ezeket az indulatokat, és újra békésen demonstrálhatóvá vagy szurkolóközösséggé válnak.

Megerősítő körre egy példa: a provokátor, az agresszor ilyen szerepet tölt be a csoportban, ezek a személyek a működésükkel igyekeznek a csoport, a tömeg együttlétének jellegét megváltoztatni, például békés szurkolótáborból garázda, agresszív tömeggé.

A tömeg rendszerelvű kezelése végül is könnyű, hiszen támogatni kell a kiegyenlítő szerepet betöltő embereket, és ki kell emelni a tömegeből a megerősítő szerepet megvalósítókat. Ehhez azonban szükség van erre kiképzett parancsnokokra, akiknek szemük van ehhez.

A tapasztalatok szerint mindössze a szurkolók egy százaléka tartozik azok közé, akik nem a labdarúgás élményéért, hanem balhéból járnak mérkőzésekre. Nekik ugyanis szükségük van arra, hogy heti egy-két alkalommal adrenalinral töltődjen fel a

szervezetük. Mindenképpen megteremtik a lehetőségét annak, hogy izgalomhoz jussanak, verekedhessenek. Bármilyen furcsán hangzik is, ha nekik fel lenne kínálva az, hogy a mérkőzést követően az arénában gladiátormérkőzést vívhassanak, ezt meg is tennék, mivel csak helyszínt keresnek a bandaháborúhoz. Annak idején utcák, felvég, alvég, városrészek, vagy falvak és városok, falvak és falvak között folytak ilyen ifjúi csínytevések. Hiszen nem volt olyan bál, ahol ne verték volna el a szomszéd faluból érkező bálozókat. Ennek a hagyományai élnek tovább ebben, hiszen maga a futball is ilyen versengő hagyományokból alakult ki, két falu, két város közötti formalizált rivalizációból.

6. Köztudott, hogy az erőszak erőszakhoz vezet, kivéve, ha olyan nagymértékű az egyik oldalon az erőszak, hogy teljes mértékben elfojtja a másik oldal agresszív törekvéseit. Ebből lineáris gondolkodással az következne, hogy a rendőrség fellépésének elrettentő erejűnek kell lennie, mert ezzel el lehetne fojtani a másik oldal agresszív szándékait. Ez körülbelül két-három alkalommal lenne csak igaz, mert osztársadalmi, de világméretben is működik a rendszereket jellemző kiegyenlítő működési mód. Ez azt jelenti, hogy a politika oldaláról nyomás érkezne a rendőrségre, hogy ne demonstráljon ekkora erővel, illetve eszkalálódhatna az agresszió, és a tömeg ilyen irányultságú csoportjai megerősítenék önmagukat. A fentiekből az is következhetne, hogy ha az egyik oldal csökkentené a fellépésének agresszív jellegét, akkor eltolódás következne be a béke irányába, ami egyébként meg is történik. Célzerű a rendőrség oldaláról felvállalni ennek nemes kockázatát.

7. Jó lenne, ha a lelátókon több kisebb szurkolói csoport lenne elszeparálva függőlegesen, megnehezítve az átjárást, megkönnyítve ezeknek a szektoroknak a figyelemmel kísérését. A rendbontókat gyorsabban lehetne kiszedni, ha ezekben a szektorokba 2-3 fős egyenruhás rendőri erőt helyeznének el a lelátó tetején, mert nem a kamerától, nem a kerítéstől riadnak

vissza, hanem a közvetlen ellenőrzésnek van visszatartó ereje, annak, amikor úgy érzik, hogy közvetlenül kontrollban vannak tartva. A videofelvételeken jól látható, hogy rendőreink félnek a konfrontációtól, alig vesznek fel szemkontaktust a szurkolókkal. Ezzel dominanciát engednek át és a kezdeményezést is felkínálják a szurkolóknak.

8. Fontos, hogy dolgozzanak civil ruhás rendőrök is a szurkolói csoportokban, ezek a rendőrök lehetőség szerint ugyanazokkal a szurkolócsoportokkal találkozzanak. A személyes ismeretség, a személyes kontaktus minden csapaterős fellépésnél többet ér. Tudni lehet, hogy a kapcsolatok semmiféle szervezeti, hatalmi szóval nem helyettesíthetők, sőt nincs is hatékonyabb működési forma, mint a folyamatos kommunikáció és a jó kapcsolat. Így nem ellenségnek tartják a rendőrséget, hanem partnernek. Valószínű, ha állandó kapcsolat van egy-egy jól kommunikáló, felkészített rendőr és egy-egy szurkolócsoport között, akkor ezeken a rendőrökön keresztül rendszeresen információt kaphatna a rendőri vezetés a tervezett rendkívüli eseményekről. Németországban is sokat segített a footballhuliganizmus kezelésében az, hogy néhány szakember fő munkaterületévé vált ennek a kezelése, így e terület specialistájává válhattak.

9. A szurkolók között van egy olyan jelentősebb csoport, akik szeretnének megjelenni a tömegkommunikációs eszközökön keresztül, hiszen mint mindenkinek, nekik is szükségük van a figyelemre. A mi szakmánkban ezt úgy hívják: stroke. Vagyis érintésre van szükségük, ami lehet simogatás vagy ütés. Ezek az emberek kiprovokálják, hogy figyeljenek rájuk. Mi lenne, ha a médiákkal történő együttműködés kapcsán ezt a figyelmet pozitív módon, a rendőrség által meghatározott keretek között kapnák meg?

10. Fontos demonstrálni a rendőrségnek, hogy nincs jogmentes terület, sem úgy, hogy mi nem látunk oda be, sem úgy, hogy az arcát eltakarja a szurkoló. Kifejezésre kell juttatni, hogy nincs olyan terület, ahol érvényét veszíti a törvényesség, erre azért van szükség, mert a garázda elemeknek fontos a tömeg arc nélkülsége és annak fenntartása, mert ezt kihasználva felelősségre vonás nélkül követheti el a garázda cselekményeket, mintegy védőernyőnek használva a tömeget.

11. A rendőrség tagjainak mindig kézben kell tartani az eseményeket, azok a beosztott rendőrök és vezetők, akik a belső félelmeikkel, szorongásaikkal küzdenek egy-egy esemény kapcsán, nem képesek teljes mértékben figyelmüket, energiájukat az eseményekre fókuszálni. Az egyik vonatkísérés során került a felszínre olyan vélemény, hogy voltak, akik féltek a tömegtől. Nyilván akadtak olyanok is, akik ezt nem merték felvállalni és elmondani. Amikor összevonták a rendőri erőt, akkor éppen ezt a félelmet, és a „nem egy oldalon” vagyunk ellenséges viszonyt demonstrálták a tömegnek. Ezzel erőt, teret és hitet engedtek át nekik. Ezt követően okoztak tüzet a szurkolók a szerelvényen. Lehet ennek másik oka az is, hogy kiemelték a tömegből azt az állampolgárt, aki felvagdalta az üléseket. (A sajtóban soha ne nevezzük szurkolónak a garázda állampolgárt, ha ezt megtesszük, akkor hosszú távon oda vezet, hogy a szurkolók nem azonosítják magukat a garázdákkal és kilökik magukból ezeket a személyeket.) Azzal, hogy kiemelték a garázda személyt kezdte elveszíteni a tömeg védőernyő szerepét, tehát azt, hogy névtelen és büntetlen maradhat a garázda személy, hiszen az egy jogmentes terület. A tűzokozással azonban ezt a hiedelmét a tömegnek újra helyreállíthatták. Rendszerszemléletű magyarázattal élve kiegyenlítő szerepet töltött be a tűz okozója a rendszerben, fent akarta tartani azt a hitet a szurkolókban, hogy láthatatlanok maradhatnak, szabad tovább garázdálkodni.

Ehhez az kellett, hogy megérezzék, lássák a rendőri reakciókat, amelyek a félelemről szóltak és arról, hogy kicsúszott a kezükből az irányítás.

Tömegpánik a futballpályákon

1. A pánik jelensége:

Pánikról akkor beszélhetünk, ha egy emberi csoport, rendszer működését szabályozó értékek, rendező elvek valamely ok hatására egyik pillanatról a másikra, előre be nem jósolható módon és időben megváltoznak igen rövid idő alatt.

2. A pánikot jellemzi:

- Rövid idő alatt változnak meg a rendszer működését szabályozó értékek, és helyébe új értékek lépnek.
- Jól látható a kiváltó ok, vagy az, amit annak hisznek.
- Az emberek viselkedése nagymértékben elveszíti a szocializáltságát.
- A pánik robbanásszerűen terjed.
- Az egyéneknél igen nagy mértékű stresszélmény keletkezik, valószínű, hogy ettől veszítik el a viselkedésük racionalizáltságát.
- Jellemző viselkedési minta a menekülés, minimális a megküzdési motiváció.
- A pánikba esett emberek nem úgy viselkednek, mintha folyadék halmazállapotúak lennének, mert abban az esetben valamennyi menekülési irányt egyenlő mértékben vennék igénybe. A tömeg úgy viselkedik, mintha szemcsés szerkezetű anyag lenne benne, ezért képes bedugítani a kijáratot a tömeg, illetve nem egyenlő eloszlást mutat minden kijáratnál.
- Az első 10 percben halnak meg a legtöbben.
- A rendfenntartó erők általában elkésnek a helyszínről, illetve már a lecsillapodott tömeget irányítják csak.

Mint látható: a pánik jelenségének is léteznek szabályai, amelyeket követ. Ebből az is következik, hogy alapvetően megjósolható, hogy mi indítja be, illetve az, hogy milyen viselkedésre lehet számítani, milyen módon kezelhető a tömeg.

3. A futballpályákon kialakult pánikhelyzet jellemző okai:

- Tűz kialakulása valamely szektorban, épületrészben.
- Tribün vagy fal leomlása.
- Terrorcselekmény végrehajtása, robbantás.
- Garázda szurkolói magatartás következtében kialakult esemény, verekedés, halált okozó sérüléseket követő menekülés, vagy a tömeg megindul valamely irányba, és agyonnyomja az embereket. Ez akkor fordulhat elő, amikor valamelyik szurkolótábor megérzi a másik szurkolói csoport vagy a rendfenntartó erők gyengeségét, és mint a lavina rázúdul a kisebbségre. Ekkor könnyen alakul ki pánik és következik be baleset, halál. A támadók szinte ekstázisba kerülve, fájdalmat nem érezve, a tesztoszteron, adrenalin, endorfin hormonoktól megrészegülve, kontrollt veszített állapotban bántalmazzák az áldozataikat.

4. A jellemző halálokok:

- Fulladásos halál, mivel a menekülő, ritkábban a támadó tömeg falhoz, kerítéshez nyomja, vagy agyon tapossa az embereket.
- Súlyos testi sérülések, amit a csontok törése, a zúzódások okoznak, vagy a szektorokat elválasztó gyenge minőségű vasak nyársalták fel a résztvevőket.
- Ritkábbak azok a sérülések, amelyeket közvetlenül ember okoz embernek valamely eszközzel, késsel, stb.

5. Leggyakoribb menekülési irány:

- Lefelé a pálya irányába, még akkor is, ha lenne más, egyszerűbb menekülési útvonal. Mintha vonzaná az embereket a szabad tér látványa, illetve amerre néznek, arra menekülnek.
- Amerre a többség menekül, az egyén is arra veszi az irányt, valószínű, hogy az a hit dolgozik az emberekben, hogy ennyien nem tévedhetnek, ott valami biztos menekülési útvonalnak kell lennie.

6. Mi a teendő a pánikhelyzetek kezelésére?

Tervet kell készíteni a stadionokban pánikhelyzetekre, aminek minimálisan tartalmaznia kell az alábbiakat:

- Meg kell tervezni a menekülési útvonalakat, nem szabad létrehozni mesterséges útszűkületeket sem a pályára befelé, sem kifelé menet, illetve egy adott keresztmetszetű folyosón, kordonban stb. kialakítani tágabb, öblösebb részeket, mert amikor újra azonos lesz a korábbi keresztmetszettel, ott úgy működik az útvonal, mintha szűkület lenne.
- A lelátók teljes szabaddá tétele a pálya közepe felé, vagyis le kellene bontani a pálya felé eső kerítéseket.
- A menekülési útvonalak kiemelt, megkülönböztetett megjelölése, amelyek füstben, erős zajban is jól kivehetőek.
- Olyan szektorok, pályaterületek megjelölése, amelyeken elsősegélyhez lehet jutni, a sérülteket el lehet helyezni és onnan elszállítani, tehát minden esetben kell lennie üres szektornak.
- Az elsősegélyhelyeken kell lennie újraélesztő gépnek és több lélegeztető eszköznek is.

- A hangosítóberendezésnél kell lennie állandó készenlétben valakinek, aki kellő ismerettel rendelkezik a tervet illetően, eléggé határozott ahhoz, hogy a tömeget és a szakembereket is irányítsa.
- A rendőrségnek és a vezetőjének is bent kell tartózkodnia a stadionban, különben lekésik a feladatáról.
- Ki kell tiltani minden pirotechnikai eszközt, könnygázt, füstbombát, tűzveszélyes anyagot a nézőtérről, mivel a füstbomba elfedheti a ténylegesen keletkező tüzet, a könnygáz azonban menekülésre kényszeríthet.
- A biztonsági szolgálatok embereit fel kell készíteni azokra a jelenségekre, amelyek pánikhoz vezetnek, és arra is, hogy mi a feladatuk.

Javaslatok a felkészítéshez

- Oktatni és tréningezni javasoljuk a különböző szintű parancsnokokat arra, hogy idejében ismerjék fel a tömegben zajló belső folyamatokat.
- A teljes állományt szükséges kiképezni arra, hogy ki tudják választani a provokatőröket, azokat a személyeket, akik el akarják tolni a szélsőségeség irányába a csoportot.
- Ki kell dolgozni olyan taktikai eljárásokat, amelyekkel a rendőrség képes megelőzni a csoportok térnyerési kísérleteit, megszerveződését.
- Az állomány felkészítési tervébe célszerű beépíteni konfrontációs, stresszkezelő tréningeket.
- A stadionokban érdemes tanulmányozni és modellezni a pánikba esett tömeg viselkedését, és annak csapaterős kezelését.
- Rendszeresen együtt kell tréningezni mindazon egységeknek és személyeknek, akiknek együtt kell

megoldani a rendkívüli eseményeket és pánikhelyzeteket. Például az adott stadion biztonsági vezetője a biztonsági céggel, aki biztosítja a rendezvényt, a rendőrség különböző egységeinek, a mentőknek, tűzoltóknak stb., máskülönben nem vállalhat fel Magyarország nagy, nemzetközi mérkőzéseket.

- Fontos lenne egy kis létszámú, szakemberekből álló csoport létrehozása ennek a témakörnek a hazai és nemzetközi tanulmányozására, felkészültségük fejlesztésére és a gyakorlatba történő átültetésére.

Irodalomjegyzék

Kocsis L. Mihály: A halál kapujában, Minerva, Budapest, 1986

Hadas Miklós–Karády Viktor: Futball és társadalmi identitás

University of Leichester Centre for Research into Sport and Society: The Dynamics of English Football Hooliganism

Dirk Hebing, Farkas Illés, Vicsek Tamás: Simulating of dynamic features of escape panic in: Natures 2000. 09. 28. szám.

Megjegyzés: A tanulmány a címben foglaltak szerint a futball-huliganizmussal foglalkozik, ám következtetései nem csak a labdarúgó-mérkőzések biztosításának megszervezésénél vehetők figyelembe. A szerző hangsúlyosan foglalkozott a rendőrség, a rendőrök szerepével. Nem lehet eléggé hangsúlyozni, hogy gondolatai a jogszabályi keretek között a civil biztonsági erők munkájában is hasznosíthatók.

FÜGGELÉK

A sportrendezvény biztonsági terve

1. A biztonsági tervvel kapcsolatos jogszabályi előírások

A sportrendezvények biztonságáról szóló **54/2004. (III. 31.) Korm. rendelet 9. §** (1) szerint a tervnek tartalmaznia kell:

A) A sportrendezvény

- Megnevezését;
- Helyét;
- kezdési, befejezési (várható) időpontját és időtartamát;
- a rendező szerv (a szervező) megnevezését;
- a rendező megnevezését;
- a rendező szerv képviselőinek a nevét és címét;
- a rendezvény helyszínének leírását és vázlatrajzát;
- a sportlétesítmény befogadóképességét, a kiadható belépőjegyek számát, a jegyek vásárlásához (elosztásához) kapcsolódó esetleges korlátozásokat;
- a sportrendezvényre való belépés és eltávozás rendjét;
- a közönségnek – különösen a fogyatékos nézőknek – a sportrendezvény helyszínén történő elhelyezésére, az elhelyezés esetleges megváltoztatására vonatkozó előírásokat;

- a sporteseményre be nem vihető tárgyak körét, valamint azokat a magatartásokat, amelyek tanúsítója a sportrendezvényről eltávolítható, vagy akinek a belépése megtagadható;
- a sportrendezvényen való részvétel feltételei, a részvételre vonatkozó korlátozások, továbbá a sportrendezvény belső rendjére vonatkozó szabályok nyilvánosságra hozatalának módját.

B) A rendezésben közreműködők

- nevét;
- igazolványszámát;
- létszámát;
- elhelyezését;
- tevékenységük szabályait;
- a sportrendezvény biztonsága érdekében a rendező szerv, a rendezők által alkalmazni kívánt technikai-védelmi berendezéseket, azok alkalmazási módjának leírását
- a sportrendezvény helyszínének baleset, elemi csapás, tömeges rendbontás esetére vonatkozó írásbeli kiürítési, kimenekítési tervét, különös figyelemmel a fogyatékos személyek kimenekítésének biztosítására.

A rendelet 9. § további bekezdései szerint a tervhez mellékelni kell az alábbiakat:

(2) A sportrendezvény biztonsági tervéhez a szervezőnek másolatban mellékelnie kell a külön jogszabályok által megkövetelt – a sportrendezvény helyszínére vonatkozó – szakhatósági engedélyeket.

(3) Amennyiben a szervező az Stv.-ben, illetve a rendeletben meghatározott kötelezettségeinek megszegése következtében a

biztosításban részt vevőkön kívül rendőri erők alkalmazása, további rendőri erők összevonása, átcsoportosítása válik szükségessé, a szervező köteles megtéríteni a rendőrségnek az intézkedéssel összefüggésben felmerült – igazolt – költségeit.

A rendelet további előírásai:

10. § Ha a szervező nyilvános helyen rendszeresen szervez a rendelet hatálya alá tartozó ugyanolyan sportrendezvényt és a sportrendezvény megtartásának biztonsági feltételei megfelelnek a rendőrség által korábban elfogadott biztonsági feltételeknek, a további ugyanolyan sportrendezvények bejelentéséhez a 9. § (2) bekezdésében meghatározott mellékleteket nem kell csatolni.

11. § Ha a sportrendezvényt közterületen bonyolítják le, vagy a nézők egy része a sportrendezvényt a közterületről kísérfeti figyelemmel, a szervező köteles a közterületnek a sportrendezvény lebonyolítására szolgáló részét jól láthatóan megjelölni és egyéb jelzések használatával a közterület többi részétől elhatárolni.

12. § A sportszervezet köteles együttműködni a sportrendezvény rendezőjével és a rendőrséggel a szurkolótáborok sportrendezvényen való biztonságos részvételének megszervezésében, biztosításában.

2. Egy sportrendezvény biztonsági terve

BIZTOSÍTÁSI TERV

az
UTE–FEHÉRVÁR FC Borsodi Liga labdarúgó-mérkőzés
rendőri biztosítására

2006. június 03.

I. A rendezvényről rendelkezésre álló adatok

2006. június 03-án 16.20 órai kezdettel a Puskás Ferenc stadionban kerül megrendezésre a UTE- FEHÉRVÁR FC NB I. labdarúgó-mérkőzés.

A mérkőzés minősítése: A sportról szóló 2004. évi I. törvény, és végrehajtásáról szóló 54/2004.(III.31.) Kormányrendelet alapján felállított „Sportrendezvényeket biztonsági szempontból minősítő szakértői bizottság” **kiemelt** biztonsági kockázatú sportrendezvénynek minősítette.

A mérkőzés kezdete: 16.20-kor

A várható szurkolók száma: kb. 11.500 fő

A mérkőzésre 10.000 UTE szurkoló érkezése várható. Elhelyezésük az A–O szektorokban történik. A FEHÉRVÁR FC-szurkolók elhelyezése a IX–X szektorokban történik. A szurkolók elhelyezése az alsó karéjon történik.

Rendezők száma: 50 fő Security
220 fő Security

A mérkőzésért a rendezők részéről felelős:

A rendezők eligazítása: 13.30-kor (helyszínen)

A mérkőzés biztosítását a Security és a Security együttesen végzi, elkülönülten, elhatárolt feladatokkal. A beléptetést és a pálya belső rendjét, valamint a jegykezelést és a tömegirányítást végzi. A szektorok közötti átjárhatóságért, az igazgatósági épületbe való ki- és bejutásért, valamint a VIP-páholy rendelkezésre állásáért felelős.

A biztonsági szolgálatok vezetői a mérkőzés ideje alatt a rendőrségi vezetési ponton – Déli maratoni kapu – tartózkodnak.

A mérkőzés alatti összeköttetés módja: mobiltelefonon.

A fehérvári szurkolók beléptetése a Dózsa György úti „autómosó” kapun történik. Az UTE szurkolókat a Földtani kapun keresztül léptetik be. Az Ifjúság úti kapun kizárólag a VIP és a meghívott vendégek gépkocsival jöhetnek be. A 24-es szektor mögött a stadion falától a sóderes parkoló mögötti kerítésig valamint az autómosó kaputól a IX. szektorba vezető lépcsőig kordonozást kell végrehajtani, hogy a két szurkolótábor ne találkozhasson egymással. A stadion kerítésén belül 2 parkoló fog működni, a toronyépület előtt, valamint az Ifjúság úti kapunál lévő sóderes területen, ahová a VIP-jeggyel rendelkezők parkolhatnak gépkocsijaikkal. A Katica úti és a Dózsa Gy. úti kapu nem kerül megnyitásra.

A újpesti szurkolók nem szervezeten utaznak. Amennyiben olyan létszámú szurkolói tábor gyűlik össze a 3-as metró valamelyik megállójánál, ami indokolja a külön szerelvényt, akkor külön metróval utaznak a Deák téri állomásra, ahol átszállnak a 2-es metró vonalára, és szintén külön szerelvényel a Népstadion állomásra utaznak. Várható, hogy nagy létszámú szurkoló érkezik az 1-es villamossal, valamint személygépkocsival. Az utazás során várható, hogy a fehérvári és az UTE-szurkolók keresik az egymással való összezapás lehetőségét.

A fehérvári szurkolók egy része vonattal érkezik a Déli pu.-ra. Onnan külön metrószerelvényel mennek a Baross téri állomásig, ahonnan rendőri kíséréssel érkeznek a stadionhoz. Azok részére, akik busszal és személygépkocsival érkeznek Fehérvárról, gyülekezési hely kerül kijelölésre az M1–M7 bevezető 12-es km-

kőnél lévő Agip benzinkútnál, és onnan rendőri biztosítás mellett érkeznek a stadionhoz. A fehérvári klub biztonsági szolgálata igyekszik tájékoztatni a szurkolóit, hogy részükre a Dózsa Gy. út lezárt szakaszán (közl. rend. int. készül) lesz parkolási lehetőség.

Elvonuláskor az újpesti szurkolók a szektoraikban visszatartásra kerülnek addig, amíg a fehérvári szurkolók a stadion környezetét elhagyják.

A biztosítási terv a végrehajtás során az aktuális parancsnoki döntés alapjául szolgál, de azt nem helyettesíti.

Előzetes adatgyűjtés lezárva: 2006. június 01-jén, 18.00-kor

II. A közbiztonsági helyzet értékelése

A találkozót lebontott kerítés mellett, de a pályán belül kordonrácsok kihelyezésével kerül megrendezésre, amely fokozottabb óvatosságot és kellő biztonsági intézkedéseket igényel. A pálya teljes vonalában – a maratoni kapuk és az új épület kivételével – a pálya és a küzdőtér közé kordonozást kell végrehajtani taposórácsos kordonokkal. A kordonozást szektoronként meg kell törni. Előzetes egyeztetés és megállapodás alapján a küzdőtérre való illetéktelen bejutás megakadályozása elsődlegesen a biztonsági szolgálat feladata. A szurkolók az előzetes egyeztetés alapján **nem mehetnek be a játéktérre**, a csapatok képviselői igyekeznek megkérni, hogy a játékosok a szurkolóik elé ne vonuljanak. Amennyiben erre mégis sor kerül, úgy a biztonsági szolgálatnak és a rendőrségnek meg kell akadályoznia a szurkolótáborok közötti provokációt vagy összecsapást, valamint a játéktérre való bejutást.

A közelmúltban lejátszott hazai mérkőzések tapasztalatai alapján várható, hogy egyes szurkolói csoportok tagjai a mérkőzés során keresni fogják egymással az összecsapás lehetőségét.

A terv készítése, a rendezvény biztosításának szervezése, tervezése során a rendezvény megtartásának megzavarására,

jogellenes cselekmények elkövetésére irányuló előkészületről az alábbi adatok, információk jutottak tudomásunkra:

Az újpesti szurkolók egy része a vendégszurkolókkal keresi az összecsapás lehetőségét a Déli pu.-nál.

III. A sportrendezvény biztosítása

– célja:

A stadion belső körzetében a rend fenntartása, a mérkőzés zavartalanságának biztosítása, a személy- és vagyonbiztonság megóvása. A mérkőzés előtt, alatt és a befejezést követő időszakban a szabálysértések, bűncselekmények megelőzése, megszakítása, a kialakult rendbontások felszámolása.

– időszakai:

1. A készenlét elérésétől a mérkőzés megkezdéséig.
2. A mérkőzés ideje alatt.
3. A mérkőzés befejezésétől a közönség elvonulásáig.

– körzetei:

- – a Puskás F. Stadion belső területe, a beléptetőkapuk

– fő feladatai:

- a rend fenntartása, a törvénysértések megelőzése, a rendezvény zavartalanságának biztosítása;
- a szurkolótáborok szétválasztása, elkülönítése;
- a beléptetés során a közbiztonságra veszélyt jelentő tárgyak kiszűrése, ezek felmerülése esetén a szükséges intézkedések foganatosítása;
- a mérkőzés zavartalanságának biztosítása;
- az eltávozó szurkolótáborok közötti rendbontások megakadályozása, a köz- és magánvagyon megóvása.

A rendelkezésre álló erők és eszközök: ...

Létrehozandó csoportosítások: ...

Tervezett átcsoportosítások: ...

Összevonás rendje: ...

Gyülekezés helye: Eligazítás helyén.

Tervezett biztonsági és korlátozó rendszabályok:

A labdarúgó-mérkőzés napján a rendezőkkel a stadion közvetlen külső és belső területét át kell vizsgáltatni, esetleges olyan tárgyak, eszközök elrejtésének megakadályozása miatt, amelyek a rendezvény biztonságát veszélyeztetnék. A terület felügyeletéről az átvizsgálást követően a biztonsági szolgálat köteles gondoskodni.

Veszélyes eszközök feltalálása esetén a helyszínen tartózkodó biztosító rendőri erők intézkednek. A kapukon belépő szurkolóknál – a biztonsági szolgálat beléptetése után – ruházat- és csomagátvizsgálást kell végezni.

Kordonozás kerül végrehajtásra a beléptetőkapuknál a tömeg megtörésére, az Ifjúság úti kapunál, a VIP-bejáratnál. Kordon kerül felállításra a stadionon belül a rekortánon a szektorok előtt, valamint a kerítésen belül, de a stadionon kívül az 5 beléptető-pontnál, valamint a vendégbejáratnál a stadionig. A 25-ös szektor mögött kordonnal lezárásra kerül a murvás terület, megakadályozandó az újpesti szurkolók vándorlását a vendégszurkolók szektorai felé. Lezárásra kerül a Dózsa Gy. út a posta magasságában, valamint az ÖMV-benzinkútnál, a kordonon belül csak fehérvári szurkolók tartózkodhatnak.

IV. A biztosítás vezetői állománya, bevont erők:

Biztosítás vezetője:

Helyettese:

1. számú szektor:

A – J számú lelátók

Szektorfelelős:

Helyettese:

Beosztva:

2. számú szektor:

L – O lelátók

Szektorfelelős:

Helyettese:

Beosztva:

3. számú szektor:

IX – X lelátók

Szektorfelelős:

Helyettese:

Beosztva:

Dózsa Gy. u. „mosó” kapu:

Szektorfelelős:

Helyettese:

Beosztva:

Stefánia u.-i kapu:

Szektorfelelős:

Helyettese:

Beosztva:

Készenléti idő: 2006. június 03-án, 14.00 óra

A biztosításba bevont állomány:

Összesen:

V. Feladatmeghatározások

Szektorfelelősök feladatai:

VI. A személyi állomány felkészítésének és eligazításának rendje

Eligazítás a vezetői állomány részére:

2006. június 03-án, 13.00 órakor a toronyépület II. emeleti tárgyalójában

Tartalma

- a rendezvényről rendelkezésre álló adatok ismertetése,
- a biztosítás elgondolásából a vonatkozó részek ismertetése,
- felállítási helyek, mozgási körzetek, beosztott állomány meghatározása.

Eligazítás a végrehajtó állomány részére

2006. június 03-án, 13.45 órakor a szektorokban.

Tartalma

- a rendezvényről rendelkezésre álló adatok ismertetése,
- a biztosítás elgondolásából a vonatkozó részek ismertetése,
- felállítási helyek, mozgási körzetek, meghatározása.

VII. Magatartási rendszabályok jogsértő cselekmények elkövetése esetén

Kiemelt figyelmet kell fordítani a beléptetőpontokon a közbiztonságra különösen veszélyes eszközök felkutatására és a jogszabályt sértő személyekre.

A biztonsági szolgálat veszélyes eszközök feltalálása esetén kérje a rendőri intézkedést.

A sportrendezvények minősítése

1. A sportrendezvényeket biztonsági szempontból minősítő szakértői bizottság ügyrendje

A sportról szóló 2004. évi I. törvény (Stv.) sportrendezvények biztonságáról szóló 54/2004. (III. 31.) Korm. rendelet (Rendelet) 2.§ (4) bekezdésében foglaltak végrehajtása érdekében a Sportrendezvényeket Biztonsági Szempontból Minősítő Szakértői Bizottság (továbbiakban: Bizottság) ügyrendjét az alábbiak szerint állapítja meg:

ELSŐ RÉSZ

A bizottság szervezete

1. A Bizottság feladat- és hatáskörét a sportról szóló 2004. évi I. törvény (Stv.), valamint a Rendelet alapján a Rendelet 1.§ (1) bekezdésében foglalt sportágak országos sportági szakszövetségei, a rendőrség, valamint a Személy-, Vagyonvédelmi és Magánnyomozói Szakmai Kamara képviselői útján gyakorolja. A Bizottság 14 főből áll, amelybe egy-egy tagot a Rendelet 1.§ (1) bekezdésében foglalt sportágak országos sportági szakszövetségei, hét tagot a rendőrség, két tagot a Személy- és Vagyonvédelmi Szakmai Kamara delegál.
2. A Bizottság tisztségviselői az elnök, az akadályoztatása esetére általa kijelölt elnökhelyettes.

A Bizottság elnöke és az elnökhelyettes

3. A Bizottság elnöke az ORFK vezetője által delegált tag. Az elnöki tisztség határozatlan időre létesül.

4. Az elnök feladat- és hatáskörében eljárva:
 - a) összehívja a Bizottság üléseit;
 - b) vezeti a Bizottság üléseit;
 - c) tájékoztatja a titkárságot a Bizottság üléseinek időpontjáról;
 - d) vezeti és összehangolja a Bizottság tevékenységét;
 - e) intézkedik a titkárság felé a Bizottság határozatainak írásba foglalásáról és kiadmányozza a határozatokat;
 - f) ellátja mindazokat a feladatokat, amelyeket az Stv., a Rendelet, más jogszabályok és a Bizottság a feladat- és hatáskörébe utal.
 - g) kizárólagosan képviseli a Bizottságot, kapcsolatot tart a sajtóval és a sportágak tisztségviselőivel;
 - h) a Bizottság nevében és képviselőjében nyilatkozattételre jogosult, vagy nyilatkozik.
5. Az elnök akadályoztatása esetére a Bizottság rendőr tagjai közül helyettesítést jelöl ki. Az elnökhelyettes az elnök távollétében annak feladat- és hatáskörében jár el.

A Bizottság tagjai

6. A tagsági jogviszony a delegáló szerv általi jelöléssel és annak a jelölt általi elfogadásával határozatlan időre keletkezik. Az állandó tagok helyettesítése a jelölő szervezet vezetőjének írásbeli meghatalmazásával történhet. A meghatalmazás egy bizottsági ülésre szólhat. A helyettes tag az állandó tag jogkörében jár el.
7. A Bizottságban betöltött tagság lemondással, illetve visszahívással szűnik meg. A visszahívás joga a delegáló szervet illeti meg. A lemondás írásban és a Bizottság ülésén szóban is, a visszahívás kizárólag írásban hozható a Bizottság tudomására. Az írásbeli tájékoztatást az elnök ismerteti. Visszahívás, illetve lemondás esetén a delegáló szerv öt

napon belül köteles új tagot jelölni és erről a Bizottság elnökét és a titkárságot értesíteni.

8. A tag részt vesz a Bizottság ülésein, munkájában, ülés összehívását kezdeményezheti, ülés napirendjére javaslatot tehet.
9. A tag tájékoztatást kérhet az elnöktől és a többi tagtól a Bizottság feladat- és hatáskörébe tartozó ügyekben, akik a tájékoztatást kötelesek megadni.
10. A tag köteles a jogszabályokban, valamint a Bizottság ügyrendjében megállapított feladatokat végrehajtani, illetve azok végrehajtását biztosítani és ellenőrizni.
11. A Bizottság elnöke és tagjai tevékenységükért díjazásban nem részesülnek.

A Bizottság titkársága

12. A Bizottság titkársági teendőit és ügyvitelét az Önkormányzati és Területfejlesztési Minisztérium által kijelölt titkár látja el. A titkár tanácskozási és szavazati jog nélkül vesz részt a Bizottság ülésein.
13. A titkár
 - a) előkészíti a Bizottság üléseit és döntését, ennek keretében intézkedik az érintett sportágak versenynaptárainak beszerzéséről, amelyet a Bizottság ülését nyolc nappal megelőzően kell az elnökhöz eljuttatnia. Emellett legkésőbb az ülést 3 nappal megelőzően a versenynaptárakat a tagoknak is megküldi;
 - b) vezeti a Bizottság üléseinek jegyzőkönyvét, amelyet köteles az üléstől számított 5 napon belül a tagoknak megküldeni;
 - c) az elnök utasítása alapján gondoskodik a hiánypótlásról,
 - d) gondoskodik a Bizottság határozatainak írásba foglalásáról, és az érintettek részére történő kézbesítéséről;

- e) ellátja a Bizottság iratainak nyilvántartását, kezelését;
- f) haladéktalanul értesíti a Bizottság elnökét a beérkezett fellebbezésekről, és gondoskodik az iratoknak a II. fokon eljáró Önkormányzati és Területfejlesztési Minisztérium sportszakállamtitkárához történő felterjesztéséről. Az elnök egyidejű értesítése mellett gondoskodik a II. fokú határozatnak az érintettek részére történő kézbesítéséről.

MÁSODIK RÉSZ

Eljárási szabályok

Az eljárás megindítása és az elnöki intézkedések

14. A Rendelet 3.§ (1) bekezdésében meghatározott versenynaptár ismeretében, illetve 3.§ (3) bekezdésében, valamint a 4.§ (1) bekezdésében meghatározott kérelem alapján az elnök összehívja a Bizottság ülését. Az elnök a tag kezdeményezésre köteles 8 napon belül összehívni a Bizottság ülését. A Rendelet 3.§ (3) bekezdésében foglalt jogával élő bizottsági tag a kérelem benyújtásával egyidejűleg köteles az ülés napirendjére is javaslatot tenni.
15. Az elnök által kijelölt bizottsági tagok az elnök által megadott határnapra beszerzik a döntés meghozatalához szükséges információkat és eljuttatják a Bizottság titkárságára. A titkárság gondoskodik a döntéshez szükséges, a tag, vagy tagok által szolgáltatott információknak a Bizottság többi tagjához történő eljuttatásáról.
16. A kérelmet a benyújtásakor haladéktalanul, de legkésőbb 3 napon belül megvizsgálja a Bizottság elnöke. Abban az esetben, ha megállapítja, hogy a kérelem hiányos, gondoskodik a hiány pótlásáról történő felhívásról. A hiánypótlás határideje 15 nap.
17. Az elnök a kérelmet – a Bizottság elé terjesztés nélkül – elutasítja, ha a kérelem:

- a) benyújtására határidőn túl került sor;
- b) a hiánypótlás nem megfelelő, vagy a hiányt a felhívás ellenére nem pótolták;
- c) a kérelmet nem az arra jogosult, a Rendeletben meghatározott szervezet nyújtotta be;
- d) a kérelem nem a külön jogszabályban meghatározott sportesemény közfeladatként történő biztosítására irányul;
- e) a kérelem elbírálása nem tartozik a Bizottság feladat- és hatáskörébe.

A Bizottság eljárása

- 18. A Bizottság ülésén a rendezvények minősítésére vonatkozó napirendi pontot az érintett szakszövetség képviselője, a Rendelet 3.§ (3) bek. esetén az ülést kezdeményező tag, a Rendelet 4.§ (2) bek. esetében pedig az elnök terjeszti elő. Az előterjesztésben javaslatot kell tenni az egyes rendezvények minősítésére.
- 19. Kérelmező előterjesztését határidőre és a törvényi előírásoknak megfelelő tartalommal köteles megküldeni a Bizottság titkárságára.
- 20. A Bizottság – megalapozott döntésének meghozatalához – a speciális szaktudást igénylő kérdések megítéléséhez ülésére eseti jelleggel szakértőt hívhat meg. A szakértő felkéréséről az elnök gondoskodik. A szakértő igénybevételére és személyére bármely bizottsági tag javaslatot tehet.
- 21. Amennyiben a szervező a Rendelet 4.§ (1) bek. alapján kérte a Bizottság összehívását, úgy az elnök a szervező képviselőjét jogosult az ülésre meghívni.
- 22. A Bizottság ülésein történeteket hangfelvétel rögzíti.

23. A Bizottság üléseiről és a meghozott döntésekről – a hangfelvétel alapján – jegyzőkönyv készül, amelyet az elnök és a jegyzőkönyvet készítő titkár írja alá.

A határozathozatal

24. A Bizottság határozattal dönt, hogy az érintett sportágak versenyrendszerében mely sportrendezvények minősülnek kiemelt biztonsági kockázatúnak. A határozatban kifejezetten rendelkezni kell a nem kiemelt biztonsági kockázatúnak minősített sportrendezvényekről is.
25. A Bizottság akkor határozatképes, ha az ülésén legalább nyolc fő jelen van úgy, hogy közöttük van a rendőrség, illetve a kamara által delegált tagok közül egy-egy fő, valamint annak a sportágnak az országos szakszövetsége által delegált tag, amely sportágba tartozó sportrendezvény biztonsági kockázatáról döntenek
26. A Bizottság döntéseit zárt ülésen, nyílt szavazással hozza meg.
27. A Bizottság jelen lévő tagjai a szavazásnál nem jogosultak a döntéstől tartózkodni.
28. A Bizottság határozatait egyszerű szótöbbséggel hozza, szavazategyenlőség esetén az elnök szavazata dönt.

A határozat tartalma

29. A határozat megjelölése magában foglalja a határozat számát, valamint az eljáró bizottság megnevezését.
30. A Bizottság határozata bevezető részből, rendelkező részből, indokolásból és záró részből áll.
31. A bevezető rész tartalmazza az ügyszámot és az eljárás tárgyának megjelölését.

32. A határozat rendelkező része tartalmazza a Bizottság érdemi döntését, a jogorvoslati jogról szóló tájékoztatást és a határozat közlésére vonatkozó rendelkezést.
33. A határozat indokolásának tartalmaznia kell a megállapított tényállást, az arra vonatkozó bizonyítékok megjelölésével, valamint a mellőzött bizonyítékokat a mellőzés okának megjelölésével, megnevezésével. Emellett hivatkozni kell azon jogszabályhelyekre, amelyen a Bizottság döntése alapul.
34. A Bizottság határozatait az elnök írja alá.

A határozat kijavítása és kiegészítése

35. A Bizottság a határozatot név-, szám- vagy más hasonló elírás esetében – hivatalból vagy kérelemre – határozattal bármikor kijavíthatja.

A határozat közlése

36. Az elnök a határozatot a döntést követő öt napon belül – a Titkárság útján – megküldi a szakszövetségeknek és az érintett központi rendőri szervezeteknek.
37. A Rendelet 4.§ (1) bekezdésében meghatározott esetben az elnök a határozatot a döntést követő napon küldi meg a sportrendezvény szervezőjének és a szakszövetségnek.

A fellebbezés esetén követendő eljárás

38. A Bizottság határozata ellen benyújtott fellebbezést az elnök az ügyben keletkezett valamennyi irattal együtt a Titkárság útján soron kívül felterjeszti a II. fokon eljáró Önkormányzati és Területfejlesztési Minisztérium sportszakállamtitkárának.

Az ügyrend hatálya

39. Az ügyrend az önkormányzati és területfejlesztési miniszter jóváhagyását követő napon lép hatályba.

2. Szempontrendszer a sportrendezvények kiemelt biztonsági kockázatú sportrendezvényé minősítéséhez

Ssz.	Szempontok	Igen	Nem
1.	A sportrendezvény típusa indokolja		
	a) válogatott mérkőzés, kupamérkőzés		
	b) klubcsapat nemzetközi kupamérkőzése		
	c) hazai bajnoki vagy kupamérkőzés		
2.	A sportrendezvénynek helyet adó létesítmény adottságai alapján indokolt		
	a) szurkolók utazásának biztosítása, kísérése		
	b) a sportlétesítmény állapota kielégítő		
	c) megközelítés szempontjából a két szurkolótábor elkülönítésének szükségessége		
	d) a vendégszurkolók részére parkolók biztosítása		
	e) létesítményen belül a szurkolótáborok elválasztása		
	f) a szurkolók vándorlásának megakadályozása		
	g) a létesítmény belső elrendezéséből (lelátók, álló-, ülőhelyek, zsúfoltság) adódó intézkedések igénye		
	h) a nézőtér és a játéktér elválasztásának indokoltsága		
3.	Biztonságtechnikai berendezések alapján indokolt		
	a) beléptetőrendszer		
	b) kamerarendszer		
	c) menekítőkapuk alkalmazhatósága		

4.	A várható, átlagosnál nagyobb nézőszám indokolja		
	a) hazai szurkolók jelenlétét		
	b) vendégszurkolók jelenlétét		
5.	A hazai szurkolók magatartása indokolja		
	a) ellentét a vendégszurkolókkal		
	b) korábbi rendbontás ténye		
6.	A vendégszurkolók magatartása indokolja		
	a) ellentét a hazai szurkolókkal		
	b) korábbi rendbontás ténye		
7.	Egyéb körülmény indokolja		
	a) más sportrendezvényvel való egybeesés		

Fényképmelléklet, helyszínrajz

Számlálóval ellátott, forgókaros beléptetőkapu

Vonalkódos kártyaleolvasóval felszerelt beléptetőkapu

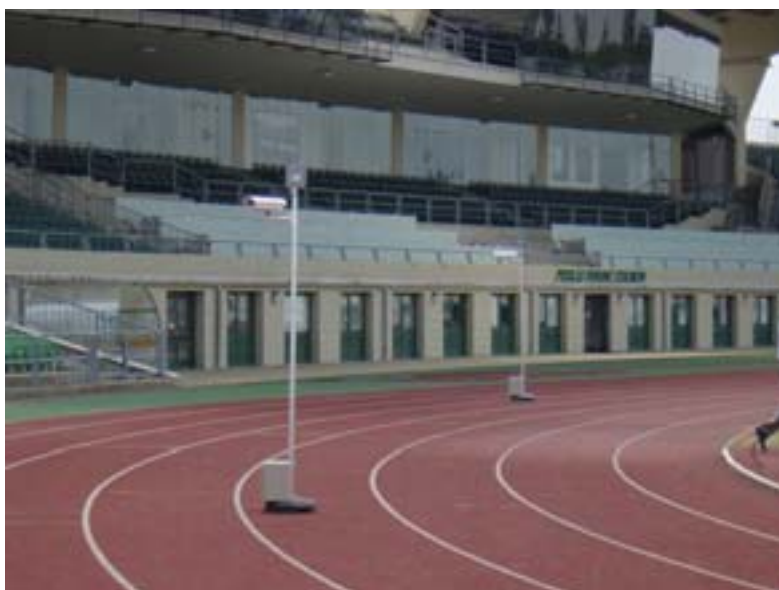

Szurkolói kártya

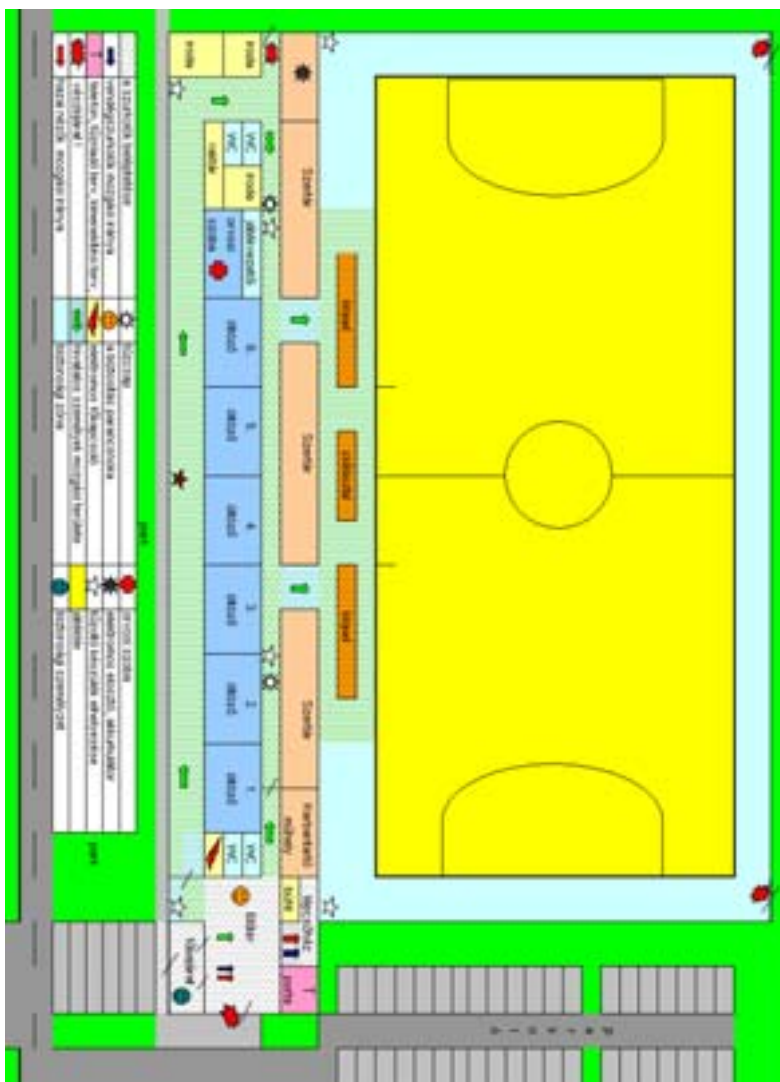

MOBIVID-busz és felszerelése

Sportcsarnok helyszínrajza

Tartalom

Köszöntő	3
Előszó	5
A sportrendezvények biztosítására és biztonságára vonatkozó jogi szabályozás <i>Dr. Szabó László</i>	7
A rendezvénybiztosítás alapvető fogalmai, a sportrendezvények biztosításának feladatai <i>Szalóki Sándor</i>	40
A sportrendezvény-szervezés feltételei <i>Kabók József</i>	54
A sportrendezvények helyszínére vonatkozó tűz- és munkavédelmi előírások <i>Peterdiné Árva Ilona</i>	67
A sportrendezvényre történő be- és kiléptetés szabályai, személyek és tárgyak kiszűrésének gyakorlata <i>Dr. Lapid Lajos</i>	73
A speciális eszközök alkalmazása a sportrendezvények biztosításában A speciális eszközök kezelésének gyakorlata <i>Vágó Imréné</i>	82
A futballhuliganizmus pszichológiai kérdései <i>Végh József</i>	97
FÜGGELÉK	129
A sportrendezvény biztonsági terve	130
A sportrendezvények minősítése	141
Fényképmelléklet, helyszínrajz	151

